

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันโลกมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม การศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนเพื่อก้าวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคสมัยโลกาภิวัตน์ ยุคที่ก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดเวลา ในหลายประเทศที่มีทิศทางการพัฒนาที่คล้ายคลึงกับไทย เล็งเห็นว่า การทุ่มเทให้กับการศึกษาหรือการพัฒนาคน และการส่งเสริมให้คนมีความรู้และพร้อมพัฒนาตนเองตลอดเวลาเป็นการลงทุนที่มีความคุ้มค่าและส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ หากประเทศไทยมุ่งสร้างให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีเศรษฐกิจที่ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ ก็ต้องทุ่มเทมหาศาลให้กับการศึกษา

การศึกษาของไทยที่ผ่านมา มีความพยายามที่จะยกระดับมาตรฐานทางการศึกษาของเด็ก และเยาวชนไทยเพื่อให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เนื่องจากในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กไทยในแต่ละปี ผลที่ออกมามักจะอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐานไทย (เทอดศักดิ์ ไชยสมปาน, 2558) ปัญหาส่วนใหญ่ของการศึกษามาจากการเข้ารับการศึกษามากกว่ากว้างขวาง ไม่ทั่วถึง และไม่เป็นธรรม เกิดความเหลื่อมล้ำในโอกาสการเข้ารับการศึกษ และคุณภาพการศึกษาที่ได้รับ ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่ง ที่จำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษาขึ้น รวมถึงการเรียนการสอนไม่ได้เน้นความสามารถสากลเท่าที่ควร ขาดการอบรมบ่มนิสัย ไม่ได้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและภูมิปัญญาไทยอย่างเพียงพอ ทั้งนี้เพราะคุณภาพครูส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐาน และหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียน เน้นวิชาและครูเป็นตัวตั้ง ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน การเรียนการสอนไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เน้นการท่องจำ แต่ไม่เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำให้เด็กนักเรียนสมัยใหม่คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ไม่เป็น รวมทั้งการศึกษาแปลกแยกจากสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม การศึกษาที่จัดอยู่ในปัจจุบันเป็นการศึกษาแบบแยกส่วนไม่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในสังคม อีกทั้งการศึกษาขาดการบูรณาการ เชื่อมโยงกับด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมเข้าไปในกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้ผู้สำเร็จ การศึกษาอ่อนด้อยทางคุณภาพ และจริยธรรม และขาดความภูมิใจในศิลปะ และภูมิปัญญาไทย ซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อการดำรงอยู่ และความมั่นคงสภาพของชาติ

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นโยบายหนึ่งของรัฐบาล คือ การลดเวลาเรียน ภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่าครูต้องใช้ความสามารถ ในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สำนักงาน

วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558) จากนโยบายการลดเวลาเรียนดังกล่าว จึงนำมาสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดให้โรงเรียนเรียนภาควิชาการ ถึงเวลาบ่าย 2 โมงครึ่งหรือเวลา 14.30 น. แต่เวลาที่โรงเรียน เลิกยังคงเหมือนเดิมตามกำหนดของ แต่ละโรงเรียนซึ่งมักจะเป็นช่วงบ่าย 4 โมง หรือเวลา 16.00 น. ดังนั้นช่วงระยะเวลาว่าง หลังเลิกเรียนจนกว่านักเรียนจะกลับบ้านซึ่งนักเรียนยังคงอยู่ที่โรงเรียน โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ให้นักเรียนปฏิบัติ และควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรม กระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง ซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถ ในแบบฉบับของตนเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้เด็ก ๆ รู้จักปรับตัว การช่วยเหลือ อดทน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป

การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นกรอบวิสัยทัศน์ ด้านการศึกษา เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อม เข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทยนั้น สอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษา ของโลก ที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558) เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง (กับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รัฐ และประเทศชาติ) โลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับความ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้เท่านั้น ที่จะประสบความสำเร็จ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

การจัดรูปแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ต้องจัดให้ส่งเสริมการพัฒนาของผู้เรียน อย่างครอบคลุม โดยในการจัดกิจกรรมต้องจัดให้ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสติปัญญา (Head) ด้านทัศนคติ (Heart) ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) และด้านสุขภาพ (Health) ซึ่งในการ จัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในแต่ละกิจกรรมต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อให้กิจกรรมที่จัดมีความครอบคลุมและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ครบทุกด้าน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการตรวจสอบการจัดกิจกรรมและตรวจสอบความสอดคล้องกับหมวด กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาแนวทางในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในอนาคต ให้มีจำนวนของกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่จัดในแต่ละด้านมีความ สมดุลกัน เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสที่จะร่วมกิจกรรมในทุกด้านได้อย่างครบถ้วน ซึ่งจะส่งผลให้ นักเรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ได้ครบในทุกด้าน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 มีโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 66 แห่ง โดยแบ่งออกเป็นจังหวัดชุมพรจำนวน 22 แห่ง และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 44 แห่ง โดยในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ยังไม่เคยมีการศึกษา เกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในด้านต่าง ๆ ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบัน เช่น ด้านสติปัญญา (Head) ด้านทัศนคติ (Heart) ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) ด้านสุขภาพ (Health) ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ได้ และนอกจากนี้ยังทำให้ไม่สามารถหาแนวทางในการพัฒนา หรือปรับปรุงคุณภาพกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่มีการจัดให้เกิดความเหมาะสมได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อให้ทราบถึงคุณภาพในการบริหารกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของแต่ละโรงเรียน และวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน ตลอดจนสรุปหาแนวทางการบริหารกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ที่มีประสิทธิภาพ อันจะมีประโยชน์ต่อครู ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีขอบเขตการศึกษาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีในด้านการบริหารกิจกรรม ดังนี้

1. ด้านสติปัญญา (Head)
2. ด้านทัศนคติ (Heart)
3. ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)
4. ด้านสุขภาพ (Health)

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,373 คน รวมทั้งหมด 2,417 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากกำหนดผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 40 คนและครูผู้สอนจำนวน 331 คน รวมทั้งหมด 371 คน

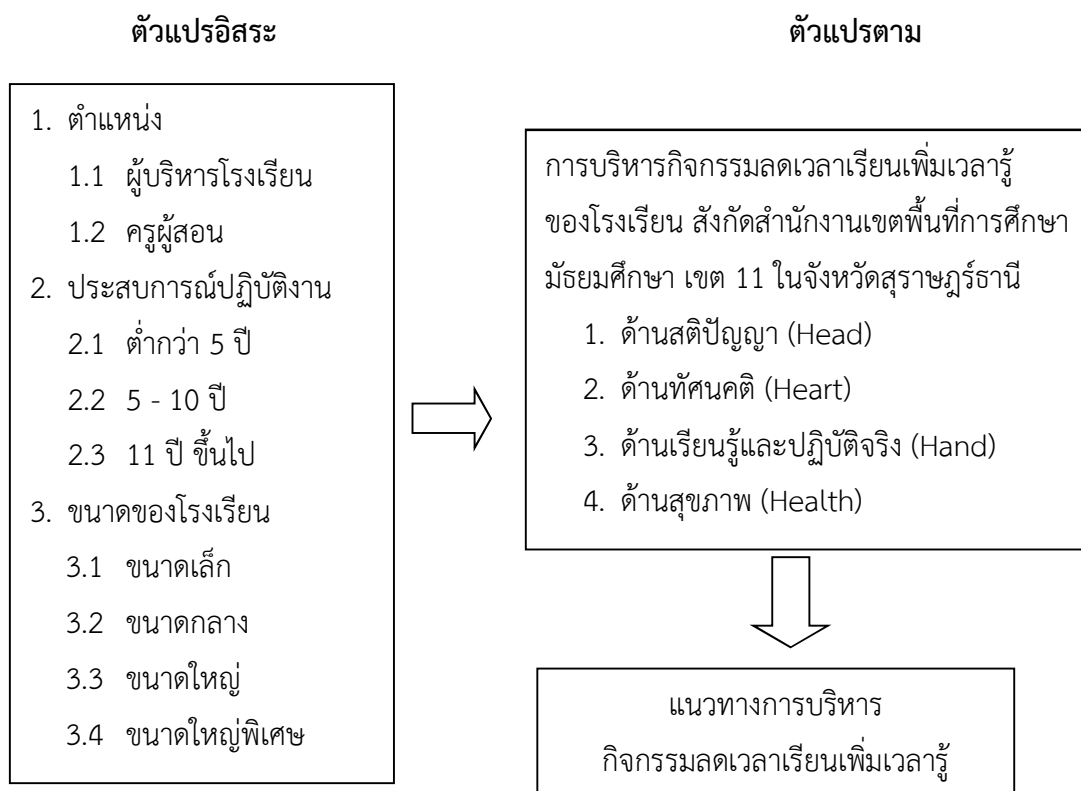
ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบไปด้วย
 - 1.1 ตำแหน่ง
 - 1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน
 - 1.1.2 ครูผู้สอน
 - 1.2 ประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา
 - 1.2.1 ต่ำกว่า 5 ปี

- 1.2.2 5 ปี ถึง 10 ปี
- 1.2.3 10 ปี ขึ้นไป
- 1.3 ขนาดของโรงเรียน
 - 1.3.1 ขนาดเล็ก (นักเรียนไม่ถึง 500 คน)
 - 1.3.2 ขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 500 - 999 คน)
 - 1.3.3 ขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 1000 - 1499 คน)
 - 1.3.4 ขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียนตั้งแต่ 1500 คนขึ้นไป)
- 2. ตัวแปรตามได้แก่จำนวนกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่
 - 2.1 ด้านสติปัญญา (Head)
 - 2.2 ด้านทัศนคติ (Heart)
 - 2.3 ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)
 - 2.4 ด้านสุขภาพ (Health)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาผลการดำเนินงานลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้และศึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยอ้างอิงตัวแปรจากคู่มือการจัดกิจกรรมเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559); กาญจนา เฉลิมพล (2555); สุรียัน ยูโตะ (2556); ดอกไม้ ทองชัย (2560); สุรชัย ทวีชาติ (2560); ถาวร คุณิรัตน์ (2560); วันชัย ยิ่งรุ่งเรือง (2560); สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู (2561) นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย แสดงได้ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อให้เข้าใจความหมายของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยตรงกัน จึงให้ความหมายของศัพท์ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” หมายถึง การปรับลดเวลาเรียนของนักเรียนให้น้อยลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่นักเรียนควรเรียนรู้ โดยครูต้องใช้ความสามารถในการอธิบาย และบูรณาการให้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาศักยภาพ และความชอบของตนเองอย่างเหมาะสม

2. การบริหารกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งประกอบไปด้วย 4 หมวดกิจกรรม ดังนี้

2.1 ด้านสติปัญญา (Head) หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนนำร่องนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินค่าผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หรือสร้างความรู้กับบุคคลอื่นในลักษณะการเรียนรู้แบบกลุ่มได้ โดยกิจกรรมพัฒนาสมองเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ออกแบบไว้อย่างสร้างสรรค์ เน้นการเรียนรู้ที่มีความหมายและสัมพันธ์เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด การแก้ปัญหา มีทักษะการคิดขั้นสูง

2.2 ด้านทัศนคติ (Heart) หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนนำร่องนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาและปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึก เกิดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีพฤติกรรมที่เป็นนิสัยดีประจำตัวมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการเรียน หรือปฏิบัติกิจกรรม มีความพอใจและภูมิใจในผลงานของตนเอง และยังมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่อย่างตลอดเวลา มีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัย มีสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบ และมีความสุขในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

2.3 ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนนำร่องนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาทักษะนักเรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติงานที่ถูกต้องเรียนรู้ทักษะในการทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรม และได้นำความรู้ความสามารถ

เทคนิคทักษะและวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ เกิดเป็นผลงานหรือผลิตภัณฑ์ตามความถนัดหรือความสนใจของผู้เรียน ตลอดจนพัฒนาผลงานหรือผลิตภัณฑ์เพื่อต่อยอดสู่การเป็นอาชีพ นอกจากนี้ผู้เรียนยังต้องเรียนรู้ที่จะฝึกปฏิบัติงานด้วยตนเองและเรียนรู้ที่จะปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถปฏิบัติงานและมีทักษะการดำเนินชีวิต อยู่ร่วมกับคนอื่นในชุมชนได้อย่างมีความสุข

2.4 ด้านสุขภาพ (Health) หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน นำร่องนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมการพัฒนาสุขภาพ ให้นักเรียนรักสุขภาพสามารถดูแล ป้องกัน และรักษา (ปฐมพยาบาลขั้นเบื้องต้น) ให้กับตนเองและผู้อื่นได้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่มีสุขภาพกายที่แข็งแรง นอกจากนี้กิจกรรมยังต้องสร้างวิถีในการดูแล ป้องกัน และรักษาสุขภาพจิตที่ดีเพื่อให้นักเรียนเป็นคนที่มีสุขภาพจิตที่ดี สดใส ร่าเริง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสุขในการใช้ชีวิต และมีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิต

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. ครู หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูและมีส่วนรับผิดชอบในนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

5. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดโรงเรียนตามจำนวนนักเรียน ได้แก่ ขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียน 1,500 คนขึ้นไป) ขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 1,000 - 1,499 คน) ขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 500 - 999 คน) และขนาดเล็ก (มีนักเรียนไม่ถึง 500 คน)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การบริหารจัดการสถานศึกษา
 - 1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
 - 1.2 กระบวนการบริหารจัดการ
 - 1.3 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้
 - 2.1 ความหมายของนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 - 2.2 วัตถุประสงค์ของนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 - 2.3 แนวคิดของนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 - 2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.2 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.3 ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.4 ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.5 ประโยชน์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. หลักการและแนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 4.1 หลักการการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 4.2 แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 4.3 บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
 - 4.4 การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
5. การบริหารกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้
 - 5.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 - 5.2 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้กิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 - 5.3 ด้านสติปัญญา (Head)

- 5.4 ด้านทัศนคติ (Heart)
- 5.5 ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)
- 5.6 ด้านสุขภาพ (Health)
- 6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11
- 7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 วิจัยในประเทศ
 - 7.2 วิจัยต่างประเทศ

การบริหารจัดการสถานศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของโรงเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานทางการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ความหมายของการบริหารจัดการ

ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงความหมายของการบริหารจัดการ สรุปได้ ดังนี้

Drucker (1995 : 136) กล่าวว่า การบริหารคือศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่าง ๆ ให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำ ภายในสภาพองค์การที่ประกอบด้วย ทรัพยากรบุคคล เป็นตัวหลักโดยคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้วัตถุดิบ เครื่องจักรอุปกรณ์ ทุน รวมทั้งข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ เพื่อผลิตสินค้า หรือบริการจำหน่าย ตามความต้องการของลูกค้า

Griffin (1996 : 4) กล่าวว่า การบริหารจัดการ (Management) หมายถึง ชุดของหน้าที่ต่าง ๆ ที่กำหนดทิศทางการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึงการใช้ทรัพยากรอย่างเฉลียวฉลาดและคุ้มค่า การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพนั้น หมายถึง การตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและมีการปฏิบัติการสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผลสำเร็จของการบริหารจัดการจึงจำเป็นต้องมี ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่กัน

Robbins and Coulter (2002 : 12) ได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการว่า เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการให้บุคคลในหน่วยงาน ซึ่งประกอบไปด้วยการวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การควบคุม โดยใช่วัตถุดิบและทุน เพื่อให้ภารกิจขององค์การบรรลุเป้าหมาย เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

การ์ตี อนันต์นาวี (2552 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่าเป็นกิจกรรมของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไม่อย่างหนึ่ง โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ส่วนการจัดการหมายถึง เทคนิควิธีการเฉพาะซึ่งประกอบไปด้วยการวางแผน การจัดองค์กรและการควบคุมงาน มีการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ๆ

ไพบูลย์ ช่างเรียน (2552 : 17) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง ระบบที่ประกอบไปด้วยกระบวนการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งทางวัตถุและคนมาดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สมคิด บางโม (2552 : 61 - 63) ให้ความหมาย การจัดการคือ ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ขององค์กรและนอกองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทรัพยากรในการจัดการเป็นปัจจัยพื้นฐานการบริหารมี 4 อย่าง ที่เรียกว่า 4 M's ได้แก่

1. คน คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
2. เงิน คือ ใช้สำหรับเป็นค่าจ้างค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
3. วัสดุสิ่งของ คือ อุปกรณ์เครื่องใช้เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งอาคารสถานที่
4. การจัดการ คือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ

สุนทร โคตรบรรเทา (2552 : 2) ให้ความหมายการบริหารหรือการจัดการ หมายถึง กระบวนการทำงานกับคน และโดยคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

ศิริพงษ์ เสภาภายน (2548 : 89) ได้กล่าวถึงความแตกต่างของการบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) ว่าการบริหารมุ่งเน้นเกี่ยวกับนโยบาย ส่วนการจัดการเป็นการนำเอานโยบายไปปฏิบัติหรือบางครั้งก็แบ่งแยกทั้งสองคำตามความแตกต่างของสาขางานที่เกี่ยวข้อง แต่ปัจจุบันได้พยายามลดความแตกต่างของทั้งสองคำเพื่อสื่อความหมายเดียวกันเป็นการบริหารจัดการ และสรุปความหมายของการบริหารไว้ว่า คือกระบวนการร่วมกันระหว่างหัวหน้า (ผู้บริหาร) และผู้ปฏิบัติงาน ในอันที่จะทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกันและเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะกระทำการใด ๆ ให้ร่วมมือกันอย่างเต็มใจและเต็มความสามารถ โดยใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

อารีรัตน์ เป็งรักษา (2554 : 8) ให้ความหมายของการบริหารจัดการไว้ว่า เป็นเรื่องของกระบวนการทำงานของผู้บริหารเพื่อให้ทำงานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีโดยอาศัยการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2555) กล่าวว่า การบริหารและการบริหารจัดการ รวมทั้งคำอื่น ๆ อีก เป็นต้นว่า การปกครอง (Government) การบริหารการพัฒนา การจัดการและการพัฒนา (Development) หรือแม้กระทั่งคำว่า การบริหารการบริการ (Service Administration) การบริหารจิตสำนึกหรือการบริหารความรู้จิตรู้ชอบ (Consciousness Administration) การบริหารคุณธรรม (Morality Administration) และการบริหารการเมือง (Politics Administration) ที่เป็นคำในอนาคตที่อาจถูกนำมาใช้ได้ คำเหล่านี้ล้วนมีความหมายใกล้เคียงกัน ขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจในแต่ละยุคสมัยจะนำคำใดมาใช้โดยอาจมีจุดเน้นแตกต่างกันไปบ้าง อย่างไรก็ตาม ทุกคำที่กล่าวมานี้เฉพาะในภาครัฐ ล้วนหมายถึง 1) การดำเนินงาน การปฏิบัติงาน แนวทาง (Guideline) วิธีการ (Method) หรือมรรควิธี (Means) ใด ๆ 2) ที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้ในการบริหารราชการหรือปฏิบัติงาน 3) ตามวัตถุประสงค์

ที่กำหนดไว้ 4) เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทาง (End หรือ Goal) หรือการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม เช่น มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางเบื้องต้น (Primary Goal) คือ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ หรือช่วยเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติราชการให้เป็นไปในทิศทางที่ดีกว่าเดิม หรือมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางสูงสุด (Ultimate Goal) คือ การพัฒนาประเทศที่ประเทศชาติและประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน เป็นต้น และทุกคำดังกล่าวนี้ อาจมองในลักษณะที่เป็นกระบวนการ (Process) ที่มีระบบและมีหลายขั้นตอนในการดำเนินงานก็ได้ สรุปได้ว่าการบริหารจัดการ หมายถึง การขับเคลื่อนองค์กรไปสู่การประสบความสำเร็จ โดยที่ผู้บริหารต้องใช้ทั้งความรู้และประสบการณ์ รวมถึงศาสตร์และศิลปะในการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง กิจกรรมของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่มีการร่วมมือกันทำกิจกรรม โดยมีการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์การและนอกองค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการบริหารจัดการ

ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงกระบวนการบริหารจัดการ สรุปได้ดังนี้

Gulick and Urwick (1973) ได้สรุปกระบวนการบริหารไว้ว่า กระบวนการบริหารย่อประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 7 ประการ หรือเรียกกันย่อ ๆ ว่า “POSDCoRB Model” ซึ่งอธิบายตามความหมายได้ดังนี้

1. การวางแผน (P = Planning) หมายถึง กระบวนการที่สำคัญอันดับแรกเป็นโครงสร้างกว้าง ๆ ว่ามีอะไรบ้าง ที่จะต้องปฏิบัติเป็นลำดับขั้น พร้อมบอกวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงนโยบายหลัก เพื่อให้แผนสอดคล้องกับนโยบายขององค์การ

2. การจัดรูปองค์การ (O = Organizing) หมายถึง การวางรูปแบบการบริหารโดยกำหนดหน้าที่หน่วยงานย่อยให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดลักษณะ และวิธีการติดต่องานระหว่างหน่วยงานย่อยในระดับต่าง ๆ การจัดรูปงานนี้ อาจพิจารณาได้ในแง่ของสายการควบคุมหรือในลักษณะของหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ปรึกษา

3. การบริหารบุคคล (S = Staffing) หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลในองค์การหรือหน่วยงาน อาจเรียกว่า การบริหารงานบุคคล เริ่มตั้งแต่ การสรรหาบุคคลมาปฏิบัติงานการบรรจุแต่งตั้ง การบำรุงรักษาขวัญและกำลังใจ การพัฒนาคน การประเมินผลการปฏิบัติงานและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับบุคคล

4. การอำนวยการ (D = Directing) หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ (Leadership) การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมดูแล การปฏิบัติงาน การนิเทศและติดตามการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์และการจูงใจเป็นเครื่องมือสำคัญ

5. การประสานงาน (Co = Coordinating) หมายถึง การจัดวางระเบียบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อมิให้งานซ้ำซ้อน ขัดแย้ง หรือเหลื่อมล้ำกัน งานจะได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ กระบวนการนี้ใช้เครื่องมือสื่อสารเป็นสำคัญ

6. การรายงาน (R = Reporting) หมายถึง การบันทึกรายงานไว้เป็นหลักฐานเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาและแจ้งให้หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบรวมถึงการประชาสัมพันธ์

7. การจัดงบประมาณ (B = Budgeting) หมายถึง การวางแผนโครงการ การใช้เงิน การบัญชี และการควบคุมการใช้จ่ายให้รอบคอบรัดกุม แม้จะไม่ต้องทำด้วยตนเอง แต่ผู้บริหารต้องศึกษาเปรียบเทียบและแนวทางการปฏิบัติให้เข้าใจ

Fayol (1949 : 55) กล่าวว่า มีความเชื่อว่าเป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative Sciences) ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาล โดยได้สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. เกี่ยวกับหน้าที่การจัดการ (Management Functions) ประกอบด้วยหน้าที่ทางการจัดการ 5 ประการ คือ

1.1 การวางแผน (Planning) หมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจและกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงานหรือวิธีทางที่จะปฏิบัติขึ้นไว้เป็นแนวทางการทำงานในอนาคต ถือเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการบริหารจัดการเพราะเกี่ยวข้องกับอนาคตขององค์กร

1.2 การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดให้มีโครงสร้างของงานต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ให้อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

1.3 การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง การสั่งงานต่าง ๆ แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีและต้องเข้าใจผู้ปฏิบัติงานตลอดจนถึงการทำงานของคนงานกับองค์การที่มีอยู่ รวมถึงการติดต่อสื่อสารภายในองค์การด้วย

1.4 การประสานงาน (Coordination) หมายถึง การเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ และมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน เป็นการอำนวยความสะดวกให้คนที่อยู่ในองค์การเดียวกัน ได้ทราบถึงขอบเขตของงาน อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบและสามารถทำงานร่วมกับฝ่ายอื่นได้เป็นอย่างดี

1.5 การควบคุม (Controlling) หมายถึง การจัดการต่าง ๆ ให้สำเร็จผลตามวัตถุประสงค์ การมีมาตรการในการควบคุมงานเพื่อให้มีแนวทางของการใช้กำลังคนและทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และตรงตามเวลาของแผน ซึ่งได้คาดการณ์ไว้ เป็นการกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่วางไว้

ซึ่งที่ 5 หน้าที่ ถือเป็นวิธีทางที่จะทำให้ผู้บริหารทุกคนสามารถบริหารงานของตนให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย

2. เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ผู้บริหารระดับสูงจะต้องมีคุณลักษณะพร้อมด้วยความสามารถทางร่างกาย จิตใจ ไหวพริบ มีการศึกษาหาความรู้ เทคนิคในการทำงานและประสบการณ์

ต่าง ๆ ซึ่งรวมเรียกว่า ความสามารถทางการจัดการ ซึ่งต่างจากพนักงานระดับปฏิบัติการที่จะเป็นหน้าที่เทคนิควิธีการทำงานเป็นสำคัญ ซึ่งคุณสมบัติทางด้านเทคนิควิธีการทำงานสำคัญที่สุดในระดับคนงานธรรมดา แต่สำหรับระดับสูงขึ้นไปกว่านั้น ความสามารถทางการบริหารจะเพิ่มสำคัญตามลำดับและมีความสำคัญมากที่สุดในระดับผู้บริหารชั้นสุดยอด ควรจะได้มีการอบรมความรู้ทางการบริหารควบคู่ไปกับความรู้ทางด้านเทคนิคในการทำงาน

3. เกี่ยวกับหลักการจัดการ (Management Principle) ใช้สำหรับเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร 14 ข้อ ดังนี้

3.1 หลักเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) คืออำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่แยกจากกันมิได้ ผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่จะออกคำสั่งได้นั้น ต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานที่ตนทำไปนั้นด้วย

3.2 หลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (Unity Command) คือในการกระทำใด ๆ คนงานควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดความสับสนในคำสั่งด้วยการปฏิบัติตามหลักข้อนี้ย่อมจะช่วยให้สามารถจัดสาเหตุแห่งการเกิดข้อขัดแย้งระหว่างแผนงานและระหว่างบุคคลในองค์การให้หมดไป

3.3 หลักของการมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Unity of Direction) กิจกรรมของกลุ่มที่มีเป้าหมายอันเดียวกันควรจะต้องดำเนินไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกันเป็นไปตามแผนงานเพียงอันเดียวร่วมกัน

3.4 หลักของการอ้างไว้ซึ่งสายงาน (Scalar Chain) สายงานอันนี้คือ สายการบังคับบัญชาจากระดับสูงมายังระดับต่ำสุด ด้วยสายการบังคับบัญชาดังกล่าวจะอำนวยความสะดวกให้การบังคับบัญชาเป็นไปตามหลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวและช่วยให้เกิดระเบียบในการส่งทอดข่าวสารข้อมูลระหว่างกันอีกด้วย

3.5 หลักของการแบ่งงานกันทำ (Division of Work of Specialization) คือ การแบ่งแยกงานกันทำตามความถนัด โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นการบริหารหรือด้านเทคนิค

3.6 หลักเกี่ยวกับระเบียบวินัย (Discipline) โดยถือว่าระเบียบวินัยในการทำงานนั้นเกิดจากการปฏิบัติตามข้อตกลงในการทำงาน ทั้งนี้ โดยมุ่งที่จะก่อให้เกิดการเคารพเชื่อฟังและทำงานตามหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เรื่องดังกล่าวนี้จะทำได้โดยที่ผู้บังคับบัญชาต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นตัวอย่างที่ดี ข้อตกลงระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาจะต้องเป็นไปอย่างยุติธรรมมากที่สุดและจะต้องยึดถือเป็นหลักปฏิบัติอย่างคงเส้นคงวา

3.7 หลักของการถือประโยชน์ส่วนบุคคลเป็นรองประโยชน์ส่วนร่วม หลักข้อนี้ระบุว่าส่วนรวมย่อมสำคัญกว่าส่วนย่อยต่าง ๆ เพื่อที่จะให้สำเร็จผลตามเป้าหมายขององค์การนั้น ผลประโยชน์ส่วนได้เสียขององค์การย่อมต้องสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมด

3.8 หลักของการให้ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration) การให้และวิธีการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนควรที่จะยุติธรรมและให้ความพอใจมากที่สุดทั้งฝ่ายลูกจ้างและนายจ้าง

3.9 หลักของการรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง (Centralization) หมายถึง ในการบริหารจะมีการรวมอำนาจไว้ที่จุดศูนย์กลางเพื่อให้ควบคุมส่วนต่าง ๆ ขององค์การไว้ได้เสมอและการกระจายอำนาจจะมากน้อยเพียงใดก็ย่อมแล้วแต่กรณี

3.10 หลักของความมีระเบียบเรียบร้อย (Order) ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าสิ่งของหรือคนต่างต้องมีระเบียบและรู้ว่าตนอยู่ในที่ใดของส่วนรวม หลักนี้ก็คือหลักพื้นฐานที่ใช้ในการจัดสิ่งของและตัวคนในการจัดองค์การนั่นเอง

3.11 หลักของความเสมอภาค (Equity) ผู้บริหารต้องยึดถือความเอื้ออารีและความยุติธรรมเป็นหลักปฏิบัติต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งความจงรักภักดีและการอุทิศตนเพื่องาน

3.12 หลักของความมีเสถียรภาพของการว่าจ้างทำงาน (Stability of Tenure) กล่าวหาว่าทั้งผู้บริหารและคนงานต้องใช้เวลาระยะหนึ่ง เพื่อเรียนรู้งานจนทำงานได้ดี การที่คนเข้าออกมากย่อมเป็นสาเหตุให้ต้องสิ้นเปลืองและเป็นผลของการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

3.13 หลักของความคิดริเริ่ม (Initiative) ผู้บังคับบัญชาควรจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ผู้น้อยได้ใช้ความคิดริเริ่มของตนบ้าง

3.14 หลักของความสามัคคี (Esprit de Corps) เน้นถึงความจำเป็นที่คนต้องทำงานเป็นกลุ่มที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการติดต่อสื่อสารเพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มทำงานที่ดี

Dessler (2005 : 2) ได้กล่าวว่ากระบวนการบริหาร ควรมี 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การตั้งเป้าหมายการพัฒนา กฎระเบียบ ขั้นตอนการดำเนินงาน และการคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต

2. การจัดการองค์การ (Organizing) หมายถึง การแบ่งออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ มีการกระจายอำนาจ การกำหนดช่วงการบังคับบัญชา สายการบังคับบัญชา การติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ หรือหน่วยงานสาขา

3. การบริหารงานบุคคล (Staffing) หมายถึง การกำหนดคุณสมบัติของบุคคลการสรรหา การคัดเลือก การตั้งมาตรฐานในการทำงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมและการพัฒนา

4. การเป็นผู้นำหรือผู้บริหาร (Leading) หมายถึง การทำให้บุคคลอื่นทำงาน การรักษาขวัญและกำลังใจ การสร้างแรงจูงใจ การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

5. การควบคุมกำกับ (Controlling) หมายถึง การตั้งมาตรฐานและการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับมาตรฐาน เพื่อให้การปฏิบัติงานถูกต้อง

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2555 : 161 - 169) ได้สรุปแนวคิดของกระบวนการบริหารจัดการไว้ดังนี้ กระบวนการการบริหาร PAMS-POSDCoRB ประกอบด้วย 11 ขั้นตอน ได้แก่

1. การบริหารนโยบาย (Policy) หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับหลักและวิธีปฏิบัติที่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในอนาคตในช่วงระยะเวลาที่กำหนด
2. การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority) หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบหรืออำนาจที่กฎหมายฉบับเดียวหรือหลายฉบับมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐรวมถึงการกำหนดอำนาจหน้าที่ การใช้อำนาจหน้าที่ การรวมอำนาจ การแบ่งอำนาจ และการกระจายอำนาจ
3. การบริหารจริยธรรม (Morality) หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับธรรมที่เป็นข้อประพฤติในการปฏิบัติในการบริหารหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
4. การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society) หมายถึง การบริหารของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของสังคมหรือประชาชนเป็นหลัก
5. การวางแผน (Planning) หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อกำหนดอนาคตของหน่วยงานของรัฐตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้
6. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับรูปแบบ โครงสร้างและการจัดส่วนราชการของหน่วยงานของรัฐ
7. การบริหารงานบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารเกี่ยวกับบุคลากรของหน่วยงานของรัฐ
8. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การบังคับบัญชา การแบ่งงาน การตัดสินใจ มนุษยสัมพันธ์ การสื่อสาร และภาวะผู้นำ
9. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การบริหารของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ภายในและภายนอกหน่วยงานอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
10. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การบริหารเกี่ยวกับการรายงานเสนอความเห็นหรือยื่นเรื่อง การควบคุมตรวจสอบรวมทั้งการประเมินผล
11. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การบริหารงบประมาณและการบริหารการคลังการบริหารรายรับรายจ่ายของรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ภายในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยรวม

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารจัดการ หมายถึง การจัดการองค์กรเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ประกอบด้วยวิธีการต่าง ๆ หลายวิธี อาทิเช่น การวางแผน การจัดการ องค์กร การบริหารงานฝ่ายต่าง ๆ การอำนวยการ การควบคุม เป็นต้น

ข้อบ่งชี้และภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา

ข้อบ่งชี้และภารกิจการบริหารจัดการในสถานศึกษานั้น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสอง ได้กำหนดไว้ ดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 17 อย่างด้วยกันคือ

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 อย่างด้วยกันคือ

1. การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี
2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
4. การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
6. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
7. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
9. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
10. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
11. การวางแผนพัสดุ
12. การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี

13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
14. การจัดหาพัสดุ
15. การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
17. การเบิกเงินจากคลัง
18. การรับเงินการเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงิน
19. การนำเงินส่งคลัง
20. การจัดทำบัญชีการเงิน
21. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
22. การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชีทะเบียนและรายงาน

ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 อย่างด้วยกันคือ

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้นการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
6. การลาทุกประเภท
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
9. การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
12. การออกจากราชการ
13. การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
14. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราช

อิสริยาภรณ์

15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
18. การส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาการดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ด้านการบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 อย่างด้วยกัน คือ

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
8. การดำเนินงานธุรการ
9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
11. การรับนักเรียน
12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งยุบรวมหรือเลิกสถานศึกษา
13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย
14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
15. การทัศนศึกษา
16. งานกิจการนักเรียน
17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

18. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคลชุมชนองค์กรหน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

19. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

20. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

21. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

สรุปได้ว่าการบริหารงานในสถานศึกษาตามกรอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 2545 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 2553 นั้น ประกอบไปด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นกรอบนโยบายด้านการศึกษา เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทยนั้น สอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษา ของโลกที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐาน การประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ นั้นเป็นนโยบายที่ช่วยสนับสนุน ให้นักเรียนได้รู้จักตนเองมากขึ้น มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และลดการเรียนในด้านวิชาการลง เพื่อที่จะให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมต่าง ๆ โดยจะมีทั้ง 4 ด้านคือ ด้านสมอง ด้านการลงมือ ด้านจิตใจ ด้านสุขภาพ

ความหมายของนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงความหมายของนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สรุปได้ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 2) ได้กำหนดความหมายของ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติมีความชัดเจน ดังนี้

1. ลดเวลาเรียน หมายถึง การลดเวลาเรียนภาควิชาการและการลดเวลาของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาใบความรู้ ให้น้อยลง

2. เพิ่มเวลารู้ หมายถึง การเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย มากขึ้น

3. การบริหารจัดการเวลาเรียน หมายถึง การจัดสัดส่วนเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ให้น้อยลง และเพิ่มเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ

จริง และสร้างความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการ ได้เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ความมีน้ำใจ การทำงานเป็นทีม และมีความสุขในการเรียนรู้

กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2560 : 11 - 12) ได้กำหนดความหมายของคำสำคัญ ในการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1. ลดเวลาเรียน หมายถึง “ลดเวลาสอนของครู” เป็นการลดสัดส่วนเวลาเรียนในห้องเรียน และเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนเป็นผู้บรรยาย อธิบายความรู้ ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ มาเพิ่มบทบาทการเป็น ผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ด้วยตนเองมากขึ้น

2. เพิ่มเวลารู้ หมายถึง “เพิ่มเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียน” เป็นการเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข จากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย

3. การบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หมายถึง การจัดโครงสร้างเวลาเรียน ตารางเรียน และการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสมอง พัฒนาจิตใจ พัฒนาทักษะ การปฏิบัติ และพัฒนาสุขภาพ ซึ่งมีการเชื่อมโยงกับหลักสูตร นอกจากนั้น เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ นับเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษา

4. กิจกรรมลดเวลาเรียน หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับบทบาทของครูในการบรรยาย อธิบายความรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ และกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ ด้วยตนเองมากขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการจัดในช่วงเวลาตามโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม

5. กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ หมายถึง กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งตัวชี้วัดที่นำมาออกแบบกิจกรรมเน้นตัวชี้วัดที่เป็นกระบวนการ โดยดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความก้าวหน้าของผู้เรียน และนำผลการประเมินไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินการผ่านตัวชี้วัดตามหลักสูตร สถานศึกษา ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องผู้เกี่ยวข้องเพื่อรายงานผลให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทราบ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งครูนำผลการประเมินมาปรับการจัดกิจกรรมให้มี ประสิทธิภาพ กิจกรรมจัดเป็นชั่วโมงเฉพาะในช่วงเวลาท้ายของแต่ละวัน ในช่วงเวลา

อื่นตามบริบทของของสถาน ศึกษา ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา คือระดับประถมศึกษา เวลาเรียนรวม ไม่เกิน 1,000 ชั่วโมงต่อปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,200 ชั่วโมงต่อปี กิจกรรมแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมที่เลือกเรียน

ถาวร คูณิรัตน์ (2560 : 5) กล่าวว่า ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ หมายถึง การลดเวลาเรียนภาค วิชาการและการลดเวลา ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาไปความรู้ให้น้อยลง และการเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรม สร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้น โดยยุทธศาสตร์การประเมินสภาพปัญหาปัจจุบันและปัญหาการขับเคลื่อน นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ระดับสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการ สนับสนุน ด้านการนิเทศ และด้านการรายงานผล

สรุปได้ว่า การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ หมายถึง การปรับลดเวลาเรียนของนักเรียนให้น้อยลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่นักเรียนควรเรียนรู้ โดยครูต้องใช้ความสามารถในการอธิบาย และบูรณาการ ให้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหา ศักยภาพ และความชอบของตนเองอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 2) ได้นำเสนอวัตถุประสงค์ของนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไว้ดังนี้

1. เพื่อขับเคลื่อนการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพตาม หลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และได้รับการพัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ ตามความสนใจและถนัดของนักเรียนแต่ละบุคคล
3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านวิชาการ ด้านปฏิบัติ นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ ตามความสนใจและถนัดของแต่ละบุคคล
4. เพื่อให้ นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีความสุขกับการเรียนรู้
5. เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความพึงพอใจในการ จัด การศึกษาของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หมายถึง การลดเวลาเรียนภาควิชาการและการลดเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีความสุขกับการเรียนรู้

แนวคิดการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้อาจจะไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันเพราะโรงเรียนหลายแห่งดำเนินการอยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนนักเรียน ผู้ปกครอง มีความกังวล สงสัยว่าทำไมต้องลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในประเด็นนี้ถ้าเราพิจารณาแล้วจะพบว่า ในปัจจุบันนี้การเรียนรู้ของเด็กนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากมีแหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี เช่น Internet, Computer, Tablet หรือ Smart Phone และอื่น ๆ อีกมากมาย ที่นักเรียนสามารถใช้ในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ดังกล่าวไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะในห้องเรียนตามเวลาที่ครูกำหนด นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกแห่ง ทุกเวลาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนตามความพร้อม ความสามารถของนักเรียน ครูผู้สอนต้องปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ และนักเรียนต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิ เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process) การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (Project-Base Learning) เรียนรู้จากกิจกรรมการปฏิบัติจริง จากประสบการณ์ตรง ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และสืบค้นข้อมูล นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ มีการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกเป็นที่ปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ และนักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นทีมหรือจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ลักษณะนี้ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้มีความสุข (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 8) ภายใต้แนวคิด ดังนี้

- 1) กิจกรรมเป็นทางเลือก สนองตอบความสนใจความถนัดของผู้เรียนอย่างหลากหลาย
- 2) เรียนรู้หลักการ สร้างความรู้ผ่านกระบวนการและกิจกรรม (Process and Content)
- 3) ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น อิสระ และปลอดภัย
- 4) ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coach and Mentor)
- 5) ครูผู้สอนควรใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็น การประเมินตามสภาพจริง วิเคราะห์คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียน มากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น

หลักการและแนวทางของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงหลักการและแนวทางของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สรุปได้ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 4 - 5) กล่าวถึง การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา ได้แก่

2.1 ด้านพุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตการศึกษา และการเรียนรู้

2.2 ด้านจริยศึกษา คือ การมีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

2.3 ด้านหัตถศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี ต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน

2.4 ด้านพลศึกษา คือการมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขภาพไปด้วย

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข

5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ใช้ชุมชน ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้

6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหา และสร้างสรรค์นวัตกรรม

7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงาน ที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจาร์ณญาณร่วมกันตลอดเวลาที่กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

9. จัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2560 : 5) สรุปว่า กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สถานศึกษาจัดอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิด วิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้ค้นหา ศักยภาพและความชอบ ของตนเอง เพราะมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถ ในแบบฉบับของตนเอง กิจกรรม ดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ ทั้งปฏิบัติด้วยตนเอง หรือปฏิบัติเป็นกลุ่ม เป็นทีม โดยการปฏิบัติกิจกรรมไม่จำเป็นต้อง เปิดให้เฉพาะผู้เรียนห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษา หรือปฏิบัติร่วมกัน หลายระดับชั้นได้ เพื่อให้ผู้เรียน รู้จักการปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพ จริงในสังคม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับ เด็กไทย การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สามารถจัดได้ทุกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ สถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่จัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 หรือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 หรือโรงเรียนการศึกษาพิเศษ การศึกษาสงเคราะห์ โดยสถานศึกษา ต้องจัด กิจกรรมได้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย

2. การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามขนาดโรงเรียน จำนวนผู้เรียน จำนวน ครูและ บุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา มีแนวดำเนินการ ดังนี้

2.1 โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขนาดเล็ก มีครู ไม่ครบชั้น ทั้งโรงเรียนที่จัดการศึกษาเป็นเอกเทศ หรือจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ควรจัดกลุ่มผู้เรียน เป็นชั้น ช่วงชั้น คณะชั้น หรือรวมกลุ่มทั้งโรงเรียน (กรณีเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมาก) ให้สอดคล้องกับ จำนวนครูที่จะรับผิดชอบ หรือเป็นผู้ดูแลกิจกรรม การจัดกิจกรรมของโรงเรียนขนาดเล็กในบางพื้นที่ ที่สามารถเดินทางไปมาสะดวก อาจนำผู้เรียนหมุนเวียนกันไปจัดรวมกับโรงเรียนใกล้เคียงได้

2.2 โรงเรียนขนาดเล็ก หรือขนาดกลาง ที่มีครูพอตื้น หรือมีครูเพียงพอควรจัดกลุ่ม นักเรียน ให้เหมาะสมกับกิจกรรมไม่ให้มีจำนวนทั้งกลุ่มมากเกินไป และคำนึงถึงความสนใจและความ ต้องการของ ผู้เรียนเป็นหลัก

2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ที่มีผู้เรียนจำนวนมาก ต้องมีการวางแผนที่รัดกุม เนื่องจากโรงเรียนอาจมีข้อจำกัดด้านสถานที่และต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ อาจเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับช่วงเวลาได้ตลอดวัน

2.4 โรงเรียนการศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์ ให้พิจารณาตามความเหมาะสม กับบริบทและความพร้อม

2.5 การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรเป็นกิจกรรมที่เป็นไปตามความ ต้องการความสนใจ ของผู้เรียน ผู้ปกครอง

สรุปได้ว่า หลักการและแนวทางของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน ซึ่งมุ่งสนองตอบความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ คือทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน เชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 3 - 4) ได้เสนอกรอบทฤษฎี (Constructivist) ไว้ดังนี้

1. นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง และนักเรียนแต่ละคนสร้างความรู้ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันรวมทั้งอาจแตกต่างกับแนวทางของผู้สอน
2. ประสบการณ์เดิมของนักเรียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างความรู้ใหม่และนักเรียนแต่ละคน มีความรู้และประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน
3. การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การมีประสบการณ์ตรงและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันของผู้เรียนมีส่วนช่วยในการสร้างความรู้ใหม่
4. ครูมีบทบาทในการจัดบริบทการเรียนรู้ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ กระตุ้นสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการสร้างความรู้ และให้ความช่วยเหลือนักเรียนในทุก ๆ ด้าน

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีสมมติฐานเกี่ยวกับการสร้างความรู้ของนักเรียน ดังนี้คือ มนุษย์สร้างความรู้ผ่านกิจกรรมการไตร่ตรอง การสื่อสาร และการอภิปราย ซึ่งทำให้พวกเขาสร้างประสบการณ์ในการแก้ปัญหา โดยมีแผนภาพโมเดลการเพิ่มพลังการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการอธิบายความอยากรู้อยากเห็น การมีปฏิสัมพันธ์ ความขัดแย้ง การไตร่ตรอง การจัดโครงสร้างใหม่ การสร้างพลังกับเพื่อนทางปัญญา การเรียนรู้ ดังนี้

1. ความอยากรู้อยากเห็นและความขัดแย้งเป็นกลไกสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียน
2. การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา
3. ความขัดแย้งทางปัญญานำมาซึ่งการไตร่ตรอง
4. การไตร่ตรองกระตุ้นให้เกิดการจัดโครงสร้างใหม่ทางปัญญา

5. จากข้อที่กล่าวข้างต้นเกิดเป็นวงจร โดยประสบการณ์ของนักเรียนมีผลต่อการเกิดของวงจรและวงจรนี้เองที่ทำให้นักเรียนสามารถสร้างพลังการเรียนรู้ให้กับตนเองการสร้างความรู้ของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกันและต่างจากที่ผู้สอนคาดหวังผู้สอนต้องยอมรับและจัดการที่จะสนับสนุนสิ่งที่ผู้เรียนคิดโดยองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

- 1) การรวบรวมสิ่งที่นักเรียนสร้างขึ้นให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง
- 2) การสร้างแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความรู้
- 3) การวิเคราะห์ความคิดของนักเรียนในกระบวนการเรียนการสอน

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครูผู้สอนต้องใช้เวลาสอนเนื้อหาสาระให้น้อยลง แต่จัดเวลาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งบทบาทการสอนของครูผู้สอนแม้จะน้อยลง แต่บทบาทที่เพิ่มมากขึ้นของครูผู้สอน คือ ต้องมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเตรียมคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างมีระบบ ประกอบด้วยรูปแบบกระบวนการ วิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงมีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาอารมณ์และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การบริหารงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำเป็นต้องนำศาสตร์และศิลป์ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติขององค์การ ผู้บริหารต้องสร้างทักษะในการบริหาร เพื่อพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ทฤษฎีทางการบริหารที่นำมากล่าวถึงมีดังนี้ทฤษฎีการบริหารเชิงการจัดการ (Administrative management) ผู้คิดค้นหาวิธีการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ และคิดในเรื่องการจัดการ ได้แก่ Henri Fayol โดยเน้นให้ความสำคัญกับหน้าที่ทางการบริหารจัดการ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2542 : 17) ซึ่งมีหลักการดังต่อไปนี้

1. การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นการกำหนดภารกิจและความรับผิดชอบให้บุคลากร
2. มอบอำนาจความรับผิดชอบ (Authority) ให้ผู้ปฏิบัติได้ทำตามบทบาทหน้าที่ และรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น รวมทั้งคำนึงถึงการให้รางวัล และผลตอบแทนที่เหมาะสม

3. กฎระเบียบ (Discipline) จัดให้มีกฎและระเบียบ หรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้บริหารและปฏิบัติได้เข้าใจตรงกัน และจำเป็นต้องอาศัยการแนะนำ การนิเทศที่ดี
4. เอกภาพการสั่งการ (Unity of Command) งานควรได้รับคำแนะนำหรือคำสั่งจากผู้บริหารหรือหัวหน้างานเท่านั้น
5. เอกภาพของการกำหนดทิศทาง (Unity of Direction) ผู้บริหารต้องกำหนดทิศทางเป้าหมาย แต่ละงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการประสานงาน การสร้างเอกภาพ และการเน้นการปฏิบัติ
6. การรวมความสนใจของแต่ละคนให้เป็นหนึ่งเดียว (Subordination of Individual Interests to General Interest) ความทะเยอทะยาน ความเห็นแก่ตัว ความขี้เกียจ ความอ่อนแอ ความเบื่อหน่าย และสิ่งไม่พึงประสงค์ ของบุคคลเป็นสาเหตุมีผลต่อพฤติกรรมองค์การโดยส่วนรวม ผู้บริหารจำเป็นต้องละลายสิ่งเหล่านั้นให้หมดไป และสร้างตัวอย่างที่ดีและการนิเทศที่เหมาะสมและยุติธรรม
7. การให้รางวัลหรือค่าตอบแทนแก่บุคลากร (Remuneration of Personnel) ผู้บริหารจัดรางวัลหรือค่าตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานดีขึ้น
8. การรวมศูนย์ (Centralization) องค์การจำเป็นต้องมีการประสานงาน การสั่งการ โดยอาศัยส่วนกลาง อย่างไรก็ตามอาจมีความจำเป็นต้องกระจายอำนาจหรือความรับผิดชอบขึ้นอยู่กับสถานการณ์และลักษณะงาน การรวมศูนย์จะทำให้สามารถกำหนดศักยภาพของบุคลากรไปในทิศทางเดียวกัน
9. สายงานของการบริหาร (Scalar Chain) เป็นการกำหนดสายบังคับบัญชาจากเบื้องบนสู่ระดับล่าง ซึ่งจะช่วยกำหนดทิศทางให้มีเอกภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการที่มีสายงานบริหารยาวเกินไป การสื่อสารก็ย่อมมีอุปสรรค และการตัดสินใจที่ไม่ดี ส่งผลต่อการบริหารจัดการด้วยเช่นเดียวกัน
10. การลำดับชั้นการบังคับบัญชา (Line Order) เป็นการวางคนให้เหมาะกับสายงานเดียวกันได้เพื่อสะดวกต่อการประสาน กำกับ ติดตามผล
11. ความเท่าเทียมกัน (Equity) ผู้บริหารต้องให้ความเท่าเทียมและยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งผลต่อความซื่อสัตย์และการปฏิบัติงานที่ดี
12. ความมีเสถียรภาพของบุคลากร (Stability Tenure of Personnel) ผู้บริหารต้องคำนึงถึงเสถียรภาพหรือความมั่นคงในการปฏิบัติงานของบุคลากร การเปลี่ยนแปลงหน้าที่รับผิดชอบบ่อย ๆ ย่อมส่งผลต่อการทำลายขวัญและประสิทธิภาพ
13. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนได้ริเริ่มสร้างสรรค์สามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมายมากที่สุด โดยการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผล เป็นต้น

14. การพัฒนาทีมงาน (Esprit de Corps) ผู้บริหารจำเป็นต้องสร้างทีมงานที่เข้มแข็งเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือและการประสานงานที่ต้องประกอบทั้ง 14 ประการนี้จะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่ง Gulick and Urwick ได้สรุปเป็นแนวความคิดทางการบริหารโดยใช้คำย่อว่า “POSDCoRB”

“POSDCoRB” ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการจัดสรรงบประมาณ โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงต้องนำหลักการดังกล่าวนี้ ไปประยุกต์ใช้เช่นเดียวกัน เพื่อให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดทฤษฎีการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) เป็นทฤษฎีการบริหารเน้นความสัมพันธ์ของบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรหรือผู้บริหารกับผู้ร่วมงาน ผู้ให้ความคิดนี้ได้แก่ Elton Mayo ให้ความสำคัญกับความรู้สึกที่มีต่อกัน เน้นองค์ประกอบทางด้านสังคมและจิตวิทยา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิต และส่งเสริมความมีชีวิตที่ดี Mayo ได้กล่าวไว้ว่า “คนไม่ได้ถูกแยกให้มีความโดดเดี่ยวลำพัง ซึ่งแสวงหาหรือสนใจแต่รายได้หรือการงาน แต่เขายังต้องเป็นสมาชิกอยู่กับกลุ่ม ต้องการความพึงพอใจจากสังคมอีกด้วย (ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ, 2542 : 10) Mayo ได้สรุปปัจจัยที่สำคัญและเป็นองค์ประกอบต่อประสิทธิภาพขององค์การไว้ดังนี้

1. ขวัญ (Moral) บุคลากรจะต้องมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน ผู้บริหารต้องคำนึงถึงขวัญและกำลังใจ โดยการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน

2. ระดับความปรารถนา (Level of Aspiration) ทุกคนมีความปรารถนาต่อชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ตนเองและครอบครัว หรือสังคม ดังนั้น การตั้งความหวัง เพื่อพัฒนาไปสู่ความปรารถนาสูงสุดย่อมเป็นแรงผลักดันให้การปฏิบัติงานมีความสำเร็จ

3. ความตระหนักในตนเอง (Self-realization) บุคลากรจะต้องสร้างความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญของทุกคน ทุกส่วน ประกอบกันในองค์การ การรู้และเข้าใจในหน้าที่ของตนเองจะเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานร่วมกัน

4. ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging) การให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ จะสร้างความผูกพันต่อองค์การมากขึ้น มนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานดี มีความอบอุ่น มีชีวิตชีวา ทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของ ต้องการให้องค์กรที่ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ และไม่ละทิ้งหน้าที่ของตนเอง

5. การมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผล การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีก่อให้เกิดความร่วมมือกันในการทำงาน

จากบทความข้างต้นสามารถสรุปความได้ว่า การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จต้องพึงพิจารณาที่ระบบการบริหารจัดการกิจกรรมเป็นหลัก เพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลที่ตอบสนองต่อการพัฒนาของผู้เรียน ซึ่งการบริหารกิจกรรมให้

ประสบความสำเร็จได้จำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์ในที่นี้คือ หลักในการบริหารจัดการองค์กร และศิลป์ก็คือหลักการทางจิตวิทยา เพื่อให้บุคคลที่ร่วมจัดกิจกรรมหรือร่วมกิจกรรมเกิดความรู้สึกเชิงบวกต่อการจัดกิจกรรม

ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 2) ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างมีระบบ ประกอบด้วยรูปแบบกระบวนการ วิธีการที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงมีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาอารมณ์และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขนอกเหนือจากความหมายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแล้ว นักการศึกษาไทยที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักเรียนดังต่อไปนี้ คติ ปรีชา (2550 : 15) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสรุปได้ว่าเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกจากการเรียนการสอนในเวลาปกติ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ดีงามและพึงประสงค์สรุปได้ว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมของการบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ค้นพบ และใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองอย่างเต็มที่ ปรับตัวเข้ากับบุคคลและสภาพการต่าง ๆ ได้อย่างดีและมีความสุข โดยได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์

ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ยึดผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผูกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันแก้ปัญหาและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียนในปัจจุบัน ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 13 - 15) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้มีกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความสามารถของตนเต็มตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มการเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริงการพัฒนา

ที่สำคัญคือการพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมมีระเบียบวินัยและมีคุณภาพปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมายมีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 8)

ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะคือกิจกรรมแนะแนวกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

1. กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิตวุฒิภาวะทางอารมณ์การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและสร้างสัมพันธภาพที่ดีผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิตการศึกษาและการพัฒนาตนเองสู่สังคมโลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์วางแผนปฏิบัติตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงานโดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์โครงการกิจกรรมตามความสนใจชุมนุมกิจกรรมรักการอ่าน เป็นต้นซึ่งแต่ละกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียนมุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิดช่วยกันทำช่วยกันแก้ปัญหาส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถรวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัยความรับผิดชอบรู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองกิจกรรมนักเรียนสามารถแบ่งตามความแตกต่างของกิจกรรมได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์เป็นกิจกรรมคัดเลือกโดยมุ่งปลูกฝังระเบียบวินัยกฎเกณฑ์เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่าง ๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขซึ่งกระบวนการจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์ และคณะกรรมการรักษาดินแดน

2.2 กิจกรรมที่พัฒนาความถนัดความสนใจตามความต้องการของผู้เรียนเป็นกิจกรรมเลือกจัดโดยมุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อการค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเองและพัฒนาตนเองให้เต็ม ตามศักยภาพตลอดจนพัฒนาทักษะของสังคมและปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัครเพื่อแสดงถึงความ

รับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปความได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลายประเภท เพื่อที่จะส่งเสริม และพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัยได้อย่างครอบคลุม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามความถนัด ความสนใจ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ประโยชน์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างมีระบบ มีวิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงมีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาอารมณ์และสังคม กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 2) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เลือกตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปความได้ว่า ประโยชน์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนคือ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ตามความถนัดความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน

หลักการและแนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักการ แนวการจัดและบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน แนวการจัดและบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1. กำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถ
3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. ใช้กระบวนการกลุ่มจัดประสบการณ์เรียนรู้ ฝึกคิด วิเคราะห์
5. สร้างสรรค์จินตนาการที่เป็นประโยชน์ สัมพันธ์กับชีวิตจริงในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
6. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะกิจกรรม
7. มีการกำหนดเวลาจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายของสถานศึกษา

8. ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง โดยครูเป็นที่ปรึกษาและคำนึงถึงความปลอดภัย
9. ยึดหลักการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา บ้าน วัด ชุมชน
10. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีที่หลากหลายสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากบทความข้างต้นสามารถสรุปความได้ว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต้องฝึกให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ การคิด การวิเคราะห์ ตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน รวมถึงการบูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดการส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและคำนึงถึงความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ควรจัดดังนี้

1. จัดกิจกรรมเพื่อเกื้อกูล ส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยบูรณาการโครงการองค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
3. จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม
4. การจัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
5. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

จากบทความข้างต้นสามารถสรุปความได้ว่า แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต้องจัดให้เกิดการส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและคำนึงถึงความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน

บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

บุคลากรเป็นเสมือนฟันเฟืองที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จลุล่วงได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกภาคส่วน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558) ดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษา
 - 1.1 มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและดำเนินการ
 - 1.2 ให้ความเห็นชอบ
 - 1.3 ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการในด้านต่าง ๆ
2. ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.1 กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ
 - 2.2 นิเทศและติดตามผล

- 2.3 ส่งเสริมสนับสนุน
- 2.4 ประเมินและรายงานผลต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสาธารณชน
3. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.1 สำรวจข้อมูลความพร้อม ความต้องการและสภาพปัญหา
 - 3.2 จัดประชุมครูที่ปรึกษา
 - 3.3 จัดทำแผนงาน/โครงการและปฏิทินงาน
 - 3.4 ให้คำปรึกษาแก่ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผู้เรียน
 - 3.5 นิเทศ ติดตาม และประสานงานการดำเนินงาน
 - 3.6 รวบรวมผลการประเมินการจัดกิจกรรมต่อผู้บริหารสถานศึกษา
4. ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ครูทุกคน)
 - 4.1 ปฐมนิเทศ
 - 4.2 เลือกตั้งคณะกรรมการ
 - 4.3 ส่งเสริมการจัดทำแผนงาน/โครงการ
 - 4.4 ประสานงาน
 - 4.5 ให้คำปรึกษา
 - 4.6 ประเมินผล
 - 4.7 สรุปและรายงานผลต่อหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
5. ผู้เรียน
 - 5.1 เข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตน
 - 5.2 รับการปฐมนิเทศจากครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 5.3 ประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ
 - 5.4 ประชุมวางแผนพัฒนาทำแผนงาน/โครงการและปฏิบัติงาน
 - 5.5 ปฏิบัติกิจกรรม
 - 5.6 ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม
 - 5.7 สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมต่อครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
6. ผู้ปกครองและชุมชน
 - 6.1 ร่วมมือ/ประสานงานกับสถานศึกษา
 - 6.2 ส่งเสริมสนับสนุน
 - 6.3 ติดตามประเมินผล

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จ ต้องเกิดจากการร่วมมือกันของทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการมีส่วนร่วม การส่งเสริมและการสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างครอบคลุมในทุกด้าน

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกภาคส่วน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งความรู้และประสบการณ์ในการบริหาร เพื่อให้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

วุฒิชัย แข่งขัน (2556 : 87 - 94) ได้อธิบายการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4 ด้านได้แก่ด้านการกำหนดนโยบายด้านการนิเทศด้านการส่งเสริมสนับสนุนและด้านการประเมิน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนนอกเหนือจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งเป็นคนดีและมีความสุขซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553 อ้างถึงใน วุฒิชัย แข่งขัน, 2556 : 88) ที่กล่าวไว้ว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพพัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายสติปัญญาอารมณ์และสังคมเสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัยปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ทักษะเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติศาสนาสังคมชาติ ศีลธรรม จริตมีวินัยใฝ่เรียนรู้อยู่อย่างพอเพียงมุ่งมั่นในการทำงานรักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะเกิดทักษะการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

1. ด้านการกำหนดนโยบายผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการจัดทำแผนปฏิบัติการให้มีความชัดเจนเพราะแผนปฏิบัติการถือเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน การทำงานทุกอย่างต้องมีการวางแผนและการมีแผนที่ดีทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับทวีป ศิริรัศมี (2544 อ้างถึงใน วุฒิชัย แข่งขัน, 2556 : 89) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนปฏิบัติการไว้ว่าการมีแผนเปรียบเสมือนเครื่องมือสำหรับผู้บริหารเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเพื่อการพัฒนาองค์กรและนำมาเป็นกรอบชี้้นำการปฏิบัติแผนปฏิบัติการอาจเป็นแนวทางดำเนินงานทั้งในระดับกว้างและในระดับองค์การซึ่งมีความสำคัญต่อการใช้ดุลพินิจของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์และยังสอดคล้องกับประจักษ์ประเสริฐ (2547 อ้างถึงใน วุฒิชัย แข่งขัน, 2556 : 89) กล่าวว่าแผนปฏิบัติการเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการบริหารงานทุกชนิดจะทำให้ประหยัดทั้งการเงินเวลาบุคลากรรวมถึงพลังงานความสามารถและศักยภาพและยังทำให้การทำงานของบุคลากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายขององค์กรเป็นสิ่งช่วยให้ผู้บริหารทราบว่าทำอะไรทำอย่างไรใช้ปัจจัยชนิดใดบ้าง

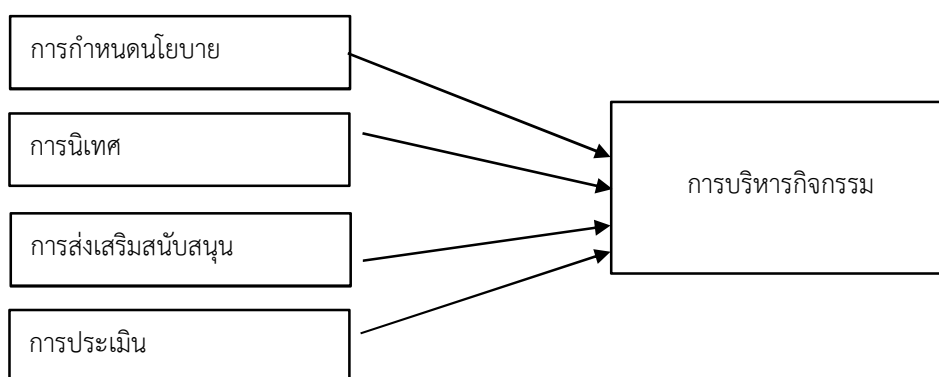
และจะช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างมีความมั่นใจช่วยให้บุคลากรทุกระดับชั้นในองค์กรหรือหน่วยงานได้เข้าใจถึงภารกิจของหน่วยงานที่ต้นสังกัดรวมทั้งวิธีการที่จะปฏิบัติภารกิจให้ประสบความสำเร็จโดยไม่ซ้ำซ้อนกับภาระหน้าที่อื่น ๆ ภายในองค์กรเดียวกันและจะช่วยให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานเป็นไปได้อย่างขึ้น

2. ด้านการนิเทศผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและทำการนิเทศติดตามอยู่อย่างสม่ำเสมอเพราะหลักสูตรถือเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2552 อ้างถึงใน วุฒิชัย แซงชัน, 2556 : 89) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการในโรงเรียนโดยมีการวางแผนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตลอดจนนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและยังสอดคล้องกับปัญญา แก้วกียูร (2545 อ้างถึงใน วุฒิชัย แซงชัน, 2556 : 89) กล่าวว่างานหลักสูตรถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียนในการดำเนินงานด้านหลักสูตรของสถานศึกษาสถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหลักสูตรที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเช่นผู้บริหารครูอาจารย์นักเรียนผู้ปกครองชุมชนตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร่วมกันวางแผนกำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านการศึกษาของสถานศึกษาจัดการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพจริงให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขเช่นเดียวกับสันต์ธรรมบำรุง (2547 อ้างถึงใน วุฒิชัย แซงชัน, 2556 : 89) กล่าวว่าในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาต้องยึดหลักสูตรแกนกลางระดับประเทศเพื่อกำหนดมาตรฐานสาระการเรียนรู้เป็นหลักและปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนทฤษฎีการนำไปใช้เหมือนภาคปฏิบัติ

3. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาต้องเล็งให้ความสำคัญกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพราะบุคลากรถือว่าเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทั้งนี้ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวกให้คำปรึกษาแนะนำชี้แนะแนวทางไปสู่ความสำเร็จและส่งเสริมให้มีการพัฒนาองค์ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับวิโรจน์สารรัตน์ (2549 อ้างถึงใน วุฒิชัย แซงชัน, 2556 : 90) กล่าวว่าเป็นที่ตระหนักกันดีว่าบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นตัวการในการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่สำคัญนั้นนอกจากผู้บริหารแล้วครูที่จะต้องทำหน้าที่จัดสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความรู้ในตัวผู้เรียนครูที่มีภาระหน้าที่อื่นอีกหลากหลายที่จะต้องทำเพื่อความก้าวหน้าของโรงเรียนครูจะต้องก้าวทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมครูจำเป็นจะต้องมีการปรับตัวและมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอการพัฒนาคูณนั้นนอกจากจะคำนึงถึงความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

ในบริบททางสังคมแล้วจะต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในบริบทขององค์กรด้วย (Organizational Context) นั่นคือหากต้องการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้มีลักษณะเช่นไรก็ต้องพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะที่เป็นไปตามสภาพที่ต้องการนั้นดังนั้นหากพิจารณาถึงความคาดหวังให้มีการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนจากแหล่งต่าง ๆ และยิ่งสอดคล้องกับราชกิจจานุเบกษา (2550 อ้างถึงใน วุฒิชัย แข่งขัน, 2556 : 90) กล่าวว่าจากมาตรฐานการศึกษาและจากนโยบายแหล่งต่าง ๆ การพัฒนาครูก็ต้องมุ่งให้เกิดการรับรู้และเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์จากกระบวนการทัศน์เก่าสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ทั้งด้านการบริหารด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านอื่น ๆ ตลอดจนมุ่งก่อให้เกิดทัศนคติและค่านิยมที่จะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตามกรอบแนวคิดของกระบวนการทัศน์ใหม่เหล่านั้นจึงจะทำให้การพัฒนาครูเป็นไปอย่างสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในบริบทขององค์กร

4. ด้านการประเมินผู้บริหารได้ควรให้ความสำคัญในการกำหนดแนวทางในการรายงานเพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2552 อ้างถึงใน วุฒิชัย แข่งขัน, 2556 : 90) กล่าวว่าสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อมองอนาคตว่าโลกและสังคมรอบ ๆ จะเปลี่ยนแปลงอย่างไรและสถานศึกษาจะต้องปรับตัวปรับหลักสูตรอย่างไรจึงจะพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับยุคสมัยในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ซึ่งได้โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้เรียน ภาคธุรกิจ ภาครัฐ ในชุมชนร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความประสงค์อันสูงส่งหรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนาให้สถานศึกษาเป็นสถาบันพัฒนาผู้เรียนมีพันธกิจหรือภาระหน้าที่ร่วมกันในกำหนดงานหลักที่สำคัญ ๆ ของสถานศึกษาพร้อมด้วยเป้าหมายแผนปฏิบัติการและการติดตามผลตลอดจนจัดทำรายงานแจ้งสาธารณชนและส่งผลย้อนกลับให้สถานศึกษาเพื่อการปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามหลักสูตรของสถานศึกษาและมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติกำหนดไว้

ภาพที่ 2.1 การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ที่มา : วุฒิชัย แข่งขัน, 2556 : 87 – 94

ณัฐพงศ์ ปะนาสังข์ (2553 : 83 - 88) ได้อธิบายการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างมาก และนโยบายที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้จัดกิจกรรมได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมถึงมีการนิเทศกำกับติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องสร้างขวัญกำลังใจให้ครูมีพลังในการปฏิบัติการสอนมีการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามกรอบแนวทางการดำเนินงานทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านสื่อการบริหารกิจกรรม ด้านการบริหาร ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการนิเทศการบริหารกิจกรรม

1. ด้านสื่อการบริหารกิจกรรม ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากการที่ครูผู้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะต้องสอนเนื้อหาจากตำราแล้วการจัดการจัดหาผลิตและพัฒนาสื่อการสอนขึ้นมาใช้เป็นสิ่งจำเป็นเพราะจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้นประกอบกับสามารถที่จะทำให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจากการเรียนในภาคสนามในขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผลิตจัดหาและสอนโดยใช้สื่ออุปกรณ์เข้ามาช่วยในการสอนให้มากขึ้น มีการนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง จัดเวทีให้ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

2. ด้านการนิเทศการบริหารกิจกรรมผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพให้การช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมตลอดจนร่วมกับครูในการพัฒนาการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งจะทำให้กระบวนการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้กลไกของการนิเทศแบบกัลยาณมิตรร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันในขณะเดียวกันสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูได้เห็นความสำคัญยอมรับการนิเทศตลอดจนชี้แจงให้เห็นถึงผลดีที่จะเกิดขึ้นกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

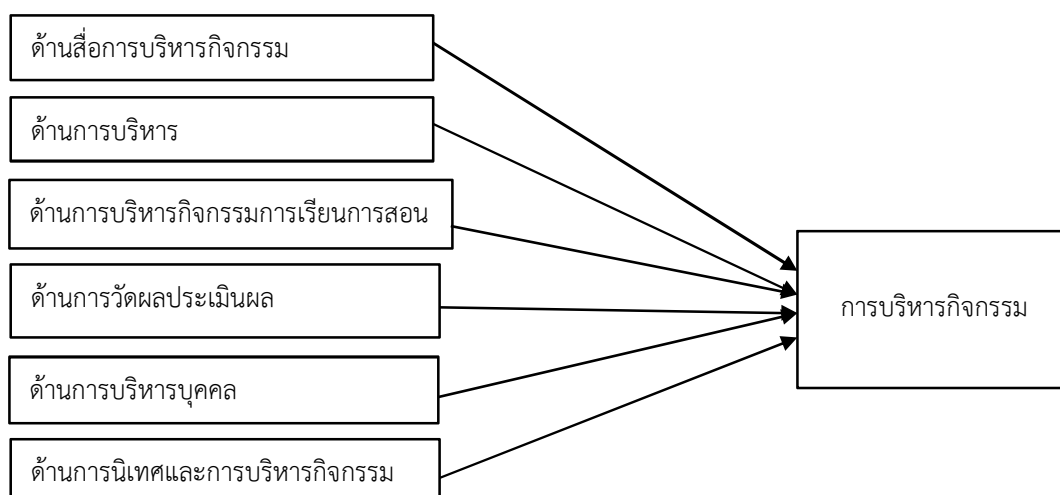
3. ด้านการบริหารบุคลากรบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคลากรเป็นสำคัญผู้บริหารควรให้การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเอง ทั้งส่งไปอบรมพัฒนาศึกษาดูงานเพื่อให้ความรู้ทักษะที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องกระตุ้นให้มีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อันนำไปสู่การบริหารจัดการบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนการดำเนินการในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาหัวใจของการดำเนินการบริหารสถานศึกษาที่สำคัญอยู่ที่กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำทางการเรียนการสอนเป็นตัวอย่างแก่ครูต้องให้ความสำคัญและความสนใจอย่างต่อเนื่องทำนองเดียวกันในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนก็เช่นเดียวกันจะดำเนินการ

ให้ประสบความสำเร็จได้ ก็ต่อเมื่อผู้บริหารต้องมีการวางแผนดำเนินการและให้ครูได้มีส่วนร่วมรวมถึงสะท้อนให้ครูเห็นถึงความสำคัญจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในขณะที่เดียวกันควรมีการเชื่อมโยงผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเข้ากับการประเมินผล เพื่อพิจารณาความดี ความชอบด้วยอีกทางหนึ่ง ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าวจะมีผลทำให้การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. ด้านการวัดผลประเมินผล หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนให้สถานศึกษาทำการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนและตัดสินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องรับรู้และปฏิบัติประกอบกับผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดแผนการนิเทศติดตามรวมถึงประชุมครูเป็นระยะ เพื่อให้ครูได้เห็นความสำคัญของการวัดผลประเมินผลผู้เรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรม รวมถึงให้มีการปรับปรุงกระบวนการจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ เน้นทั้งการเรียนรู้ภาคทฤษฎี และปฏิบัติในภาคสนามควบคู่กันไป

6. ด้านการบริหารการดำเนินงานขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้มีโครงการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบ โดยเน้นการพัฒนาให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อเพิ่มทักษะในการบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ เน้นการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีแผนส่งเสริมสนับสนุนและเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ตลอดจนกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับครูมากขึ้นซึ่งรวมถึงการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยเป็นผลทำให้ครูมีอิสระมีความคล่องตัวในการจัดกิจกรรมได้รับการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดสรรงบประมาณให้กับครูที่รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ภาพที่ 2.2 การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ที่มา: ญัฐพงศ์ ปะนาสังข์, 2553 : 83 - 88

จากบทความข้างต้นสามารถสรุปความได้ว่า ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารจะต้องมีการส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินการจัดการกิจกรรม และการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านสื่อการบริหารกิจกรรม ด้านการนิเทศการบริหารกิจกรรม ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการบริหาร โดยทุกด้านต้องพัฒนาไปอย่างสอดคล้องกันเพื่อให้การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

การบริหารกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

กิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้มีหลักการที่สำคัญที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหาการทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน กิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา (4H) ได้แก่ 1) ด้านพุทธิศึกษา (Head) คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตการศึกษา และการเรียนรู้ 2) ด้านจริยศึกษา (Heart) คือ การมีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม 3) ด้านหัตถศึกษา (Hand) คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน 4) ด้านพลศึกษา (Health) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 5) คือการมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขภาพดีด้วยและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ใช้ชุมชนภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกันตลอดเวลาที่กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

และจัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้กิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ครูผู้สอน ต้องลดบทบาทจากเดิมที่คอยสอนเนื้อหา สาระ ใช้เวลาในชั้นเรียนมาก สั่งการให้นักเรียนได้ทำตามที่ครูกำหนด มาเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ลดเวลาเรียนเนื้อหาในชั้นเรียนให้น้อยลง และส่งเสริม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มเพื่อนมากขึ้น เพิ่มเวลารู้จากสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่ครูจัดให้ทั้งในและนอกห้องเรียน ตามความถนัด ความสนใจและความต้องการของนักเรียน ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ดังนี้ ครูผู้สอนต้องเข้าใจแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่ภายในเข้ากับการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรนำแนวคิดนี้ไปพัฒนาวางแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ที่คงทนและเกิดทักษะที่ต้องการ ครูผู้สอนต้องตระหนักว่าในการจัดการศึกษาแก่นักเรียนนั้น ควรส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ และมีกำลังในการเรียนรู้ ไม่ใช่เน้นแต่เพียงเนื้อหา ความรู้ที่จะสอนเท่านั้น ครูมีบทบาทเป็นผู้แนะนำ สร้างบรรยากาศและจัดสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มากกว่าการเรียนรู้จากคำบอกของผู้สอน ครูต้องจัดกิจกรรมให้เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับครู และครูภายในสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษาและสถานศึกษากับชุมชนเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอันจะก่อให้เกิดประสบการณ์ตรงกับนักเรียน ครูมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างนักเรียนกับครูและนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน เพื่อฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ด้วยตนเองและทักษะสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ครูออกแบบ สร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนมากกว่าการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้หน้าห้องเพียงอย่างเดียว ครูผู้สอนควรสอน ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์และแนวคิดที่สำคัญมากกว่าการท่องจำได้ ครูผู้สอนควรกระตุ้น ให้นักเรียนเห็นคุณค่า มีทัศนคติที่ดี และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง มากกว่าที่จะนำความรู้ไปใช้ในการสอบเท่านั้น ครูผู้สอนควรสอนให้นักเรียนเห็นภาพรวมของเนื้อหาและเข้าใจการเชื่อมโยงกันของเนื้อหามากกว่าที่จะสอนเนื้อหาแยกกันเป็นเรื่อง ๆ เน้นที่กระบวนการของการเรียนรู้ของนักเรียน มากกว่าการเน้นไปที่ผลการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว ส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการ ใช้คำถามกระตุ้น มากกว่าการให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งเท่านั้น ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์ ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง ครูส่งเสริม กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน ครูใช้สื่อ

และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมประสบการณ์กับชีวิตจริงเพื่อฝึกการคิดการแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มากกว่าการที่นักเรียนเรียนรู้จากการทำแบบฝึกหัดและท่องจำ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน (เวชฤทธิ์ อังกะภักทรขจร, 2551 : 9 - 10) จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติ

การดำเนินงานลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)								สรุปความถี่	ผู้วิจัย
	กาญจนา เฉลิมพล (2555)	สุรียัน ยูโซ๊ะ (2556)	ดอกไม้ ทองชัย (2560)	สุรัชย์ ทวีชาติ (2560)	ถาวร คูณรัตน์ (2560)	วันชัย ยิ่งรุ่งเรือง (2560)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู (2561)	สรุปความถี่		
1. ด้านสติปัญญา (Head)	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	6	*
2. ด้านทัศนคติ (Heart)	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	6	*
3. ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	6	*
4. ด้านสุขภาพ (Health)	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	6	*
5. โครงสร้างเวลาเรียนและ ตารางเรียน							✓		1	
6. รูปแบบการจัดกิจกรรม							✓		1	
7. การจัดกิจกรรม							✓		1	
8. การวัดผลและประเมินผล							✓		1	

จากตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของการนำนโยบายไปปฏิบัติของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559); กาญจนา เฉลิมพล (2555); สุรียัน ยูโซ๊ะ (2556); ดอกไม้ ทองชัย (2560); สุรัชชัย ทวีชาติ (2560); ถาวร คุณนิรัตน์ (2560); วันชัย ยิ่งรุ่งเรือง (2560); สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู (2561) ได้องค์ประกอบของการบริหารกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติจำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านสติปัญญา (Head) 2) ด้านทัศนคติ (Heart) 3) ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) 4) ด้านสุขภาพ (Health)

ด้านสติปัญญา (Head)

กิจกรรมพัฒนาสมองเป็นการพัฒนาต่อยอดระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยขั้นพื้นฐานของผู้เรียน ได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ สู่ระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมองจึงหมายถึงการพัฒนาระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยขั้นสูง โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ออกแบบไว้อย่างสร้างสรรค์ เน้นการเรียนรู้ที่มีความหมายและสัมพันธ์เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีทักษะการคิดขั้นสูง

ความหมายและจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมด้านสติปัญญา (Head)

กิจกรรมด้านสติปัญญา (Head) หมายถึง กิจกรรมพัฒนาสมองที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559)

กิจกรรมพัฒนาสมอง เป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ Bloom et al (1956) ซึ่งได้จำแนกระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ดังนี้

ตารางที่ 2.2 ระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย

ระดับพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้
1. ความรู้ความจำ (Knowledge)	- บอก/เล่า/ท่อง/ระบุ/เลือก/ให้ความหมาย/ให้คำนิยาม/รวบรวม/ชี้/จัดลำดับ/จำแนก
2. ความเข้าใจ (Comprehension)	- อธิบาย/ขยายความ/ตีความ/แปลความ/ลงความเห็น/เปรียบเทียบ/แสดงความเห็น/สรุปย่อ/บอกใจความสำคัญ/ทำนาย/กะประมาณ
3. การนำไปใช้ (Application)	- ประยุกต์/ปรับปรุง/แก้ปัญหา/เลือก/จัด/ทำ/ปฏิบัติ/แสดง/สาธิต/ผลิต

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ระดับพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้
4. การวิเคราะห์ (Analysis)	- จำแนกแยกแยะ/หาเหตุและผล/หาความสัมพันธ์/หาข้อสรุป/ หาหลักการ/หาข้ออ้างอิง/หาหลักฐาน/ตรวจสอบ/จัดกลุ่ม
5. การสังเคราะห์ (Synthesis)	- เขียน/บรรยาย/อธิบาย/เล่า/บอก/เรียบเรียง/สร้าง/จัด/ประดิษฐ์/แต่ง/ ดัดแปลงปรับแก้ไข/ทำใหม่/ออกแบบปฏิบัติ/คิดริเริ่ม/ตั้งสมมติฐาน/ ตั้งจุดมุ่งหมาย/ ทำนาย/ทำนายสถานการณ์/คิดวิธีแก้ปัญหา
6. การประเมินค่า (Evaluation)	- วิพากษ์วิจารณ์/ตัดสิน/ตีค่า/สรุป/เปรียบเทียบ/จัดอันดับ/กำหนดเกณฑ์/ กำหนดมาตรฐาน/ตัดสินใจ/แสดงความคิดเห็น/ให้เหตุผล/บอกหลักฐาน

ที่มา : Bloom et al, 1956

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การเรียนรู้ที่จะประสบความสำเร็จต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพของครู ในการออกแบบการเรียนรู้ที่สนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความพร้อมของโรงเรียน บริบทของชุมชน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมอง จึงต้อง พิจารณาและดำเนินการภายใต้แง่มุมเหล่านี้ผ่านกิจกรรมที่ครูกำหนดร่วมกับผู้เรียน ผู้เรียนกำหนดเอง หรือกำหนดร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียน หน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ เป็นต้น อาจจะจัดเป็นหมวดหมู่ ความรู้ต่างกันหรือเหมือนกัน ในระดับชั้นเรียนเดียวกันหรือต่างระดับชั้นเรียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะเพื่อความเหมาะสม ถูกต้อง ปลอดภัย และเป็นไปตามเอกสารคู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หัวข้อแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในหมวดที่ 2 สร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ กลุ่มกิจกรรมที่ 4 - 8 ที่สอดคล้องกับสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน และทักษะการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559) ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการ ใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและ ความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเอง และสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

5. ทักษะการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นการจัดกิจกรรมที่พัฒนาต่อยอดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้สู่การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ เพื่อยกระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ออกแบบไว้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และสัมพันธ์เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และมีทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งเป็นพัฒนาการด้านพุทธิศึกษาของผู้เรียนตามหลักสูตร 4 แห่งการศึกษา

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ครูสามารถเลือกใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองซึ่งในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ดังนั้น การพิจารณาเลือกใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องเลือกให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการพัฒนาความสามารถ ในระดับที่ต้องการ ในที่นี้จึงขอเสนอรูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะ (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559) ดังนี้

- 1) รูปแบบการสอนตามแนวคิดของกานเย (Gage's Instructional Model)
 - 2) รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)
 - 3) รูปแบบการสอนมโนทัศน์ (Concept Attainment Model)
1. รูปแบบการสอนตามแนวคิดของกานเย (Gage's Instructional Model)

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนนี้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สาระต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 ขั้นตอนรูปแบบการสอนตามแนวคิดของกานเย (Gage's Instructional Model)

ขั้นตอนการสอน	รายละเอียด
ขั้นตอนที่ 1	กระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับสิ่งเร้า หรือสิ่งที่ จะเรียนรู้ได้ดี
ขั้นตอนที่ 2	แจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้ผู้เรียนได้ทราบช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ความคาดหวัง
ขั้นตอนที่ 3	กระตุ้นให้ระลึกถึงความรู้เดิม เป็นการช่วยให้ผู้เรียนดึงข้อมูลเดิมที่อยู่ในหน่วยความจำระยะยาวให้มาอยู่ในหน่วยความจำเพื่อการใช้งาน
ขั้นตอนที่ 4	นำเสนอสิ่งเร้าหรือเนื้อหาสาระใหม่ ผู้สอนควรจัดสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเห็นลักษณะสำคัญของ สิ่งเร้าอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการเลือกรับรู้ของผู้เรียน
ขั้นตอนที่ 5	ให้แนวการเรียนรู้ หรือจัดระบบข้อมูลให้มีความหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจกับสาระที่เรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น
ขั้นตอนที่ 6	กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสาระที่เรียน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน
ขั้นตอนที่ 7	ให้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นการให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียนและข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน
ขั้นตอนที่ 8	ประเมินผลการแสดงออกของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าตนเองสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงไร
ขั้นตอนที่ 9	ส่งเสริมความคงทนและการถ่ายโอนการเรียนรู้โดยการให้โอกาสผู้เรียนได้มีการฝึกฝนอย่างพอเพียงและในสถานการณ์อย่างหลากหลายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้มีการฝึกฝนอย่างพอเพียงและในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้น และสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์อื่น ๆ ได้

ที่มา : Gagne, 1985

ผลที่ผู้เรียนจะได้รับทำให้ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้สาระที่นำเสนอได้อย่างรวดเร็วและจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นาน นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้เพิ่มพูนทักษะในการจัดระบบข้อมูล สร้างความหมายของข้อมูล รวมทั้งการแสดงความสามารถของตนเองด้วย

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)

การจัดการเรียนรู้ที่ใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนำความสนใจที่เกิดจากตัวนักเรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟังและการสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญ โดยนักเรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงงาน และได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบรูปธรรม การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานนั้นมีกระบวนการและขั้นตอนแตกต่างกันไปตามแต่ละทฤษฎี โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

ขั้นตอนการสอน	รายละเอียด
ขั้นตอนที่ 1	ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาใบความรู้ กำหนดสถานการณ์ ศึกษาสถานการณ์ เล่นเกม ดูรูปภาพ หรือผู้สอนใช้เทคนิคการตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนด
ขั้นตอนที่ 2	ผู้เรียนร่วมกันวางแผน โดยการระดมความคิด อภิปรายหรือข้อสรุปของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ
ขั้นตอนที่ 3	ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เขียนสรุปรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการวางแผนร่วมกัน
ขั้นตอนที่ 4	วัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยให้บรรลุดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

ที่มา : โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559

ผลที่ผู้เรียนจะได้รับทำให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มพูนความทรงจำระยะยาว ปรับปรุง พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและทักษะการทำงานร่วมกัน รวมถึงพัฒนาเจตคติต่อการเรียนรู้

3. รูปแบบการสอนมโนทัศน์ (Concept Attainment Model)

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนนี้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้มโนทัศน์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการค้นหาคุณสมบัติเฉพาะที่สำคัญของสิ่งนั้น เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่ใช่และไม่ใช่สิ่งนั้นออกจากกันได้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์ของเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างเข้าใจ และให้คำนิยามของมโนทัศน์นั้นด้วยตนเอง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.5 ขั้นตอนการเรียนรู้แบบมโนทัศน์ (Concept Attainment Model)

ขั้นตอนการสอน	รายละเอียด
ขั้นตอนที่ 1	ผู้สอนเตรียมข้อมูลสำหรับให้ผู้เรียนฝึกหัดจำแนกโดยมีตัวอย่างมโนทัศน์ที่ต้องการสอน และตัวอย่างที่ไม่ใช่มโนทัศน์ที่ต้องการสอน
ขั้นตอนที่ 2	ผู้สอนอธิบายกติกาในการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจให้ตรงกัน อาจลองทำก่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
ขั้นตอนที่ 3	ผู้สอนเสนอตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอนและมโนทัศน์ที่ไม่ต้องการสอน สลับกันไป โดยให้นักเรียนได้สังเกตตัวอย่างทั้ง 2 จุด คิดหาคุณสมบัติร่วม และคุณสมบัติที่แตกต่างกัน
ขั้นตอนที่ 4	ให้ผู้เรียนบอกคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งที่ต้องการสอน พร้อมทั้งเหตุผล ด้วยวิธีการนี้ผู้เรียนจะค่อย ๆ สร้างความคิดรวบยอดของสิ่งนั้นขึ้นมา
ขั้นตอนที่ 5	ให้ผู้เรียนสรุปและให้คำจำกัดความของสิ่งที่ต้องการสอน
ขั้นตอนที่ 6	ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายร่วมกันถึงวิธีการที่ผู้เรียนใช้ในการหาคำตอบ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเอง

ที่มา : โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559

ผลที่ผู้เรียนจะได้รับทำให้ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจในมโนทัศน์นั้น และได้เรียนรู้ทักษะการสร้างมโนทัศน์ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการทำความเข้าใจมโนทัศน์อื่น ๆ ต่อไป รวมทั้งช่วยพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลโดยการอุปนัยอีกด้วย

แนวทางการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การเลือกวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลควรพิจารณาให้สอดคล้อง เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม ระดับพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนา และวัยของผู้เรียน อย่างไรก็ตามถึงแม้เป้าหมายในการจัดกิจกรรมจะต้องการพัฒนาความสามารถในระดับการวิเคราะห์ขึ้นไปก็ตามแต่ควรคำนึงถึงความสามารถระดับพื้นฐานของผู้เรียนด้วย โดยมีวิธีการประเมินผลและเครื่องมือประเมินในแต่ละระดับพฤติกรรมดังแสดงตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 วิธีการประเมินผลและเครื่องมือประเมินในแต่ละระดับพฤติกรรม

ระดับพฤติกรรม	วิธีการประเมินตามพฤติกรรมบ่งชี้	เครื่องมือ
1. ความรู้ความจำ (Knowledge)	การตรวจสอบผลงานของนักเรียนที่สะท้อนพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ บอก/เล่า/ท่อง/ระบุ/เลือก/ให้ความหมาย/รวบรวม/ให้คำนิยาม/ชี้/จัดลำดับ/จำแนก	- แบบตรวจสอบผลงาน - แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบประเมินความพึงพอใจ
2. ความเข้าใจ (Comprehension)	การตรวจสอบผลงานของนักเรียนที่สะท้อนพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ อธิบาย/ขยายความ/ตีความ/แปลความ/ทำนาย/เปรียบเทียบ/ลงความเห็น/แสดงความเห็น/สรุปย่อ/บอกใจความสำคัญ/กะประมาณ	- แบบตรวจสอบผลงาน - แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบประเมินความพึงพอใจ
3. การประยุกต์ใช้ (Application)	การตรวจสอบผลงานของนักเรียนที่สะท้อนพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ ประยุกต์/ปรับปรุง/แก้ปัญหา/เลือก/จัด/ทำ/ปฏิบัติ/แสดง/สาธิต/ผลิต	- แบบตรวจสอบผลงาน - แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบประเมินความพึงพอใจ
4. การวิเคราะห์ (Analysis)	การตรวจสอบผลงานของนักเรียนที่สะท้อนพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ จำแนกแยกแยะ/หาเหตุและผล/หาความสัมพันธ์/หาข้อสรุป/หาหลักการ/หาข้ออ้างอิง/หาหลักฐาน/ ตรวจสอบ/จัดกลุ่ม	- แบบตรวจสอบผลงาน - แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบประเมินความพึงพอใจ
5. การสังเคราะห์ (Synthesis)	การตรวจสอบผลงานของนักเรียนที่สะท้อนพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ เขียน/บรรยาย/อธิบาย/เล่า/บอก/เรียบเรียง/สร้าง/จัด/ประดิษฐ์/แต่ง/ดัดแปลงปรับแก้ไข/ทำใหม่/ออกแบบปฏิบัติ/คิดริเริ่ม/ตั้งสมมติฐาน/ตั้งจุดมุ่งหมาย/ทำนาย/ทำนายสถานการณ์/คิดวิธีแก้ปัญหา	- แบบตรวจสอบผลงาน - แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบประเมินความพึงพอใจ
6. การประเมินค่า (Evaluation)	การตรวจสอบผลงานของนักเรียนที่สะท้อนพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ วิพากษ์วิจารณ์/ตัดสิน/ตีค่า/สรุป/เปรียบเทียบ/จัดอันดับ/กำหนดเกณฑ์/กำหนดมาตรฐาน/ตัดสินใจ/แสดงความคิดเห็น/ให้เหตุผล/บอกหลักฐาน	- แบบตรวจสอบผลงาน - แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบประเมินความพึงพอใจ

ที่มา : โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559

แนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมองให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้ครูเข้าใจและสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่านั่น ผู้นิเทศมีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ สะท้อนความคิด สนับสนุน กระตุ้น สร้างขวัญกำลังใจ โดยใช้การนิเทศแบบมีส่วนร่วมและเป็นกัลยาณมิตร เพื่อให้การจัดกิจกรรม เพิ่มเวลารู้ของผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งมีประเด็นการพิจารณาในการนิเทศการจัดกิจกรรม ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรม (ก่อนการสังเกตกิจกรรม) การจัดกิจกรรม (ระหว่างการสังเกตกิจกรรม) และการสะท้อนผลการจัดกิจกรรม (หลังการสังเกตกิจกรรม)

จากบทความข้างต้น ด้านสติปัญญา (Head) สามารถสรุปความได้ว่าหมายถึงกิจกรรมพัฒนาสมองที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินค่าโดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ออกแบบไว้อย่างสร้างสรรค์ เน้นการเรียนรู้ที่มีความหมายและสัมพันธ์เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีทักษะการคิดขั้นสูง

ด้านทัศนคติ (Heart)

ความหมายและจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมด้านทัศนคติ (Heart)

ด้านทัศนคติ (Heart) หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาและปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึก ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัย และมีสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559)

การพัฒนาด้านทัศนคติ (Heart) เป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom et al (1956) พฤติกรรมด้านจิตใจเป็นค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องสิ่งที่ตั้งมอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ระดับ ได้แก่ การรับรู้ (Receiving or Attending) การตอบสนอง (Responding) การสร้างคุณค่า (Valuing) การจัดระบบคุณค่า (Organization) และการสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a Value Complex)

การพัฒนาด้านทัศนคติ (Heart)

การพัฒนาด้านทัศนคติ (Heart) เป็นการพัฒนาต่อยอดระดับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยขั้นพื้นฐานของผู้เรียน ได้แก่ การรับรู้การตอบสนองสู่ระดับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยขั้นสูง ได้แก่ การสร้างคุณค่า การจัดระบบคุณค่าและการสร้างลักษณะนิสัย เพื่อให้เกิดคุณลักษณะและค่านิยมที่ติดตัวผู้เรียนอย่างยั่งยืน (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559) ดังนี้

1. ผู้เรียนรู้คุณค่าในการปฏิบัติตน ที่มีผลต่อสังคมและส่วนรวม
2. ผู้เรียนเลือกปฏิบัติตนในพฤติกรรมที่เหมาะสมตามกาลเทศะ
3. ผู้เรียนปฏิบัติตนจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพที่ดี

โดยมีระดับพฤติกรรมและพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

ตารางที่ 2.7 ระดับพฤติกรรมและพฤติกรรมบ่งชี้การพัฒนาด้านทัศนคติ (Heart)

ระดับพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้
1. การรับรู้ (Receiving or Attending)	เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์ หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น
2. การตอบสนอง (Responding)	เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว
3. การสร้างคุณค่า (Valuing)	การเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม การยอมรับนับถือในคุณค่านั้น ๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อ แล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น
4. การจัดระบบคุณค่า (Organization)	การสร้างแนวคิด จัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ ถ้าเข้ากันได้ก็จะยึดถือต่อไป แต่ถ้าขัดกันอาจไม่ยอมรับอาจจะยอมรับค่านิยมใหม่ โดยยกเลิกค่านิยมเก่า
5. การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a Value Complex)	การนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัวให้ประพฤติดีปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องต้งามพฤติกรรมด้านนี้ จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ขยายกลายเป็นความรู้สึกด้านต่าง ๆ จนกลายเป็นค่านิยม และยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิด อุดมคติ ซึ่งจะควบคุมทิศทางพฤติกรรมของคน คนจะรู้ดีรู้ชั่วอย่างไรนั้น ก็เป็นผลของพฤติกรรมด้านนี้

ที่มา : Bloom et al, 1956

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ หมวดสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม (Heart) แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มกิจกรรม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 26) ดังนี้

- ส่งเสริม พัฒนาและปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคม มีจิตสาธารณะ และการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
- ส่งเสริม พัฒนาและปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

3. ส่งเสริม พัฒนาและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม (ความมีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ อดทน มุ่งมั่นการทำงาน กตัญญู)

4. ส่งเสริม พัฒนาและปลูกฝังความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และหวงแหน สมบัติของชาติ

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้านทัศนคติ (Heart) มีหลายรูปแบบ ครูผู้สอน สามารถเลือกใช้รูปแบบได้ตามความเหมาะสม ตามกิจกรรมและบริบทของโรงเรียน (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559) เช่น

1. การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)
2. การจัดการเรียนรู้แบบใช้บทบาทสมมติ (Role Playing Model)
3. การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)
4. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning)

แนวทางการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตารางที่ 2.8 ตัวอย่างวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	หมายเหตุ
1. นักเรียนประเมินตนเอง	1. แบบประเมินความพึงพอใจ	แบบประเมินผล สามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม และบริบทของโรงเรียน
2. ครูประเมินนักเรียน	1. แบบประเมินกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม (Heart) 2. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายกลุ่ม 3. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมรายบุคคล	

ที่มา : โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559

จากบทความข้างต้นด้านทัศนคติ (Heart) สามารถสรุปความได้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาและปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดแทรกสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัยและมีสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม

ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)

ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) หมายถึง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีวิต และทักษะชีวิต ได้แก่ กิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล กิจกรรมฝึกการทำงาน ฝึกทักษะอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการอยู่อย่างพอเพียง (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559)

ความหมายและจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)

ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) หมายถึง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีวิต และทักษะชีวิต ได้แก่ กิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล กิจกรรมฝึกการทำงาน ฝึกทักษะอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการอยู่อย่างพอเพียง (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559)

ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) (Bloom et al, 1956) ดังต่อไปนี้

1. เสริมสร้างทักษะการทำงาน
2. เสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต
3. เสริมสร้างทักษะชีวิต

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา (Hand) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะต่าง ๆ มีเป้าหมายการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรม 5 ระดับ โดยผู้เรียนต้องเกิดพฤติกรรมในระดับที่ 3 ขึ้นไป รายละเอียดระดับพฤติกรรมและตัวชี้วัดความสำเร็จ มีดังนี้

ระดับ 1 ผู้เรียนมีความรู้ในการปฏิบัติ (การรับรู้ เลียนแบบ ทำตาม)

1. ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือเลือกหาแบบที่สนใจได้
2. ผู้เรียนสามารถบอกขั้นตอนหรือวิธีการปฏิบัติในสิ่งที่เลือกจากตัวแบบที่ถูกต้องได้
3. ผู้เรียนสามารถบอกผลที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติได้

ระดับ 2 ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติ (การทำเอง/ปรับให้เหมาะสม)

1. ผู้เรียนสามารถทำตามแบบที่ตนเลือกได้
2. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติในกิจกรรมที่ตนเลือก หรือตามคำแนะนำ
3. ผู้เรียนสามารถปรับวิธีการปฏิบัติให้มีความเหมาะสมกับตนเอง

ระดับ 3 ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติ (การหาความถูกต้อง)

1. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ
2. ผู้เรียนสามารถสร้าง ประดิษฐ์ ดัดแปลง ปรับ แก้ไข ออกแบบทำใหม่ในสิ่งที่ตนเองปฏิบัติได้

ปฏิบัติได้

3. ผู้เรียนสามารถคิดริเริ่ม กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการ ขั้นตอนการปฏิบัติเป็นของตนเองได้

ระดับ 4 ผู้เรียนเห็นคุณค่าในการปฏิบัติ (การทําอย่างต่อเนื่อง)

1. ผู้เรียนปฏิบัติ หรือกระทําตามรูปแบบ ในสิ่งที่ตนเลือกได้อย่างต่อเนื่อง
2. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว
3. ผู้เรียนมีการฝึกฝนงานที่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ระดับ 5 ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติ (การทําได้อย่างเป็นธรรมชาติ)

1. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามวิธีการ ขั้นตอนที่ตนเลือกได้อย่างต่อเนื่อง โดยอัตโนมัติ
2. ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตามวิธีการ ขั้นตอนที่ตนเลือก
3. ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติของตนเอง

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ (Hand) ให้บรรลุเป้าหมายในการสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพ และทักษะชีวิต มีหมวดกิจกรรม หลักการจัดกิจกรรมทักษะ และลักษณะกิจกรรม (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559) ดังนี้

1. หมวดกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงาน การดำรงชีวิตและทักษะชีวิต ประกอบด้วยกลุ่มกิจกรรม 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 กิจกรรมที่ฝึกการทำงาน ทักษะทางอาชีพ ทรัพย์สินทางปัญญา อยู่อย่างพอเพียง และมีวินัยทางการเงิน

1.3 กิจกรรมที่พัฒนาความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิต

2. หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) ใช้หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning ดังนี้

2.1 ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

2.2 ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน

2.3 ออกแบบกิจกรรมโดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย

2.4 ผู้สอนมีบทบาทในการอำนวยความสะดวก

2.5 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ทักษะในการจัดกิจกรรม

1. ทักษะที่สร้างเสริมทักษะการทำงาน

ทักษะการทำงาน หมายถึง การนำความรู้ ความสามารถ เทคนิค และวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นและสถานที่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งทักษะเพื่อพัฒนาการทำงานที่สำคัญ ดังนี้

1.1 ทักษะการแสวงหาความรู้ การทำงานให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพได้นั้นผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง การแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นการศึกษาหาความรู้ การฝึกฝน เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น วิธีการแสวงหาความรู้มีดังนี้

1.1.1 การสังเกต โดยเฝ้าดูสิ่งที่เราพบเห็นอย่างใส่ใจแล้วนำมาวิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์สิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งอื่น ๆ

1.1.2 การฟัง โดยการรับฟังผู้อื่นด้วยใจที่เปิด ไม่คิด เพื่อรับฟังข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำมาประมวลผลความคิดเป็นของตนเองเป็นการสังเคราะห์ความรู้ให้กับผู้ฟังได้เป็นอย่างดีแหล่งข้อมูลในการฟังที่ดี เช่น เข้าร่วมฟังบรรยาย เข้าร่วมอบรมความรู้ต่าง ๆ

1.1.3 การซักถาม เมื่อมีการรับฟังข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ แล้ว เมื่อมีข้อสงสัยก็ให้ซักถามแต่การซักถามนั้นจะต้องชัดเจนและตรงประเด็น

1.1.4 การอ่าน โดยการศึกษาความรู้จากเอกสาร ตำรา สื่อต่าง ๆ ที่มีมากมาย การอ่านเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทำให้เป็นคนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ก้าวทันสถานการณ์เป็นการพัฒนาด้านอารมณ์ ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด เช่น การอ่านนวนิยาย เป็นต้น

1.1.5 การศึกษาค้นคว้า โดยการแสวงหาข้อเท็จจริงในข่าวสาร ข้อมูล ความเข้าใจ ความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตนเองทั้งตำรา เอกสารทางวิชาการ แหล่งการเรียนรู้จากครอบครัว ชุมชน เป็นต้น

1.1.6 การสัมภาษณ์ โดยการสนทนา พูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ อย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อค้นหาความรู้ ความจริงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และนำความรู้ที่ได้ไปประโยชน์ในการรวบรวม เผยแพร่ต่อไป

1.1.7 การรวบรวมและบันทึกข้อมูล วิธีการดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแสวงหาความรู้ และบันทึกข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บันทึกในแฟ้มเอกสาร บันทึกลงสมุด คอมพิวเตอร์ จัดทำเป็นฐานข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น

1.2 ทักษะการแก้ปัญหาในการทำงาน ในการทำงาน ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพมักประสบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จึงต้องคิดหาทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการทำงานนั้น ๆ การแก้ปัญหาในการทำงาน จึงเป็นทักษะกระบวนการที่ต้องอาศัยทักษะในการสังเกต และการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบ และเป็นขั้นตอน ซึ่งทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 การสังเกต เป็นการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างใส่ใจด้วยการใช้ประสาทสัมผัส ได้แก่ ตาหู จมูก ลิ้น ผิวกาย อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเพื่อหารายละเอียดเกี่ยวกับการแก้ปัญหา

1.2.2 การวิเคราะห์ วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยทักษะการคิด และผสมผสานกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตอาจมีเพียงสาเหตุเดียวหรือหลายสาเหตุในขั้นนี้จะต้องใช้ความคิดขั้นสูงเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริง

1.2.3 การสร้างทางเลือก เป็นการกำหนดทางเลือกของการแก้ปัญหาตามสาเหตุที่เกิดขึ้นในขั้นตอนนี้เป็นการระบุแนวทางที่เป็นไปได้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาตามสาเหตุนั้น ๆ

1.2.4 การประเมินทางเลือก เป็นการนำเอาทางเลือกต่าง ๆ ที่กำหนดมาเปรียบเทียบ ข้อดีข้อจำกัด แล้วตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดซึ่งการประเมินทางเลือกเป็นแนวทางสุดท้ายที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา

1.2.5 วางแผนการปฏิบัติ เป็นการกำหนดไว้ก่อนว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง มีการแบ่งงานว่าใครรับผิดชอบ

1.2.6 การประเมินผลการแก้ปัญหา เป็นการติดตามผลการแก้ปัญหาตามแนวทางที่กำหนด เพื่อให้ทราบผลที่เกิดขึ้น และเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในอนาคตต่อไป

ทักษะการจัดกิจกรรมที่สร้างเสริมทักษะการดำรงชีวิตและทักษะชีวิต

ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลอันประกอบด้วย การมีความรู้ มีเจตคติที่ดี และมีทักษะที่สามารถจะจัดการกับปัญหาด้านใด ด้านหนึ่งของตนเองได้ เพื่อให้สามารถอยู่รอดได้อย่างมีความสุขในสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหาและความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันและและสามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคตองค์ประกอบของทักษะชีวิต มี 3 ด้าน 10 องค์ประกอบ (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559) คือ

ทักษะด้านความคิด

1. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
2. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

ทักษะด้านจิตใจ

1. ทักษะการตระหนักรู้ในตน (Self Awareness)
2. ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy)

ทักษะด้านการกระทำ

1. ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making)
2. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving)
3. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication)
4. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship)
5. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotion)
6. ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with Stress)

ทักษะชีวิต มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล เนื่องจากทักษะชีวิต เป็นความสามารถพื้นฐาน ที่จำเป็นในการใช้เผชิญกับปัญหาที่พบและผ่านเข้ามาในชีวิตประจำวัน เช่น ปัญหาการเรียน การทำงาน สุขภาพ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การปรับตัว ความเครียด ครอบครัวแตกแยก ฯลฯ และยังเป็นความสามารถที่มีความจำเป็นสำหรับการเผชิญปัญหาเฉพาะ เช่น ยาเสพติด โรคเอดส์ การถูกล่วงละเมิดทางเพศ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

ลักษณะของกิจกรรม

กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) ควรมีลักษณะ (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559) ดังนี้

1. กิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมค้นพบความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตในด้านการคิดวิเคราะห์การคิดตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ ที่ให้โอกาสผู้เรียน แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์ หรือ ประสบการณ์ของผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้สืบค้นหรือ ศึกษา ค้นคว้า คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสื่อต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้สะท้อนตนเอง เชื่อมโยงกับชีวิตและการดำเนินชีวิตในอนาคต

2. กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ลงมือกระทำกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมค่าย กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม กิจกรรมโครงงาน/โครงการ กิจกรรมอาสา เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ทักษะต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ได้เสริมสร้างสัมพันธภาพและใช้ทักษะการสื่อสาร ได้ฝึกการจัดการอารมณ์และความเครียดของตนเอง

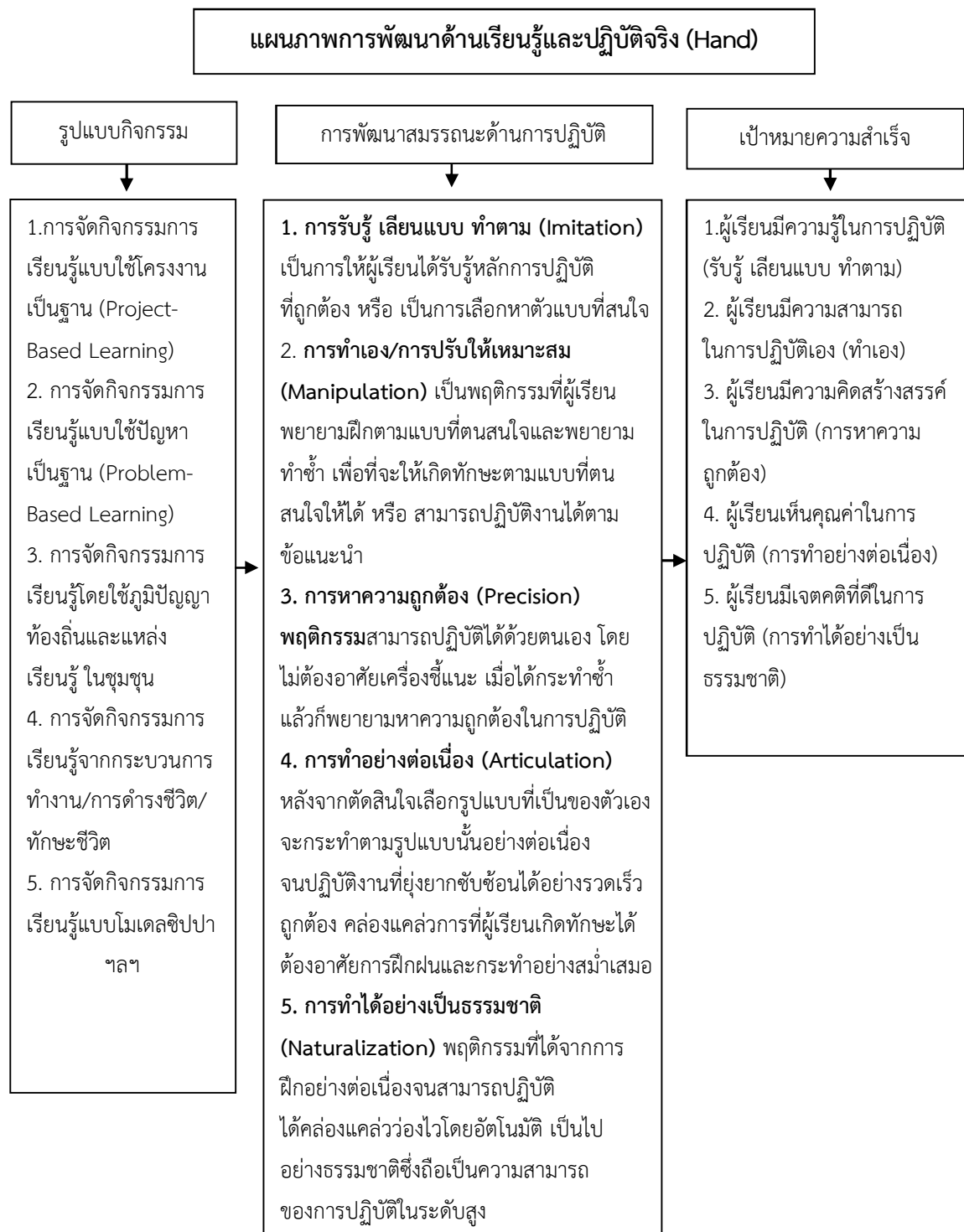
2.2 ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้เข้าใจผู้อื่น นำไปสู่การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักไตร่ตรอง ทำความเข้าใจและตรวจสอบตนเองทำให้เข้าใจตนเองและเห็นใจผู้อื่น

2.3 ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ได้แสดงออกด้านความคิด การพูด และการทำงาน มีความสำเร็จ ทำให้ได้รับคำชม เกิดความภูมิใจและเห็นคุณค่าตนเอง นำไปสู่ความรับผิดชอบ ทั้งต่อตนเองและสังคม

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมให้คำนึงถึงทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) (พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อ ประสาท) พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรงโดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะ 5 ชั้น ดังที่ได้ระบุไว้แล้วข้างต้น ซึ่งได้นำมากำหนดเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรม เพื่อตอบสนองตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งสามารถเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมได้ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละระดับชั้น ตามบริบท และ

ความต้องการของผู้เรียน แสดงตามแผนภาพการพัฒนาทักษะปฏิบัติ (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559) ดังนี้

ภาพที่ 2.3 แผนภาพการพัฒนาทักษะด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง

ที่มา : โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559

แนวทางการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ (Hand) เป็นกระบวนการต่อเนื่อง จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ผ่านการฝึกปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดพฤติกรรมที่แสดงความสามารถ ปฏิบัติได้ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

ในการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา (Hand) ใช้แนวทางทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom et al (1956) สมรรถนะด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว เกิดชำนาญ ที่แสดงออกมาได้โดยตรง โดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้วัดระดับของพฤติกรรม 5 ขั้นตอน ดังนี้

ตารางที่ 2.9 ขั้นตอนและพฤติกรรมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา Hand

ขั้นตอน	พฤติกรรม
1. การรับรู้ (Imitation)	สังเกต และทำตาม
2. การลงมือปฏิบัติ ทำตาม (Manipulation)	ทำตามได้
3. ความถูกต้อง (Precision)	ทำได้ถูกต้อง ควบคุมและลดความผิดพลาด
4. ความชัดเจน ต่อเนื่องในการปฏิบัติ (Articulation)	เรียนรู้วิธีการถูกต้องตามขั้นตอน
5. ความเป็นธรรมชาติ (Naturalization)	แสดงพฤติกรรมเป็นประจำ เป็นอัตโนมัติ จนกลายเป็นธรรมชาติ

ที่มา : Bloom et al, 1956

ขั้นตอนที่ 1 การรับรู้ เลียนแบบ ทำตาม (Imitation) เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติ ที่ถูกต้อง หรือเป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ

ขั้นตอนที่ 2 กระทำเอง/การปรับให้เหมาะสม (Manipulation) เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายาม ฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำเพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือสามารถ ปฏิบัติงานได้ตาม

ขั้นตอนที่ 3 การหาความถูกต้อง (Precision) พฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อได้กระทำซ้ำแล้ว ก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การกระทำอย่างต่อเนื่อง (Articulation) หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็น ของตัวเองจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นตอนที่ 5 การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ (Naturalization) พฤติกรรมที่ได้จากการ ฝึกอย่างต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติ ได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติ ซึ่งถือเป็น ความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง

จากบทความข้างต้น ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) สามารถสรุปความได้ว่า หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีวิต และทักษะชีวิต ได้แก่ กิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล กิจกรรมฝึกการทำงาน ฝึกทักษะอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการอยู่อย่างพอเพียง

ด้านสุขภาพ (Health)

ความหมายและจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมด้านสุขภาพ (Health)

Health หมายถึง การพัฒนาให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายแข็งแรงและมีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559)

จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมด้านสุขภาพ (Health) เพราะสุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกชีวิต การที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติดีต้องทำให้ร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ จิตใจมีความสุข ความพอใจ ผู้ที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีย่อมมีการรับรู้และเรียนรู้ได้ดี ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่า การรู้จักดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะช่วยให้ชีวิตอยู่ได้ด้วยมีความสุขสมบูรณ์และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นการรู้จักบำรุงรักษาและส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตของทุกคน

สมรรถภาพทางกายเป็นส่วนหนึ่งแสดงถึงสุขภาพกาย สมรรถภาพทางกายได้จากการออกกำลังกายโดยผ่านกิจกรรมการเคลื่อนไหวต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมการออกกำลังกายนี้อาจจะเป็นกิจกรรมออกกำลังกายต่าง ๆ ที่เป็นไปตามความสนใจ เหมาะสมกับเพศและวัย สภาพการณ์และเวลาที่มืออยู่ เช่น บางคนอาจจะออกกำลังกายด้วยการวิ่งช้า ๆ วันละประมาณ 15 - 20 นาที หรือบางคนอาจจะเล่นกีฬาอย่างหนึ่งอย่างใดตามความถนัดและความสนใจของตนเองก็ได้

การพัฒนาสุขภาพกาย (Health) เป็นกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” ในหมวดที่ 4 สร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต กลุ่มกิจกรรมข้อที่ 16 สร้างเสริมสมรรถนะทางกายในที่นี้ได้ นำขั้นตอนการพัฒนาทักษะพิสัย 5 ขั้นตอน มาประยุกต์เป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของการจัดกิจกรรม (โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559) ดังนี้

ระดับ 1 ผู้เรียนรับรู้วิธีปฏิบัติตนเพื่อดูแลรักษา พัฒนาสุขภาพกายในเรื่องที่สนใจด้วยวิธีการต่าง ๆ

ระดับ 2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายตามที่ได้รับรู้โดยมีแบบอย่างจากสื่อต่าง ๆ หรือมีผู้ชี้แนะ

ระดับ 3 ผู้เรียนปฏิบัติดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องโดยไม่ต้องมีผู้ชี้แนะ และสามารถประเมินปรับปรุงการปฏิบัติของตนเองได้

ระดับ 4 ผู้เรียนปฏิบัติตนในการดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายอย่างถูกต้อง ต่อเนื่อง คล่องแคล่ว

ระดับ 5 ผู้เรียนออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเองและปฏิบัติในการดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ทั้งนี้ ผู้เรียนต้องสามารถปฏิบัติดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกาย ได้คุณภาพระดับ 3 ขึ้นไป (ผู้เรียนต้องผ่านระดับ 1, 2 และ 3)

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาสุขภาพกาย มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติการ ออกกำลังกายผ่านกิจกรรมการเคลื่อนไหวต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัย ซึ่งทำให้มีสุขภาพกายแข็งแรง และสุขภาพจิตที่ดี อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีการรับรู้และเรียนรู้ได้ดี แนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมจึงเน้นที่กระบวนการปฏิบัติตามหลักการเรียนรู้ทักษะการเคลื่อนไหวและหลักการออกกำลังกายที่ถูกต้องอย่างปลอดภัย ตามลำดับขั้นตอนการพัฒนาทักษะจนกระทั่งผู้เรียนปฏิบัติได้ด้วยตนเองตลอดจนการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องและเป็นธรรมชาติ (โรงเรียน โคกตะเคียนวิทยา, 2559)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนาสุขภาพกายสามารถดำเนินการได้หลากหลายรูปแบบโดยอิง ทฤษฎีหรือหลักการต่าง ๆ ในที่นี้ได้ประยุกต์แนวคิดการพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Instructional Model Based Processes for Psychomotor Skill Development) และระดับพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ของ Bloom et al (1956) มาจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ด้านการพัฒนาสุขภาพกายตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการรับรู้
2. ขั้นการปฏิบัติตามแบบ
3. ขั้นการปฏิบัติให้ถูกต้อง
4. ขั้นการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
5. ขั้นการปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ทั้งนี้ควรให้ผู้เรียนฝึกใช้หลักการของการออกกำลังกาย ซึ่งประกอบด้วย การอบอุ่นร่างกาย การปฏิบัติการคลายอุ่น และการสรุปทุกครั้งปฏิบัติให้ติดเป็นนิสัยเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป ก่อนดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้น ควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อให้การจัดกิจกรรมบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูล สารสนเทศ ด้านสุขภาพของผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบกิจกรรม ให้เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างปลอดภัย
2. ผู้เรียนสำรวจกิจกรรมที่สนใจในการพัฒนาสุขภาพทางกาย

3. ผู้เรียนทดสอบและบันทึกข้อมูลสมรรถภาพทางกาย ได้แก่ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (Muscle Strength) ความทนทาน (Endurance) ความเร็ว (Speed) การทรงตัว (Balance) ความอ่อนตัว (Flexibility) ความคล่องตัว (Agility) พลังกล้ามเนื้อ (Muscle Power) (สุพิตร สมานทิโต และคณะ, 2555) แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกาย สำหรับเด็กไทยที่มีอายุระหว่าง 7 - 18 ปี)

แนวทางการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพกายแข็งแรงและมีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ โดยพิจารณาใน 2 ประเด็น คือ ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติของผู้เรียน และผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ซึ่งประกอบด้วย การประเมินย่อย (Formative) และการประเมินรวม (Summative)

1. การประเมินย่อย (Formative) เป็นการประเมินความสำเร็จระหว่างการเรียนรู้ แสดงดังตารางที่ 2.10

ตารางที่ 2.10 การประเมินย่อย (Formative)

ระดับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ประเด็นการตรวจสอบ	วิธีการ
ระดับ 1 ผู้เรียนรับรู้วิธีปฏิบัติตน เพื่อดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกาย ในเรื่องที่น่าสนใจด้วยวิธีการต่าง ๆ	ความถูกต้องของข้อมูลที่รับรู้	- ชักถามข้อมูลการรับรู้ วิธีการปฏิบัติ
ระดับ 2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายตามที่ได้รับรู้ โดยมีแบบอย่างจากสื่อต่าง ๆ หรือ มีผู้ชี้แนะ	ความถูกต้องและปลอดภัยของการปฏิบัติตามแบบในแต่ละขั้นตอน	- การสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติ
ระดับ 4 ผู้เรียนปฏิบัติตนในการดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายอย่างถูกต้อง ต่อเนื่อง คล่องแคล่ว	- ความถูกต้อง ต่อเนื่อง คล่องแคล่ว ของการปฏิบัติ	- การสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติ
ระดับ 5 ผู้เรียนออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเองและปฏิบัติ ในการดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกาย ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็น ธรรมชาติ	- การออกแบบกิจกรรมการดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายที่เหมาะสมกับตนเอง และปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็น ธรรมชาติ - การปฏิบัติในการดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายในชีวิตประจำวันได้อย่าง เป็นธรรมชาติ	- การสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติ - การสังเกตการ นำเสนอผลงาน

หมายเหตุ : ผู้เรียนต้องผ่านคุณภาพการปฏิบัติ ข้อ 1, 2 และ 3

ที่มา : โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559

2. การประเมินรวม (Summative) เป็นการประเมินภาพรวมความสำเร็จจากพัฒนาการของสมรรถภาพทางกายโดยศึกษาจากผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายที่สถานศึกษาได้ดำเนินการอยู่แล้วก่อนและหลังการพัฒนา

แนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การนิเทศเพื่อให้โรงเรียนปฏิบัติตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” เพื่อพัฒนา ด้านสุขภาพ (Health) สามารถใช้ได้หลายวิธี เช่น เทคนิคการนิเทศแบบโค้ชและเมนเตอร์ (Coaching and Mentoring Technique) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

ตารางที่ 2.11 ขั้นตอนการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการนิเทศ	การปฏิบัติ
ขั้นเตรียม	<ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์ตัวชี้วัด และระดับคุณภาพ - กำหนดตัวอย่างคำถาม/คำตอบตามระดับคุณภาพ
ขั้นนิเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความคุ้นเคยกับผู้รับการนิเทศ - ใช้คำถามเพื่อสร้างความชัดเจนตามตัวชี้วัด - ใช้คำถามตามระดับคุณภาพ (คำถามการปฏิบัติการณ์เทศของศึกษานิเทศก์) - ให้ข้อเสนอแนะให้เป็นไปตามระดับคุณภาพ - ให้กำลังใจและสนับสนุนการดำเนินงานของครู
ขั้นทบทวนผล การปฏิบัติ การนิเทศ (AAR)	<p>ศึกษานิเทศก์ทบทวนการปฏิบัติการณ์เทศ โดยใช้แนวทางการทบทวนการปฏิบัติงาน (AAR) ในประเด็นต่อไปนี้</p> <p>1. เป้าหมายของงาน การตั้งเป้าหมายในการดำเนินงานให้มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพผู้เรียน - เชิงปริมาณ ที่ผ่านการประเมิน - คุณภาพด้านพัฒนาการ - ความพึงพอใจ <p>2. ผลการปฏิบัติ/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง (โดยสรุป) การรายงานความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจากผลการปฏิบัติงาน</p> <p>3. งาน/ขั้นตอนที่ทำได้ดี</p> <p>การรายงานการจัดกิจกรรมระดับที่โรงเรียนทำได้ดี สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีได้ ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ เช่น การจัดกิจกรรมแบบ โค้ช แล้วเกิดผลดี</p>

ตารางที่ 2.11 (ต่อ)

ขั้นตอน การนิเทศ	การปฏิบัติ
	<p>4. งาน/ขั้นตอนที่ทำได้ไม่ดี การรายงานการจัดกิจกรรมที่โรงเรียนทำแล้วเกิดปัญหา ไม่น่าสนใจ ผู้เรียนไม่มีความสุข/โรงเรียนทำได้ไม่ดี ไม่สามารถพัฒนาผู้เรียน ได้อย่างเต็มศักยภาพ ไม่ประสบความสำเร็จหรือ ประสบความสำเร็จน้อย ผู้เรียนไม่มีความสุขในการเรียนรู้ ผลงาน ผลลัพธ์ ไม่คุ้มค่า ให้รายงานการจัดกิจกรรมที่ระดับชั้นเรียนทำได้ไม่ดีไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ไม่ประสบความสำเร็จผู้เรียนไม่มีความสุขในการเรียนรู้ ไม่เกิดผลงานเป็นที่ประจักษ์</p> <p>5. อุปสรรค/ข้อจำกัด/ข้อขัดข้อง ที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน รายงานในสิ่งที่ทำให้ผลการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จในระหว่างการปฏิบัติ</p> <p>6. ประเด็นที่ได้เรียนรู้ ประเด็นที่ช่วยให้เกิดความสำเร็จของงาน เช่น การทำงานแบบร่วมคิดร่วมทำการบันทึกผลการปฏิบัติช่วยให้เกิดพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน ฯลฯ</p> <p>7. ข้อปฏิบัติในการทำงานครั้งต่อไป การนำผลจากการเรียนรู้ มากำหนดและปฏิบัติงานในครั้งต่อไป</p>

ที่มา : โรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา, 2559

จากที่กล่าวมาด้านสุขภาพ (Health) สามารถสรุปความได้ว่า หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนนำร่องนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นกิจกรรมการพัฒนาให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี และมีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 11 ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีหน้าที่ในการสนองนโยบายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

1. การปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบมีการพัฒนาครูพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่นรวมถึงวิชาประวัติศาสตร์การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนการพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ตามบริบทของโรงเรียนตลอดจนส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนที่ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นคุณธรรมนำความรู้อย่างแท้จริง

2. การส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาโดยเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาในส่วนของเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในสังกัด

3. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้ครูดีครูเก่งมีคุณธรรมมีคุณภาพและมีวิทยฐานะสูงขึ้นการลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตามโครงการคืนครูให้นักเรียน การดูแลคุณภาพชีวิตครูตามโครงการกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตรวมถึงการพัฒนาครูในด้านการใช้เทคโนโลยีและการใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่า

4. ยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับชั้นไปสู่ความเป็นเลิศให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาชาติมีการส่งเสริมการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกทุกโรงเรียนการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนนอกจากนี้ยังส่งเสริมความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา

5. เร่งรัดการลงทุนด้านการศึกษาและการเรียนรู้อย่างบูรณาการกับโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบูรณาการทุกมิติและยึดเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นเกณฑ์ในการยกระดับคุณภาพสำหรับโรงเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน นอกจากนี้ยังเชื่อมโยงบทบาทกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เช่นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การภาคเอกชนร่วมลงทุนด้านการศึกษา

6. ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนตามโครงการเรียนฟรีเรียนดี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนต้นพร้อมเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในทุกประเภทอย่างเท่าเทียม

7. ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลโดยการคัดเลือกตามกระบวนการขั้นตอนการจัดทำประชาคมคัดเลือกโรงเรียนประจำตำบลในแต่ละตำบลที่มีความพร้อมเพื่อคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ โดยดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนที่มีความพร้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเป็นโรงเรียนต้นแบบในการบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพในท้องถิ่นชนบทเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมและสร้างความเข้าใจเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมปฏิบัติงานในโรงเรียนเพื่อร่วมพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพโดยมุ่งเน้นการจัดรูปแบบโรงเรียนดีประจำตำบล ตามรูปแบบการพัฒนา คือ เป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานคุณภาพระดับสูงเป็นโรงเรียน

มีความพร้อมถ่ายภาพ (มีภูมิทัศน์ต่าง ๆ ขึ้นมาตรฐานสะอาดร่มรื่นปลอดภัย) เป็นโรงเรียนท่ามาหากิน (การมีรายได้ระหว่างเรียน) เป็นโรงเรียนชุมชน (การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกภาคส่วน) นอกจากนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 11 ยังได้กำหนดให้โรงเรียนในสังกัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกันในการดำเนินการในส่วนของนโยบายด้วยอื่น ๆ เพื่อสนองตอบและสอดคล้องเชื่อมโยงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย ได้แก่

- 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
- 2) ปลูกฝังคุณธรรมความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 4) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
- 5) พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 11 ได้ร่วมกับคณะทำงาน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาผู้อำนวยการกลุ่มตัวแทนคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาศึกษานิเทศก์นักวิเคราะห์นโยบายและแผนตัวแทนผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดตัวแทนครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมระดมความคิดจัดทำแผนกลยุทธ์จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 11 เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางและเป็นกลไกในการผลักดันขับเคลื่อนการดำเนินงานในบทบาทหน้าที่และภารกิจในความรับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายซึ่งสาระสำคัญของแผนกลยุทธ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจค่านิยมองค์กรวัฒนธรรมองค์กรกลยุทธ์เป้าประสงค์ตัวชี้วัดและเป้าหมายโครงการ/กิจกรรม/งบประมาณโดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละกลยุทธ์/โครงการ/กิจกรรม

นโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 เป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล

พันธกิจ

พัฒนาและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาสู่ระดับสากล โดยให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม

ค่านิยมองค์กร

ยิ้มแย้มแจ่มใส	Smile
ว่องไวทุกงาน	Speed
บริการประทับใจ	Service
มีวินัยและคุณธรรม	Spirit

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วุฒิชัย แข่งขัน (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาจาก จำนวน 365 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดของโรงเรียน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรต้น 1) ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน การปฏิบัติงานของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกเป็น ผู้บริหาร ครูผู้สอน 2) เพศ จำแนกเป็น เพศชาย และเพศหญิง 3) อายุ จำแนกเป็น ช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี ช่วงอายุ 30 - 40 ปี ช่วงอายุ 41 - 50 ปี และช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป 4) วุฒิกการศึกษา จำแนกเป็นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาตรี 5) ประสบการณ์ทำงาน จำแนกเป็น ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ประสบการณ์ 5 - 10 ปี และประสบการณ์มากกว่า 10 ปี 6) ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดนโยบาย 2) ด้านการนิเทศ 3) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน 4) ด้านการประเมิน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่าผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการนิเทศ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนและด้านการประเมิน พบว่า อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า บทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในด้านต่าง ๆ เป็นดังนี้ 1) ด้านการกำหนดนโยบาย ในภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีระดับปฏิบัติมากที่สุดคือ การจัดทำ แผนปฏิบัติการมีความชัดเจน 2) ด้านการนิเทศ ภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายชื่อที่มีระดับปฏิบัติมากที่สุดคือ การนิเทศการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ด้านการส่งเสริม สนับสนุนภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีระดับปฏิบัติมากที่สุดคือ การให้คำปรึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง 4) ด้านการประเมิน ภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีระดับปฏิบัติมากที่สุด คือ การกำหนดแนวทางในการรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุง

จันทร กำภักศร (2557) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยมี วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 2) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 3) เพื่อศึกษา แนวทางแก้ปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 116 คน ใช้วิธีการสุ่ม ผู้ำนวยการโรงเรียนอย่างง่าย ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) สภาพของการบริหารกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน 2) ปัญหาของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน 3) แนวทางแก้ปัญหา การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพของการบริหารกิจกรรมแนะแนว พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนบริหารกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีการปฏิบัติมากในรายการสำรวจข้อมูลปัญหา ความต้องการความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียนให้ครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว และสังคมร้อยละ 100 และรายการที่ปฏิบัติน้อยคือการวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนรายบุคคล การออกแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวที่สอดคล้องกับหลักฐานแสดงและตัวชี้วัดมีการปฏิบัติร้อยละ 60 2) สภาพของการบริหารกิจกรรมนักเรียนพบว่าผู้อำนวยการโรงเรียนบริหารกิจกรรมนักเรียนตามแนวทาง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการ ปฏิบัติมากในรายการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาความต้องการความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียนร้อยละ 100 ส่วนรายการที่ปฏิบัติน้อยคือการรวบรวมปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัด กิจกรรมนักเรียนมีการปฏิบัติร้อยละ 80 นอกจากนี้ยังพบว่า บทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในด้านต่าง ๆ เป็นดังนี้

2.1) ด้านการกำหนดนโยบาย ในภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อที่มีระดับปฏิบัติมากที่สุดคือ การจัดทำแผนปฏิบัติการมีความชัดเจน 2.2) ด้านการนิเทศ ภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อที่มีระดับปฏิบัติมากที่สุดคือ การนิเทศการจัดทำหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2.3) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อที่มีระดับปฏิบัติมากที่สุดคือ การให้คำปรึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง 4) ด้านการประเมิน ภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อที่มีระดับปฏิบัติมากที่สุด คือ การกำหนดแนวทางในการรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุง 3) สภาพของการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีการปฏิบัติมากในรายการสรุปผลข้อมูลปัญหาความต้องการความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียนมีการปฏิบัติร้อยละ 100 ส่วนรายการที่ปฏิบัติน้อยคือการวิเคราะห์และแปลความหมายผลการประเมินการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์การจัดทำเอกสารสรุปผลการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและมีการปฏิบัติร้อยละ 66.67

ธนวัต สมานมิตร (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหารและครูของสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทั้งหมด 9 โรงเรียน ในอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 149 คน คือ ผู้บริหาร 9 คน และครู 140 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ตามหลักกระบวนการบริหารแบบ POLC ในภาวะกิจการบริหาร 4 คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำองค์กร (Leading) 4) การควบคุม (Controlling) ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในด้านต่าง ๆ มีดังนี้ 1) ด้านการนำองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาอันดับสูงสุดได้แก่ มีการประสานงานให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเห็นชอบแผนงาน โครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหาร 2) ด้านการควบคุม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า ปัญหาอันดับสูงสุด ได้แก่ การติดตามประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นไปตามปฏิทินงาน 3) โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาอันดับสูงสุด ได้แก่ มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมของบุคลากรที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัญหาอันดับสูงสุดได้แก่ การจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

มณีวรรณ วจีไกรลาศ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ในจังหวัดนนทบุรีและปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ปัจจัยที่มีอิทธิพลสู่การปฏิบัติ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงปัจจัยที่มีอิทธิพลสู่การปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี 171 โรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เป็นผู้ให้ข้อมูล และกลุ่มตัวอย่างผู้กำหนดนโยบายและผู้นำนโยบายสู่การปฏิบัติ 8 คน เครื่องมือคือ แบบสอบถาม จำนวน 55 ข้อ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี ด้านบุคลากร ด้านการจัดโครงสร้างองค์การ และปัจจัยด้านภาวะผู้นำข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงปัจจัยที่มีอิทธิพล ได้แก่ บุคลากรต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดงบประมาณเพียงพอ ใช้ให้เกิดประโยชน์และตรวจสอบได้ ผู้บริหารต้องมีทักษะในการปฏิบัติงาน ติดตามตรวจสอบ ประเมินผล สนับสนุนให้มีความร่วมมือในการบริหารและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพเพียงพอ มีการนิเทศและติดตามผล กำหนดตัวชี้วัดและการประเมินผล เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการประเมินผล และนำผลมาปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน

รัฐพล ศิลาจันทร์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมกระบวนการแก้ปัญหา สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมกระบวนการแก้ปัญหา สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลา จังหวัดขอนแก่น จำนวน 38 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โดยใช้รูปแบบการวิจัยก่อนการทดลอง (Pre-Experimental Design) แบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน (One Group Posttest Design) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ กระบวนการแก้ปัญหาของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคิดเห็นของผู้เรียน ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสรุปตีความ ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนว

คอนสตรัคติวิสต์โดยใช้แนวคิดและหลักการที่สำคัญของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์มาใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบร่วมกับคุณลักษณะของสื่อและการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ 1) สถานการณ์ปัญหา (Problem Base) กระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาที่มีความคล้ายกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนตื่นตัวในการแก้ปัญหา 2) แหล่งการเรียนรู้ (Source) สนับสนุนสารสนเทศให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาข้อมูลได้อย่างหลากหลาย 3) ฐานความช่วยเหลือ (Scaffolding) ช่วยให้ผู้เรียนได้แนวคิดในการแก้ปัญหา 4) เครื่องมือทางปัญญา (Cognitive Tools) ช่วยให้ผู้เรียนนำเสนอสิ่งที่ได้จากการตอบภารกิจ รวมไปถึงสามารถเก็บสารสนเทศไว้ได้ 5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Collaboration) ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนแนวคิดในการแก้ปัญหาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการและส่งเสริมการสร้างความรู้ด้วยตนเองและ 6) ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ (Coaching) ช่วยกระตุ้นผู้เรียนในการคิดหาคำตอบส่งเสริมการขยายแนวคิดในการแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมกระบวนการแก้ปัญหา สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษา พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

ดอกไม้ ทองชัย (2560) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ปีการศึกษา 2559 จำนวน 184 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 92 คน และครูวิชาการผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรม 92 คน ผลการศึกษาในภาพรวมผลการดำเนินงานทั้ง 4 กิจกรรมอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) รองลงมาคือกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) ตามลำดับการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานพบว่า 1) กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมมีจำนวนค่อนข้างน้อยไม่มีความชัดเจนและไม่ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่างกันและขาดความต่อเนื่อง ควรประชุมชี้แจงครูให้เข้าใจจุดมุ่งหมายของกิจกรรมร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนและจัดอย่างต่อเนื่อง 2) กิจกรรมพัฒนาจิตใจการจัดกิจกรรมไม่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันไม่มีความต่อเนื่องและขาดการติดตามอย่างเป็นระบบควรจัดกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันปฏิบัติเป็นกิจวัตรอย่างต่อเนื่องมีระบบการติดตามที่ดี 3) กิจกรรมพัฒนาทักษะ

การปฏิบัตินักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนใช้เวลาและงบประมาณค่อนข้างมากและไม่สามารถนำไปต่อยอดสู่งานอาชีพได้ควรวางแผนจัดกิจกรรมร่วมกันทั้งครูและนักเรียนกำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมและสามารถนำไปต่อยอดสู่งานอาชีพได้ 4) กิจกรรมพัฒนาสุขภาพนักเรียนขาดทักษะกระบวนการฝึกปฏิบัติจริงในภาคสนามควรจัดในรูปแบบบูรณาการให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในภาคสนามให้มากขึ้นทุกกิจกรรมต้องมีการประชุมเสวนาเพื่อทบทวนหลังการปฏิบัติงาน

มูฮัมมัดซัลมาน อาจ่ออน (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงาน การศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการดำเนินกิจกรรม และด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ส่วนผลการเปรียบเทียบการ ดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้บริหารและครูของโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สภาพปัญหาที่พบ ได้แก่ การปรับโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนของโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามทำได้ยาก การจัดสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการจัดสภาพแวดล้อม บุคลากรขาดความพร้อมในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ การจัดกิจกรรมไม่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ทักษะการคิดขั้นสูง สื่อและแหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอ และครูทำการวัดและประเมินผลอย่างจริงจังเกินไป ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ได้แก่ ควรเพิ่ม เวลาในการทำกิจกรรม ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม รวมถึงผู้ปกครองให้มีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม การออกแบบกิจกรรมต้องสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดตามหลักสูตรรูปแบบกิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ควรจัดเตรียมสื่อ และแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกให้เพียงพอและให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินตนเองเป็นรายบุคคลตามสภาพจริง

วันชัย ยิ่งรุ่งเรือง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ใน สถานศึกษากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคบังคับ อำเภอบรรพาศน์ จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคบังคับ อำเภอบรรพาศน์ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้านการวัดผลและประเมินผลมากที่สุด ด้านการจัดกิจกรรม ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม และด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ตามลำดับ ครูในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคบังคับอำเภอบรรพาศน์ จังหวัดสุรินทร์ที่มี

เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และครูในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคบังคับ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

วิรัช วรรณรัตน์ (2560) ศึกษาผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เป็นพี่เลี้ยง ผลการศึกษาสรุปผลได้ว่า 1) รูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนจัดเป็นกลุ่มฐานกิจกรรมตามกลุ่มหมวดกิจกรรมของแต่ละช่วงชั้นมีครูแต่ละช่วงชั้นเป็นคณะทำงาน มีครูผู้รับผิดชอบและประสานกิจกรรมของช่วงชั้นในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเริ่มตั้งแต่การเตรียมงานการดำเนินงานกำกับติดตามงานและการสรุปผลการดำเนินงาน มีการรวบรวมข้อมูลหลักฐานการดำเนินงาน ภาพกิจกรรมและผลงานสรุปเป็นแฟ้มเอกสาร ผลงานตามฐานกิจกรรมของแต่ละช่วงชั้น 2) ความคิดเห็นต่อผลการจัดกิจกรรมของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.58 และความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 3.47 3) การดำเนินกิจกรรมโครงการของมหาวิทยาลัยที่เป็นพี่เลี้ยงมีแผนงานและดำเนินกิจกรรมตามแผนมีการติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะมีการสรุปผลการดำเนินกิจกรรมโครงการตามแผนดำเนินงานกิจกรรมและตามระยะเวลาการปฏิบัติงานพร้อมมีการรายงานความก้าวหน้าและสรุปผลการดำเนินงานต่อเครือข่ายตามระยะเวลาและเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมโครงการ

ศิริกาญจน์ งามช่าง (2560) ได้ศึกษาการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อประเมินจุดมุ่งหมายตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ 2) เพื่อประเมินการดำเนินงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ 3) เพื่อประเมินผลผลิตตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการ พบว่า โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ มีการเตรียมความพร้อมและวางแผนดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนรวม มีการกำหนดตัวชี้วัดของกิจกรรม และปรับเปลี่ยนกิจกรรมเพื่อพัฒนา 4H มีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง พร้อมทั้งนำผลการประเมินตามสภาพจริงมาหาแนวทางในการพัฒนาอีกด้วย ด้านผลผลิต พบว่า ผู้เรียนของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติ ด้านสุขภาพ ด้านการพัฒนาจิตใจ และด้านชิ้นงาน/ผลงาน

สุระศักดิ์ ฉายขุนทด (2560) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา 2) ศึกษาสภาพ

ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา 3) ร่างและนำเสนอยุทธศาสตร์การนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา และ 4) ประเมินยุทธศาสตร์นำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา พบว่า 1) องค์ประกอบของการนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา มี 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1 ส่งเสริม สนับสนุน 2 การดำเนินการ จัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ 3 การควบคุมคุณภาพ 2) สภาพปัจจุบันของการนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3)ยุทธศาสตร์การนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ คือ 1 การสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา 2 การส่งเสริม สนับสนุน 3 การพัฒนาคุณภาพ 4) ผลการประเมินยุทธศาสตร์การนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา ด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ถาวร คุณิรัตน์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้และมาตรการสู่การปฏิบัติสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนา คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย การสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับกิจกรรม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ การสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิด วิเคราะห์ ทักษะ ชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ และสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษาจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน (4 H) ได้แก่ ด้านพุทธิศึกษา ด้านจริยศึกษา ด้านหัตถศึกษา และด้าน พลศึกษา และสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

สุรชัย ทวีชาติ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของครูในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยจำแนกตามเพศระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานผลการศึกษา พบว่า 1) ความพึงพอใจ

ของครูในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่พบความแตกต่างกันในทุกด้าน 3) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน โดยครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มากกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน 4) ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงาน (HANDS) และด้านการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ (HEAD) มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 11 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจของในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ด้านการพัฒนาทักษะการทำงาน (HANDS) และด้านการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ (HEAD) มากกว่าครูมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5 - 10 ปี และต่ำกว่า 5 ปี นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างจากผลการวิจัยสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยสนับสนุนให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้านคือด้านการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ (HEAD) ด้านการพัฒนาจิตใจค่านิยม (HEART) พัฒนาทักษะการทำงาน (HANDS) ด้านการพัฒนาสุขอนามัย (HEALTH) ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนความพร้อมความต้องการและเป้าหมายของโรงเรียนและควรหาเวลาให้ผู้เรียนมีโอกาสนอกสถานที่เพื่อศึกษาหาความรู้และพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภูเขต 2 (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเวลารู้ แบบลงมือปฏิบัติ พบว่า 1) ผลการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเวลารู้ แบบ Active Learning ด้าน Head ครูมีบทบาทเป็นผู้จัดเตรียมสถานการณ์ อุปกรณ์ สื่อ และคอยชี้แนะในการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมี การทำงานกลุ่ม นักเรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในกระบวนการกลุ่ม ซึ่งรูปแบบของกิจกรรมแบบ Active Learning ที่โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ส่วนใหญ่เป็นการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) นักเรียนได้เรียนรู้จาก ชิ้นงาน จากการสาธิต จากสื่อเทคโนโลยี มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการนำเสนอผลงานจาก การลงมือปฏิบัติจริง และสามารถสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่ได้ปฏิบัติได้ ผู้เรียนมีความสนใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีการวางแผนร่วมกัน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาสาเหตุและสรุปผลการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีการตรวจสอบความถูกต้อง

ซึ่งเป็นระดับพฤติกรรมอยู่ในขั้น การวิเคราะห์ (Analysis) 2) ผลการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเวลารู้ แบบ Active Learning ด้าน Heart พบว่า การจัดกิจกรรม ส่วนใหญ่เน้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติตาม กระบวนการ นักเรียนได้เห็นได้เรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยี จากการสาธิต ทุกกิจกรรมจะเน้นให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติตามแบบอย่างจนประสบความสำเร็จ ได้ทำงานเป็นทีม ได้ใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม ในการทำงาน มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้เรียนรู้วิธีการแก้ไข ปัญหา มีความรับผิดชอบ รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันเพื่อน กล้าแสดงออกสามารถนำเสนอผลงานที่ได้ จากการลงมือปฏิบัติ มีการ ประเมินผลงานและนำผลการประเมินไปแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยมีครูและเพื่อน ๆ ช่วยกันให้ข้อเสนอแนะ พฤติกรรมของนักเรียนเป็นลักษณะของความรู้สึที่ดี มีความเต็มใจและความพึงพอใจต่อสิ่งที่ปฏิบัติ และเลือกปฏิบัติในกิจกรรมที่สังคมยอมรับจนเกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ครูมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมกระบวนการกลุ่ม ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ มีการ สรุปรงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มย่อยแล้วนำมาสรุปในภาพรวมของกลุ่มใหญ่ ครูได้ให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นที่นักเรียนสรุปไม่ครอบคลุม ส่งผลให้นักเรียนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่จากการแบ่งหน้าที่กันทำงานจนงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จได้ด้วยดี 3) ผลการจัดกิจกรรม เสริมเพิ่มเวลารู้ แบบ Active Learning ด้าน Hand พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ เลือกรูปแบบที่เน้น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติจริงด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ตามบริบท ของแต่ละโรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยครูเป็น ผู้อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรม และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จากกระบวนการ จัดกิจกรรมแบบลงมือปฏิบัติ พบว่า นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานจากกระบวนการกลุ่ม รู้จักบทบาท หน้าที่ของตนเองทั้งในบทบาทผู้นำและบทบาทผู้ตามได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วางแผนระดม ความคิดเห็น ในการทำงานและแก้ปัญหาจากการคิดเองทำเองแล้วลงมือปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง มีความกระตือรือร้นในการทำงานและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ที่ดีภายในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการทำกิจกรรม สามารถนำเสนอกระบวนการทำงานได้ กล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟัง ความเห็นของคนอื่น มีพัฒนาการด้านทักษะการทำงานที่เป็นกระบวนการ นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น มีความรักความสามัคคี รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนได้รับ ประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติ มีโอกาสสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและปรับปรุงพัฒนาผลงานจาก กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการเติมเต็มจากเพื่อนและครู นักเรียนสามารถประยุกต์องค์ความรู้ไปใช้ ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์เกิดทักษะการ ทำงานร่วมกับผู้อื่นเกิดองค์ความรู้ที่คงทน ทำให้บรรลุจุดหมายพฤติกรรมที่ต้องการของทักษะการ ปฏิบัติงานซึ่งพฤติกรรมอยู่ในระดับ 3 นั่นคือ ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติ 4) ผลการจัด

กิจกรรมเสริมเพิ่มเวลารู้ แบบ Active Learning ด้าน Health พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ เลือุกกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามบริบทของโรงเรียน โดยเน้นการได้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่ครูออกแบบให้ โดยกิจกรรมนั้น ๆ ครูได้นำสื่อมาใช้จัดกิจกรรม พร้อมอธิบายประกอบการสาธิตการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ครูมีบทบาท อำนวยความสะดวก คอยชี้แนะให้คำแนะนำ โดยนักเรียนให้ความสนใจในการอธิบายและการสาธิตของผู้สอนเป็นอย่างดี จากการทำงานร่วมกัน ทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นทีม

คมสรร บุญประโคน และวรวัดน์ พรหมเด่น (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมด้านการดำเนินกิจกรรมและด้านการควบคุมคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

Bowen (1994) ได้ทำการศึกษา บทบาทของการนำนโยบายสู่การปฏิบัติและผลกระทบต่อผลลัพธ์นโยบาย สรุปได้ดังนี้ บทบาทการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติและผลกระทบต่อผลลัพธ์นโยบาย จัดเป็นส่วนย่อยใหม่ของการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับการศึกษาศิลปะในประเทศออสเตรเลีย กระบวนการนำไปสู่การปฏิบัติ ก็คือ การทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ รูปแบบกระบวนการนโยบาย ซึ่งได้แก่ การระบุปัญหา นโยบายจนถึงเรื่องความต้องการสาธารณะสำหรับการดำเนินงานในภาครัฐ การกำหนดนโยบายโดยหน่วยงานวางแผนนโยบาย กลุ่มผลประโยชน์/หน่วยงานราชการ ความชอบธรรม การปฏิบัติตามกฎหมาย การประเมินนโยบาย โดยภาครัฐหรือหน่วยงานภาคเอกชนผลการวิจัยพบว่า การนำนโยบายการศึกษาศิลปะไปสู่การปฏิบัติสามารถนำไปสรุปความคิดรวบยอดในลักษณะเป็นพลวัตได้ และเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนภายในกระบวนการนโยบายที่เป็นพลวัตและซับซ้อนอยู่ก่อนแล้ว ผลกระทบจากการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ คือ การประกาศใช้ข้อบัญญัติแห่งชาติ (พ.ร.บ 2003) ตัวนโยบายและสิ่งที่เกิดจากนโยบาย เป็นต้น

Bloomstran (2002) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพของผู้ปกครองในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกจากโรงเรียนจะดำเนินการแล้ว จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่าง ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง โดยเฉพาะทั้ง 3 จะต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันในการทำงาน จากการศึกษพบว่า ผู้ปกครองโรงเรียนประถมศึกษาในอเมริกาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและยินดี ที่จะให้ความร่วมมือเป็นอาสาสมัครในห้องสมุด ในห้องเรียน ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง โดยเมื่อถึงวันหยุดก็จะมีการประชุมงานที่ตีระหว่างโรงเรียนและชุมชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยโรงเรียนมีความเชื่อว่าผู้ปกครองสามารถนำเสนอมุมมองที่แปลกใหม่ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้

Holloway (2002) ได้ศึกษากิจกรรมนอกหลักสูตรและการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของนักเรียน โดยมีผลดังนี้ แรงจูงใจที่มีผลดีดึงดูดใจนักเรียนชั้นประถมศึกษามาจากการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตร นอกจากนี้แล้วยังพบว่านอกจากนักเรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์จากการทำกิจกรรมแล้วยังได้รับรายได้ นอกจากนี้ยังเป็นบุคคลที่รู้จักในสังคม กิจกรรมนอกหลักสูตรจึงก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างการเข้าสังคม นอกจากนี้ผลการที่นักเรียนได้เข้าร่วมหลักสูตรยังพบว่าเด็กที่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมชอบมาอยู่โรงเรียนมากกว่าเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้การที่เด็กทำกิจกรรมเกี่ยวกับวิชาใดก็จะส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีไปด้วย

Gornitzka (2003) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในเรื่อง "อุดมศึกษา" เป็นการศึกษานโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ชี้ให้เห็นถึงการศึกษาศาสตร์ (Cyrich) และซาบาเทียร์ (Sabatear) ที่ใช้วิธีการตั้งแต่การประกาศ วัตถุประสงค์ของนโยบาย และกระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติ วิธีนี้ให้ผลลัพธ์ในการ ระบุถึงจำนวนตัวปัจจัยที่มีผลกระทบในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในการระดับการอุดมศึกษา เช่น ความชัดเจนและความสอดคล้องของเป้าหมาย ทฤษฎีที่มีเหตุผลอย่างพอเพียงที่เป็นรากฐานการปฏิรูป ความเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องต่อนโยบาย ทรัพยากรทางการเงินที่พอเพียงความสามารถในการจัดการนโยบายภาครัฐและภารกิจต่อวัตถุประสงค์ของการปฏิรูป วิธีนี้ไม่เพียงแต่เป็นวิธีการที่ดำเนินจากการบนลงล่าง แต่ยังคงเข้าใจถึงกระบวนการนำไปสู่การปฏิบัติจากบนลงล่างด้วย ผลลัพธ์ที่ได้ คือ สมรรถนะของเป้าหมาย การตีความทางการเมือง ของนโยบายและผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจที่เกิดขึ้นในระบบอุดมศึกษา

Brian (2005) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบการเข้าร่วมกิจกรรมกับคะแนนเฉลี่ย (GPA) ของโรงเรียนระดับมัธยมในท้องถิ่นประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของนักเรียนในเวลาปฏิบัติกิจกรรม กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ย (GPA) ของนักเรียน คือ มีความเกี่ยวข้องกันในกิจกรรมมาก ทำให้คะแนนเฉลี่ย (GPA) สูงไปในทางเดียวกัน

Morissey (2005) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่จัดภายนอกโรงเรียนและการพัฒนาที่ดีของเยาวชนที่เกิดการร่วมมือกันระหว่างชุมชนและครอบครัว พบว่า กิจกรรมที่จัดภายนอกโรงเรียน มีผลต่อการเสนอแนวทางแก้ปัญหาและใช้กิจกรรมมาเป็นเครื่องพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน เช่น กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมนอกหลักสูตร กิจกรรมอาสาสมัคร

Jennife (2007) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนอกหลักสูตรกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 5 และ 7 ในประเทศแคนาดา พบว่านักเรียนเข้าร่วมชมรมและกิจกรรมกีฬาทั้งในและนอกโรงเรียนเฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวกระหว่างกิจกรรมนอกหลักสูตรทั้งในและนอกโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ได้รับการสนับสนุน แสดงความสัมพันธ์เชิงเส้นโค้ง พบว่า ควรดำเนินต่อไประหว่างกิจกรรมนอกหลักสูตรและผลสัมฤทธิ์สนับสนุนกิจกรรมนอกห้องเรียนเท่านั้น ข้อเสนอแนะในการค้นพบครั้งนี้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนอกห้องเรียนมากเกินไปหรือน้อยเกินไป ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทางลบกับความสำเร็จการศึกษาของนักเรียน อย่างไรก็ตามนักเรียนที่เข้าร่วมระดับปานกลางปรากฏผลในทางบวก แสดงว่าจะสัมพันธ์กันระหว่างกิจกรรมนอกหลักสูตรและระดับกิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุน ผลคือเป็นการอธิบายในรูปแบบสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและแหล่งชุมชนสำหรับกิจกรรมนอกหลักสูตร

Salen (2007) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการจัดการเรียนการสอนแบบคอนสตรัคติวิสต์และการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นในการเรียนการสอนระดับสูงจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า มีวิธีการที่หลากหลายโดยใช้เว็บบล็อกในการเรียนการสอนและเหตุผลสำคัญในการใช้เว็บบล็อกที่จะชักชวนเพื่อน ๆ มาใช้บริการ ในการทดลองจาก 5 กลุ่มตัวอย่างใช้เว็บบล็อกสาธารณะและที่เหลือใช้เว็บบล็อกส่วนตัว ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยอีออกฟอร์ด

Connerr (2008) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนต้องการ พบว่า สิ่งที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุดในการจัดการเรียนการสอนก็คือ บรรยากาศแวดล้อมที่สุขสบายใจ ซึ่งจะเป็นผลต่อประสิทธิภาพของการรับรู้ เมื่อนักเรียนมีความสบายเป็นกันเองในการเรียนรู้และการหาความรู้รับรองได้เลยว่าจะทำให้เป็นที่ที่ดีที่สุดในการเรียนรู้ของผู้เรียน ระดับขั้นของความสบายในห้องเรียน อาจเกิดจากการให้ความเป็นกันเองและความให้ความไว้วางใจของครูผู้สอนซึ่งปราศจากการขู่บังคับ

Schmidt (2010) ได้ทำการศึกษาวิจัยการเรียนรู้นี้ให้มากโดยใช้การสอนที่น้อยโดยการให้นักศึกษาค้นคว้าโดยตนเองในส่วนทฤษฎีการนำเสนองานนั้นได้กำหนดให้นักศึกษาได้มีเวลาในการศึกษาด้วยตนเอง ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่ออัตราการจบการศึกษาและระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาซึ่งกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากนี้ก็ดูประกอบด้วยได้แก่การบรรยายการจำกัดเวลาที่ใช้ในการศึกษาด้วยตนเองและก็ดูผลทางลบที่อาจเกิดขึ้นกับการศึกษาด้วยเพื่อเป็นตรวจสอบทฤษฎีได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาและอัตราการจบการศึกษาของนักศึกษาทั้งหมดเกือบ 14,000 คน ที่กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนแพทย์ 8 โรงเรียน ประเทศเนเธอร์แลนด์ จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการมีชั่วโมงบรรยายที่มากเกินไปอาจเป็นผลเสีย

ต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างไรก็ตามหลักสูตรที่จำกัดเวลาในการบรรยายก็จะส่งผลให้นักศึกษามีเวลาในการศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น

Zain (2012) ได้ทำการศึกษาวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรายวิชาคณิตศาสตร์ตามทฤษฎีการสร้างสรรค้ความรู้ (Constructivism) ผลการศึกษาพบว่าทักษะการเรียนรู้ได้แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student - Centred Learning : SCL) ช่วยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือทั้งในและนอกห้องเรียนสูงขึ้น

Yancy (2013 อ้างถึงใน ดอกไม้ ทองชัย, 2560 : 95) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้ ไอซีทีในการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาในสาขาวิชาภาวะผู้นำเทคโนโลยีในโรงเรียนประถมศึกษาศึกษาของประเทศสิงคโปร์ ผู้ที่คิดนโยบายนี้ขึ้นมาได้มีการให้ความหวังว่าจะนำไปใช้ได้อย่างสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามระหว่างการทำคำมั่นสัญญากับการนำไปปฏิบัติและจะทำอย่างไรให้มีการควบคุมที่ดีขึ้นในโรงเรียน โดยสามปีของการทำวิจัยกรณีศึกษาในเรื่องนี้ จะสามารถให้คำตอบได้ 1) การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ไอซีทีในโรงเรียนประถมศึกษาได้มีการใช้จริงจากการเรียนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2) คุณภาพในการนำไปสู่การใช้รูปแบบนี้อย่างยั่งยืน การศึกษาในครั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดโดยการหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะและการเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ บทเรียนและการประชุม ได้มาซึ่งข้อมูลในการบริหารจัดการโรงเรียน โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้คิดโครงการและผู้บริหารนโยบายสามารถนำนโยบายนี้ไปใช้ในการบริหารต่อไป โดยมีรายละเอียด 5 ประการดังนี้ 1) การเรียนรู้สภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง 2) ความพยายามที่จะเรียนรู้ 3) แบ่งเบาความตึงเครียด 4) แบ่งปันความรับผิดชอบ และ 5) การก้าวหน้าต่อไป

Romano (2014) ได้ทำการศึกษาเรื่อง มุมมองความแตกต่างเกี่ยวกับวัฒนธรรมในการจัดหลักสูตรการเรียนรู้แบบ STEM ระหว่างลัทธิขงจื้อกับประเทศสหรัฐอเมริกา โดยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสอนน้อยแต่รู้มาก พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบขงจื้อในประเทศ จีน เชียงไฮ่ ฮองกง สิงคโปร์และเกาหลีใต้ มีคะแนนในการสอบข้อสอบมาตรฐานโลก PISA วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา พบว่า อยู่ในระดับสูง ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกามีค่าเฉลี่ยในการสอบ PISA ที่สูงที่สุดในโลก แต่มีปัญหาในการจบออกมาของนักศึกษาซึ่งไม่สามารถประกอบอาชีพ ด้านนักวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิศวกร หรือว่านักคณิตศาสตร์ พบว่า สิ่งที่แตกต่างกันมากที่สุดในการประสบความสำเร็จในการจบมาแล้วประกอบอาชีพของนักศึกษาคือ มุมมองที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรมระหว่างการสอนในรูปแบบระบบขงจื้อ และการสอนรูปแบบของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งในระบบขงจื้อจะเชื่อว่าจะต้องทำงานกันอย่างหนักในการเรียนการสอนเพื่อที่จะพัฒนาวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา มองว่าจะต้องหาประสบการณ์ที่ตนเองพึงพอใจด้วยตนเอง

Booth and Mirsaedi (2014) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การประยุกต์ใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ในการเรียนการสอนของสาขาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศในการลงมือ

ปฏิบัติจริง ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้คือ เพื่อที่จะทดลองและหาหนทางในการพัฒนาการเรียนการสอน คือการเรียนการสอนภายใต้ข้อมูลสารสนเทศ หลักสูตรนี้เคยเปิดสอนที่มหาวิทยาลัย Luleå ในการศึกษา ค้นคว้าวิจัยของพวกเรา พวกเราพยายามที่จะศึกษาค้นคว้าผ่านทางระบบคอนสตรัคติวิสต์ในการเรียน การสอนของสาขาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศ ในการทดลองของพวกเราได้ใช้การเรียน การสอนแบบระบบคอนสตรัคติวิสต์ การศึกษาของพวกเราประกอบด้วยข้อมูลที่เก็บจากหลักสูตรการ เรียนการสอนภายใต้ข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งนักเรียนจะเรียนเกี่ยวกับระบบความปลอดภัยของข้อมูล เมื่อก่อนในปี 2011 คณะความปลอดภัยของข้อมูลไม่สามารถหาได้แม้กระทั่งการเรียนการสอนที่ตรงกับชื่อของคณะ สมมุติฐานของพวกเราคือแม้กระทั่งมหาวิทยาลัยยังคงสอนในหลักการทฤษฎีความรู้ พวกเราก็ยังสามารถเก็บข้อมูลมาดัดแปลงใช้ได้โดยการลงมือปฏิบัติจริง ผลพบว่า ในการเรียนการสอน แบบลงมือปฏิบัติจริงโดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีคะแนนในการทดสอบการสอบปลายภาค ที่สูงกว่าการเรียนการสอนแบบทฤษฎีให้ความรู้แบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากกิจกรรมที่โรงเรียน ดำเนินการอยู่ และหรือเลือกจากกิจกรรมในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หรือจาก สื่อและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

จากบทความข้างต้นสามารถสรุปความได้ว่า กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สอดคล้อง กับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ซึ่งกล่าวไว้ว่า ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ผ่านกิจกรรม โดยใช้การไตร่ตรอง การสื่อสาร และการอภิปราย ซึ่งทำให้ผู้เรียนสร้างประสบการณ์ในการแก้ปัญหา ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้ จะหล่อหลอมให้ผู้เรียนเป็นคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านด้วยกัน ทั้งด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม และด้านการกำกับติดตามอย่างเป็นเหมาะสมและมีการบริหารจัดการ อย่างเป็นระบบนอกจากนี้ยังต้องอาศัยความร่วมมือของบุคคลในภาคส่วน เพื่อมาช่วยผลักดันการจัด กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้ตอบสนองความต้องการและการพัฒนาของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยบทนี้ได้เสนอตามรายละเอียดตามประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 44 คน และครูผู้สอนจำนวน 2,373 คน รวมทั้งหมด 2,417 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากกำหนดผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 คน และครูผู้สอน จำนวน 331 คน รวมทั้งหมด 371 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามความคิดเห็นของการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ 4 ด้าน คือด้านสติปัญญา (Head) ด้านทัศนคติ (Heart) ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) และด้านสุขภาพ (Health) มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert (1967 อ้างถึงใน พิเชิต ฤทธิ์จรูญ, 2554 : 224 - 225) และได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaires) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโดยกำหนดทิศทางในการตอบไว้ในข้อความเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน

ขั้นตอนการสร้างและหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาจากเอกสารตำรา ระเบียบ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2. กำหนดกรอบแนวคิดและขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับการวัดวัตถุประสงค์สร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์การวัดตามนิยามศัพท์ โดยแบบสอบถามจากกรอบแนวคิด เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert (1967 อ้างถึงใน พิเชิต ฤทธิ์จรูญ, 2554 : 224 - 225)

3. เสนอเครื่องมือต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ และนำข้อเสนอนี้มาแก้ไขปรับปรุง

4. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถ ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารการศึกษา และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ตรวจสอบ เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item - Objective Congruence Index : IOC) (พิชิต ฤทธิจรรย์, 2554 : 241 - 242) ได้ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป มาสร้างแบบสอบถามและนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไขอีกครั้ง

5. แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นจะต้องเกิน 0.70 (พิชิต ฤทธิจรรย์, 2554 : 245 - 248) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.93

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และจำนวนของแบบสอบถามทุกชุดภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้วิธีวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งรายด้านและภาพรวม โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลผลช่วงคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ (พรรณี ลีกิจวัฒน์, 2554 : 172) ดังนี้

ระดับ 4.50 – 5.00 หมายถึง	การบริหารกิจกรรมตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 3.50 – 4.49 หมายถึง	การบริหารกิจกรรมตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก
ระดับ 2.50 – 3.49 หมายถึง	การบริหารกิจกรรมตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 1.50 – 2.49 หมายถึง	การบริหารกิจกรรมตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1.00 – 1.49 หมายถึง	การบริหารกิจกรรมตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย

3. การเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตาม ตำแหน่ง ใช้การทดสอบที (t - test) ส่วนประสมการันทำงาน และขนาดของโรงเรียนใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยสถิติทดสอบเอฟ (F-test) ซึ่งเมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

4. ข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaires) มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ
 - 1.2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X})
 - 1.3 วิเคราะห์โดยหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)
 - 2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างจำแนกตามตำแหน่ง โดยการทดสอบค่าที (t - test)
 - 3.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียนใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) สภาพปัญหาการนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี แล้วเสนอผลวิเคราะห์เป็นความถี่ และการบรรยายเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามลำดับดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของบุคลากรโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของบุคลากรโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของบุคลากรโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แสดงผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n = 367)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารโรงเรียน	40	10.78
ครูผู้สอน	331	89.22
รวม	371	100.00
2. ประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา		
ต่ำกว่า 5 ปี	89	23.99
5 – 10 ปี	134	36.12
11 ปีขึ้นไป	148	39.89
รวม	371	100.00
3. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 500 คน)	23	6.20
ขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 500 - 999 คน)	82	22.10
ขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 1000 - 1499 คน)	115	31.00
ขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียนตั้งแต่ 1500 คนขึ้นไป)	151	40.70
รวม	371	100.00

จากตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าบุคลากรส่วนใหญ่ตำแหน่งครูผู้สอน มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา 11 ปี ขึ้นไป และปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X})
และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังแสดงในตารางที่ 4.2 - 4.6

ตารางที่ 4.2 ระดับการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวม

การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	\bar{X}	S.D.	ระดับการบริหาร
1. ด้านสติปัญญา (Head)	4.22	0.45	มาก
2. ด้านทัศนคติ (Heart)	4.37	0.43	มาก
3. ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)	4.29	0.48	มาก
4. ด้านสุขภาพ (Health)	4.25	0.46	มาก
รวม	4.28	0.39	มาก

จากตารางที่ 4.2 การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ
มาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านทัศนคติ (Heart) ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)
ด้านสุขภาพ (Health) และด้านสติปัญญา (Head)

ตารางที่ 4.3 ระดับการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ด้านสติปัญญา(Head)

การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางวิชาการ พัฒนาทักษะการคิดมากกว่า การท่องจำ	4.26	0.58	มาก
2. ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ ได้ด้วยตนเอง	4.27	0.61	มาก
3. ส่งเสริมความสามารถนักเรียนในการศึกษาค้นคว้าและรวบรวม ข้อมูล	4.29	0.57	มาก
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการพิจารณาทำความเข้าใจ ไตร่ตรองใช้เหตุผล	4.24	0.76	มาก
5. ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ประเมินและ สรุปข้อเท็จจริง ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างสมเหตุสมผลตามระดับชั้น	4.09	0.73	มาก
6. ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจโดยใช้ วิธีการในการสื่อสารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	4.08	0.62	มาก
7. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม	4.28	1.39	มาก
8. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิต จริงกับการเรียนรู้ในห้องเรียน	4.31	0.68	มาก
9. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสได้แสวงหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียน	4.25	0.84	มาก
10. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับ ผู้เรียนครู และชุมชน	4.11	0.74	มาก
รวม	4.22	0.45	มาก

จากตารางที่ 4.3 การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านสติปัญญา (Head) พบว่า โดยรวม
และรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้เชื่อมโยง
ประสบการณ์ในชีวิตจริงกับการเรียนรู้ในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ส่งเสริมความสามารถ
นักเรียนในการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลและฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ความ
เข้าใจโดยใช้วิธีการในการสื่อสารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.4 ระดับการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านทัศนคติ (Heart)

การบริหารกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. จัดกิจกรรมพัฒนาและปลูกฝังจิตสำนึกเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.42	0.65	มาก
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นนิสัยดีประจำตัว	4.16	0.66	มาก
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจและมีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม	4.45	0.58	มาก
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยลงมือทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จและภูมิใจในผลงาน	4.47	0.59	มาก
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ	4.25	0.65	มาก
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความตระหนักมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย	4.33	0.68	มาก
7. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสามารถทำงานหรืออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.54	0.58	มากที่สุด
8. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยความเต็มใจ	4.38	0.66	มาก
9. จัดกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	4.34	0.71	มาก
10. จัดกิจกรรมส่งเสริมและสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมตลอดเวลา	4.31	0.71	มาก
รวม	4.34	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.4 การบริหารกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีด้านทัศนคติ (Heart) พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสามารถทำงานหรืออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยลงมือทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จและภูมิใจในผลงานส่วนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นนิสัยดีประจำตัว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.5 ระดับการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)

การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนได้รู้หลักการปฏิบัติงานที่ถูกต้องและมีทักษะในการทำงาน	4.35	0.56	มาก
2. ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนนำความรู้ความสามารถเทคนิคทักษะและวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานจนสำเร็จ	4.31	0.61	มาก
3. ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง	4.48	0.63	มาก
4. ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนมีกระบวนการทำงานที่ดีทำงานตามลำดับขั้นตอนของกิจกรรมที่ปฏิบัติจนสำเร็จเกิดผลงาน	4.31	0.66	มาก
5. ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนมีความสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติและเป็นธรรมชาติ	4.21	0.66	มาก
6. ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.46	0.58	มาก
7. ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสร้างผลงานหรือชิ้นงานตามความถนัดและความสนใจของตนเอง	4.44	0.62	มาก
8. ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถนำผลงานหรือชิ้นงานของนักเรียนไปขยายผลหรือต่อยอดสู่อาชีพได้	4.19	0.80	มาก
9. ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะอาชีพ จากปราชญ์ชาวบ้านหรือจากภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.10	0.88	มาก
10. มีการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการถ่ายทอดความรู้และทักษะอาชีพจากชุมชนสู่นักเรียน	4.09	0.97	มาก
รวม	4.29	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.5 การบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่าฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ส่วนมีการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการถ่ายทอดความรู้และทักษะอาชีพจากชุมชนสู่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.6 ระดับการบริหารกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ด้านสุขภาพ (Health)

การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรักและเห็นคุณค่าความสำคัญ ของสุขภาพ	4.40	0.64	มาก
2. ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพ ได้อย่างถูกต้อง	4.20	0.62	มาก
3. ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนเลือกรับประทานอาหารที่ดีมีประโยชน์ต่อ ร่างกาย	4.19	0.71	มาก
4. ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนออกกำลังกายได้อย่างถูกต้องและติดเป็นนิสัย	4.15	0.65	มาก
5. ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนมีทักษะในการป้องกันสุขภาพตนเองและผู้อื่น	4.10	0.73	มาก
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้เบื้องต้นในการ รักษาพยาบาลและการปฐมพยาบาล	4.19	0.68	มาก
7. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์ ที่เกิดอุบัติเหตุได้อย่างเหมาะสม	4.25	0.68	มาก
8. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสดใส ร่าเริงและ มีความสุขในการใช้ชีวิต	4.48	0.53	มาก
9. จัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพกายให้แข็งแรง	4.31	0.59	มาก
10. จัดกิจกรรมที่สร้างวิธีในการดูแล ป้องกันและรักษาสุขภาพจิตที่ดี	4.33	0.77	มาก
รวม	4.25	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.6 การบริหารกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีด้านสุขภาพ (Health)พบว่า โดยรวม
และรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์
ที่ดีสดใส ร่าเริงและมีความสุขในการใช้ชีวิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรัก
และเห็นคุณค่าความสำคัญของสุขภาพ ส่วนฝึกปฏิบัติให้นักเรียนมีทักษะในการป้องกันสุขภาพตนเอง
และผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที (t –test) สำหรับตัวแปร 2 กลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F – test) ชนิดความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป และทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') แสดงผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.7 - 4.13

ตารางที่ 4.7 ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	ตำแหน่ง				t	p-value
	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้สอน			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านสติปัญญา (Head)	4.13	0.46	4.22	0.44	-1.29	0.20
2. ด้านทัศนคติ (Heart)	4.39	0.43	4.36	0.43	0.34	0.74
3. ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)	4.28	0.43	4.29	0.48	-0.14	0.89
4. ด้านสุขภาพ (Heart)	4.35	0.45	4.25	0.47	1.23	0.22
รวม	4.29	0.34	4.28	0.40	0.05	0.96

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามตำแหน่งพบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านสติปัญญา (Head)	ระหว่างกลุ่ม	0.01	2	0.01	0.01	0.99
	ภายในกลุ่ม	74.22	364	0.21		
	รวม	74.23	366			
2. ด้านทัศนคติ (Heart)	ระหว่างกลุ่ม	0.41	2	0.21	1.11	0.33
	ภายในกลุ่ม	67.74	364	0.19		
	รวม	68.15	366			
3. ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)	ระหว่างกลุ่ม	0.48	2	0.24	1.04	0.36
	ภายในกลุ่ม	83.44	364	0.23		
	รวม	83.92	366			
4. ด้านสุขภาพ (Heart)	ระหว่างกลุ่ม	0.36	2	0.18	0.82	0.44
	ภายในกลุ่ม	80.33	364	0.22		
	รวม	80.69	366			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.02	2	0.01	0.06	0.94
	ภายในกลุ่ม	55.51	364	0.15		
	รวม	55.52	366			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามประสบการณ์
การทำงาน พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านสติปัญญา (Head)	ระหว่างกลุ่ม	6.05	3	2.02	10.73	0.00*
	ภายในกลุ่ม	68.18	363	0.19		
	รวม	74.23	366			
2. ด้านทัศนคติ (Heart)	ระหว่างกลุ่ม	5.47	3	1.82	10.55	0.00*
	ภายในกลุ่ม	62.68	363	0.17		
	รวม	68.15	366			
3. ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)	ระหว่างกลุ่ม	5.59	3	1.863	8.63	0.00*
	ภายในกลุ่ม	78.33	363	0.22		
	รวม	83.92	366			
4. ด้านสุขภาพ (Heart)	ระหว่างกลุ่ม	7.01	3	2.336	11.51	0.00*
	ภายในกลุ่ม	73.68	363	0.20		
	รวม	80.69	366			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5.78	3	1.93	14.07	0.00*
	ภายในกลุ่ม	49.74	363	0.14		
	รวม	55.52	366			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามขนาด
ของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทดสอบ
ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') แสดงผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.10 - 4.13

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านสติปัญญา (Head) เป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดของโรงเรียน			
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
		4.08	4.13	4.11	4.37
ขนาดเล็ก	4.08	-	-0.05	-0.03	-0.29*
ขนาดกลาง	4.13	-	-	0.01	-0.25*
ขนาดใหญ่	4.11	-	-	-	-0.26*
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.37	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามขนาด
ของสถานศึกษา ด้านสติปัญญา (Head) เป็นรายคู่ พบว่า บุคลากรของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน
ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ด้านกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) แตกต่างกับบุคลากรของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาด
ใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านทัศนคติ (Heart) เป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดของโรงเรียน			
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
		4.15	4.33	4.27	4.50
ขนาดเล็ก	4.15	-	-0.18	-0.12	-0.35*
ขนาดกลาง	4.33	-	-	0.07	-0.17*
ขนาดใหญ่	4.27	-	-	-	-0.24*
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.50	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านทัศนคติ (Heart) เป็นรายคู่พบว่า บุคลากรของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ด้านกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) แตกต่างกับบุคลากรของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) เป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดของโรงเรียน			
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
		4.17	4.18	4.20	4.44
ขนาดเล็ก	4.17	-	-0.01	-0.04	-0.27*
ขนาดกลาง	4.18	-	-	-0.03	-0.26*
ขนาดใหญ่	4.20	-	-	-	-0.24*
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.44	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) เป็นรายคู่พบว่า บุคลากรของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) แตกต่างกับบุคลากรของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านสุขภาพ (Heart) เป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดของโรงเรียน			
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
		4.21	4.13	4.14	4.43
ขนาดเล็ก	4.21	-	0.08	0.08	-0.21
ขนาดกลาง	4.13	-	-	0.00	-0.29*
ขนาดใหญ่	4.14	-	-	-	-0.29*
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.43	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านสุขภาพ (Heart) เป็นรายคู่พบว่า บุคลากรของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) แตกต่างกับบุคลากรของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านรวมเป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดของโรงเรียน			
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
		4.15	4.19	4.18	4.44
ขนาดเล็ก	4.15	-	-0.04	-0.03	-0.28*
ขนาดกลาง	4.19	-	-	0.01	-0.24*
ขนาดใหญ่	4.18	-	-	-	-0.26*
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.44	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมเป็นรายคู่พบว่า บุคลากรของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยรวมแตกต่างกับบุคลากรของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมาจากการสังเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถาม ปลายเปิดตามประเด็นการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา (Head) ด้านทัศนคติ (Heart) ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) และด้านสุขภาพ (Health) สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.15 แนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปัญหาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	ความถี่
ด้านสติปัญญา (Head)		
1. ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	- ควรเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดเป็นทำเป็น - ในแต่ละกิจกรรมออกแบบให้มีการสอดแทรกการฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	62 32
2. ระดับสติปัญญาของนักเรียนในแต่ละกลุ่มจะไม่เท่ากัน มีทั้งนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน จึงค่อนข้างยากในการจัดกิจกรรม	- ต้องใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้ทุกคนและทุกกลุ่มสามารถช่วยเหลือและเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ - ควรวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดกลุ่มที่เหมาะสม หากิจกรรมที่เหมาะสม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคน	55 27

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	ความถี่
3. กิจกรรมที่จัดมีการเน้นไปทางด้าน วิชาการมากเกินไป ทำให้นักเรียนขาดโอกาส ในการฝึกและเรียนรู้ทักษะชีวิตในด้านอื่น ๆ	- กิจกรรมที่โรงเรียนจัดควรเป็นกิจกรรม ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิต ในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน	48
	- กิจกรรมที่จัดควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียน ได้เลือก ได้คิด ได้ทำ ในสิ่งที่นักเรียนอยากเรียนรู้	37
	- ควรจัดกิจกรรมที่นักเรียนสนุกและได้รับความรู้ ในเวลาเดียวกัน	22
4. นักเรียนขาดโอกาสในการค้นคว้าหา ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก สถานศึกษา	- เพิ่มแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เช่น ห้องสมุด มุมอ่านหนังสือ มุมแหล่งเรียนรู้ การจัดพื้นที่ ต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้	36
	- ให้ออกส่นักเรียนได้ไปศึกษาหาความรู้นอก ห้องเรียนหรือนอกสถานศึกษา	30
	- เชิญวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้ นักเรียน	23
	- กระตุ้นให้นักเรียนค้นคว้า หาความรู้ในสิ่งที่ นักเรียนมีความสนใจ	18
ด้านทัศนคติ (Heart)		
1. การดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมยังขาด การสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม	เพิ่มการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม ในทุกกิจกรรม	64
2. รูปแบบของกิจกรรมยังไม่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกและเห็นค่าความสำคัญ ในร่วมกิจกรรมต่าง ๆ	ครูผู้สอนควรกระตุ้นความสนใจและ การเห็นคุณค่าของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียน เข้าร่วม	45
3. ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด จิตสาธารณะ	ควรเพิ่มกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดง จิตสาธารณะ	41
4. ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เป็นไปตาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกให้กับ ผู้เรียน	21

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	ความถี่
ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)		
1. กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดยังขาดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มความสามารถ	โรงเรียนควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน	57
2. กิจกรรมที่จัดยังไม่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติ จนเกิดเป็นทักษะ ความชำนาญ	46
3. กิจกรรมที่จัดควรนำผู้ที่มีความรู้ในชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้านมาเป็นวิทยากรเสริมเพื่อเพิ่มเติมองค์ความรู้ให้แก่ักเรียน	- กิจกรรมต่าง ๆ ควรมีผู้ที่มีความรู้ในชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้านมาต่อยอดความรู้ให้แก่ักเรียน - ในบางกิจกรรมที่นักเรียนมีความสนใจแต่ไม่มีครูผู้สอน ควรให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้ากับผู้ที่มีความรู้ในชุมชน	31 19
4. กิจกรรมที่จัดควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ผลิตผลงานหรือสร้างชิ้นงานด้วยตนเอง	- ในแต่ละกิจกรรมควรให้นักเรียนได้ผลิตผลงานหรือสร้างชิ้นงานด้วยตนเอง - ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในงานสร้างผลงานด้วยตนเอง	28 21
ด้านสุขภาพ (Health)		
1. ไม่มีกิจกรรมที่ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพแก่นักเรียน	จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ	54
2. ไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิตให้แก่ักเรียน	- จัดกิจกรรมส่งเสริมความสำคัญในการดูแลสุขภาพจิต - นักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต ควรได้รับการดูแลที่เหมาะสม และมีกิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิตให้แก่ักเรียน	35 24
3. กิจกรรมที่จัดยังไม่ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าความสำคัญของสุขภาพ	- ในการจัดกิจกรรมควรสร้างจิตสำนึกในการรักสุขภาพให้แก่ักเรียน - ในการจัดกิจกรรมควรส่งเสริมให้นักเรียนเล็งเห็นความสำคัญของสุขภาพ	22 13

จากตารางที่ 4.15 แนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านสติปัญญา (Heart)

1.1 ปัญหาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองระดับสติปัญญาของนักเรียนในแต่ละกลุ่มจะไม่เท่ากัน มีทั้งนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน จึงค่อนข้างยากในการจัดกิจกรรมกิจกรรมที่จัดมีการเน้นไปทางด้านวิชาการมากเกินไป ทำให้นักเรียนขาดโอกาสในการฝึกและเรียนรู้ทักษะชีวิตในด้านอื่น ๆ และนักเรียนขาดโอกาสในการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

1.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ ควรเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดเป็นทำเป็นในแต่ละกิจกรรม ออกแบบให้มีการสอดแทรกการฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ต้องใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้ทุกคนและทุกกลุ่มสามารถช่วยเหลือและเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ ควรวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดกลุ่มที่เหมาะสม หากกิจกรรมที่เหมาะสมให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคนกิจกรรมที่โรงเรียนจัดควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนกิจกรรมที่จัดควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้เลือก ได้คิด ได้ทำในสิ่งที่นักเรียนอยากเรียนรู้ควรจัดกิจกรรมที่นักเรียนสนุกและได้ความรู้ในเวลาเดียวกันเพิ่มแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เช่น ห้องสมุด มุมอ่านหนังสือ มุมแหล่งเรียนรู้ การจัดพื้นที่ต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้โอกาสนักเรียนได้ไปศึกษาหาความรู้นอกห้องเรียนหรือนอกสถานศึกษาเชิญวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน และกระตุ้นให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ในสิ่งที่นักเรียนมีความสนใจ

2. ด้านทัศนคติ(Heart)

2.1 ปัญหาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมยังขาดการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมรูปแบบของกิจกรรมยังไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกและเห็นค่าความสำคัญในร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจิตสาธารณะ และขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ เพิ่มการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในทุกกิจกรรมครูผู้สอนควรกระตุ้นความสนใจและการเห็นคุณค่าของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเข้าร่วมควรเพิ่มกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงจิตสาธารณะและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียน

3. ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)

3.1 ปัญหาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดยังขาดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มความสามารถกิจกรรมที่จัดยังไม่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติงานกิจกรรมที่จัดควรนำผู้ที่มีความรู้ในชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้านมาเป็นวิทยากรเสริม เพื่อเพิ่มเติมองค์ความรู้ให้แก่ นักเรียน และกิจกรรมที่จัดควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ผลิตผลงานหรือสร้างชิ้นงานด้วยตนเอง

3.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางการการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ โรงเรียนควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติงานเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติ จนเกิดเป็นทักษะความชำนาญ กิจกรรมต่าง ๆ ควรมีผู้ที่มีความรู้ในชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้านมาถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียนในบาง กิจกรรมที่นักเรียนมีความสนใจแต่ไม่มีครูผู้สอน ควรให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้ากับผู้ที่มีความรู้ในชุมชน ในแต่ละกิจกรรมควรให้นักเรียนได้ผลิตผลงานหรือสร้างชิ้นงานด้วยตนเอง และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในงานสร้างผลงานด้วยตนเอง

4. ด้านสุขภาพ (Health)

4.1 ปัญหาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ ไม่มีกิจกรรมที่ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพแก่นักเรียนไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิตให้แก่ นักเรียน และกิจกรรมที่จัดยังไม่ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าความสำคัญของสุขภาพ

4.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางการการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพจัดกิจกรรมส่งเสริมความสำคัญในการดูแลสุขภาพจิต นักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตควรได้รับการดูแลที่เหมาะสม และมีกิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต ให้แก่นักเรียน ในการจัดกิจกรรมควรสร้างจิตสำนึกในการรักสุขภาพให้แก่นักเรียน และในการจัดกิจกรรมควรส่งเสริมให้นักเรียนเล็งเห็นความสำคัญของสุขภาพ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง การศึกษาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 2,417 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 คนและครูผู้สอน จำนวน 367 คน รวมทั้งหมด 367 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาคโดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่น .93 ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) สำหรับตัวแปร 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบว่าการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านใดมีความแตกต่างกันแล้ว จะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และเสนอแนะในการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

สรุปผล

จากผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านทัศนคติ (Heart) ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) ด้านสุขภาพ (Health) และด้านสติปัญญา (Head) สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านสติปัญญา (Head) พบว่า โดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นข้อ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตจริงกับการเรียนรู้ในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ส่งเสริมความสามารถนักเรียนในการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล และฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจโดยใช้วิธีการในการสื่อสารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 ด้านทัศนคติ (Heart) พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสามารถทำงานหรืออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยลงมือทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จและภูมิใจในผลงานส่วนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นนิสัยดีประจำตัว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3 ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ส่วนมีการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการถ่ายทอดความรู้และทักษะอาชีพจากชุมชนสู่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.4 ด้านสุขภาพ (Health) พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสดใส ร่าเริงและมีความสุขในการใช้ชีวิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรักและเห็นคุณค่าความสำคัญของสุขภาพ ส่วนฝึกปฏิบัติให้นักเรียนมีทักษะในการป้องกันสุขภาพตนเองและผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน สรุปได้ ดังนี้

2.1 การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีสรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านสติปัญญา (Heart)

3.1.1 ปัญหาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ระดับสติปัญญา

ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มจะไม่เท่ากัน มีทั้งนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน จึงค่อนข้างยากในการจัดกิจกรรม กิจกรรมที่จัดมีการเน้นไปทางด้านวิชาการมากเกินไป ทำให้นักเรียนขาดโอกาสในการฝึกและเรียนรู้ทักษะชีวิตในด้านอื่น ๆ และนักเรียนขาดโอกาสในการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

3.1.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ ควรเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดเป็นทำเป็น ในแต่ละกิจกรรม ออกแบบให้มีการสอดแทรกการฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ต้องใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้ทุกคนและทุกกลุ่มสามารถช่วยเหลือและเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ ควรวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดกลุ่มที่เหมาะสม หากิจกรรมที่เหมาะสมให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคน กิจกรรมที่โรงเรียนจัดควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน กิจกรรมที่จัดควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้เลือก ได้คิด ได้ทำ ในสิ่งที่นักเรียนอยากเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมที่นักเรียนสนุกและได้ความรู้ในเวลาเดียวกัน เพิ่มแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เช่น ห้องสมุด มุมอ่านหนังสือ มุมแหล่งเรียนรู้ การจัดพื้นที่ต่าง ๆ ในสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ให้โอกาสนักเรียนได้ไปศึกษาหาความรู้นอกห้องเรียนหรือนอกสถานศึกษา เชิญวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้แก่นักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ในสิ่งที่นักเรียนมีความสนใจ

3.2 ด้านทัศนคติ (Heart)

3.2.1 ปัญหาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมยังขาดการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม รูปแบบของกิจกรรมยังไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกและเห็นค่าความสำคัญในร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจิตสาธารณะ และขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.2.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ เพิ่มการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในทุกกิจกรรม ครูผู้สอนควรกระตุ้นความสนใจและการเห็นคุณค่าของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเข้าร่วมควรเพิ่มกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงจิตสาธารณะ และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียน

3.3 ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)

3.3.1 ปัญหาการบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดยังขาดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มความสามารถ กิจกรรมที่จัดยังไม่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่จัดควรนำผู้ที่มีความรู้ในชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้านมาเป็นวิทยากรเสริม เพื่อเพิ่มเติมองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน และกิจกรรมที่จัดควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ผลิตผลงานหรือสร้างชิ้นงานด้วยตนเอง

3.3.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข ได้แก่ โรงเรียนควรสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ในการทำกิจกรรมให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติ จนเกิดเป็นทักษะความชำนาญ กิจกรรมต่าง ๆ ควรมีผู้ที่มีความรู้ในชุมชน หรือปราชญ์ชาวบ้านมาถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียน ในบางกิจกรรมที่นักเรียนมีความสนใจแต่ไม่มี ครูผู้สอน ควรให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้ากับผู้ที่มีความรู้ในชุมชน ในแต่ละกิจกรรมควรให้นักเรียน ได้ผลิตผลงานหรือสร้างชิ้นงานด้วยตนเอง และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ในงานสร้างผลงานด้วยตนเอง

3.4 ด้านสุขภาพสุขภาพ (Health)

3.4.1 ปัญหาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ ไม่มีกิจกรรม ที่ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพแก่นักเรียน ไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิตให้แก่ นักเรียน และกิจกรรมที่จัดยังไม่ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าความสำคัญของสุขภาพ

3.4.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ จัดกิจกรรมส่งเสริมความสำคัญในการดูแลสุขภาพจิต นักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตควรได้รับการดูแลที่เหมาะสม และมีกิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต ให้แก่นักเรียน ในการจัดกิจกรรมควรสร้างจิตสำนึกในการรักสุขภาพให้แก่นักเรียน และในการจัดกิจกรรม ควรส่งเสริมให้นักเรียนเล็งเห็นความสำคัญของสุขภาพ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Heart) และกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นกรอบนโยบายด้านการศึกษา เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีแนวคิดสำคัญเรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะ ชีวิตที่ใช้ได้จริง ซึ่งกิจกรรมการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เป็นนโยบายเพื่อดำเนินการตามแนวทางการปฏิรูป การศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อขับเคลื่อนการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยการพิจารณาปรับลดชั่วโมงเรียนของบางวิชาให้น้อยลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ ครูต้องใช้ความสามารถในการอธิบายและบูรณาการให้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และกำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาศักยภาพและความถนัดหรือความสนใจของตนเอง จึงส่งผลให้การบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 8) ซึ่งสรุปว่า ปัจจุบันการเรียนรู้อันเนื่องมาจากมีแหล่งเรียนรู้สื่อและเทคโนโลยี ที่นักเรียนสามารถใช้ในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ดังกล่าวไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะในห้องเรียน ตามเวลาที่ครูกำหนด นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกแห่ง ทุกเวลาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตามความพร้อม ความสามารถของนักเรียน ครูผู้สอนต้องปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ และนักเรียนต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิเช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process) การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (Project-Base Learning) เรียนรู้จากกิจกรรมการปฏิบัติจริง จากประสบการณ์ตรง ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และสืบค้นข้อมูล นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ มีการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกเป็นที่ปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ และนักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นทีมหรือจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ลักษณะนี้ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย ยิ่งรุ่งเรือง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ใน สถานศึกษากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคบังคับ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคบังคับอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของดอกไม้ ทองชัย (2560) ซึ่งได้ศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4 H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ผลการศึกษา ในภาพรวมผลการดำเนินงานทั้ง 4 กิจกรรม อยู่ในระดับมาก ทุกกิจกรรม กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) รองลงมา คือ กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรชัย ทวีชาติ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของครูในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา

และเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูในการจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย สาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ผลการศึกษา พบว่า 1) ความพึงพอใจของครูในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย สาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมพบว่ามีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านสติปัญญา (Head) พบว่า โดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นข้อ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตจริงกับการเรียนรู้ในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ส่งเสริมความสามารถนักเรียนในการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล และฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจโดยใช้วิธีการในการสื่อสารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก กิจกรรมพัฒนาสมองเป็นการพัฒนาต่อยอดระดับพฤติกรรมของผู้เรียน ได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ สู่ระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยขั้นสูงได้แก่การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมอง จึงต้องพิจารณาและดำเนินการผ่านกิจกรรมที่ครูกำหนดร่วมกับผู้เรียน ผู้เรียนกำหนดเองหรือกำหนดร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียน หน่วยงาน องค์กร อื่น ๆ ส่วนการเลือกวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลได้เลือกโดยพิจารณาให้สอดคล้อง เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม ระดับพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนา และวัยของผู้เรียน ส่งผลให้การบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พบว่า โดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของโรงเรียน โคกตะเคียนวิทยา (2559) สรุปว่า การเรียนรู้ที่จะประสบความสำเร็จต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพของครูในการออกแบบการเรียนรู้ที่สนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความพร้อมของโรงเรียน บริบทของชุมชน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมอง จึงต้องพิจารณาและดำเนินการภายใต้แง่มุมเหล่านี้ผ่านกิจกรรมที่ครูกำหนดร่วมกับผู้เรียน ผู้เรียนกำหนดเองหรือกำหนดร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียน หน่วยงาน องค์กร อื่น ๆ เป็นต้น อาจจัดเป็นหมวดหมู่ความรู้ต่างกันหรือเหมือนกัน ในระดับชั้นเรียนเดียวกันหรือต่างระดับชั้นเรียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะเพื่อความเหมาะสม ถูกต้อง ปลอดภัย และเป็นไปตามเอกสารคู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หัวข้อแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในหมวดที่ 2 สร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ กลุ่มกิจกรรมที่ 4 - 8 ที่สอดคล้องกับสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน และทักษะการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศ

เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเวลารู้ แบบลงมือปฏิบัติ พบว่า ผลการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเวลารู้ แบบ Active Learning ด้าน Head ครูมีบทบาทเป็นผู้จัดเตรียมสถานการณ์ อุปกรณ์ สื่อ และคอยชี้แนะ ในการดำเนินกิจกรรม นั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมี การทำงานกลุ่ม นักเรียนรู้จักบทบาท หน้าที่ของตนเองในกระบวนการกลุ่ม ซึ่งรูปแบบของกิจกรรมแบบ Active Learning ที่โรงเรียนกลุ่ม ตัวอย่างเลือกใช้ส่วนใหญ่เป็นการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) นักเรียน ได้เรียนรู้จากชิ้นงาน จากการสาธิต จากสื่อเทคโนโลยี มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการนำเสนอ ผลงานจาก การลงมือปฏิบัติจริง และสามารถสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่ได้ปฏิบัติได้ ผู้เรียนมีความสนใจ ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีการวางแผนร่วมกัน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาสาเหตุและสรุปผล การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีการตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งเป็นระดับพฤติกรรม อยู่ในชั้น การวิเคราะห์ (Analysis) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดอกไม้ ทองชัย (2560) ได้ศึกษา ผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านทัศนคติ (Heart) พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสามารถทำงานหรืออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ย สูงสุด รองลงมาคือ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยลงมือทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จนสำเร็จและภูมิใจในผลงานส่วนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นนิสัยดีประจำตัว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากกิจกรรมการพัฒนาด้านทัศนคติ เป็นการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริม พัฒนาและปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึก ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะ นิสัย และมีสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม การพัฒนาด้านทัศนคติ จึงเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ด้านค่านิยม ความรู้สึก ความเชื่อ และคุณธรรม โดยการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยจัดสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ฝังงายอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทาง ที่พึงประสงค์ จึงส่งผลให้การบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านทัศนคติ อยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของโรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา (2559) สรุปว่าการพัฒนาด้านทัศนคติ (Heart) เป็นการพัฒนาต่อยอดระดับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยขั้นพื้นฐานของผู้เรียน ได้แก่ การรับรู้ การตอบสนองสู่ระดับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยขั้นสูง ได้แก่ การสร้างคุณค่า การจัดระบบคุณค่าและ การสร้างลักษณะนิสัย เพื่อให้เกิดคุณลักษณะและค่านิยมที่ติดตัวผู้เรียนอย่างยั่งยืน ได้แก่ ผู้เรียนรู้ คุณค่าในการปฏิบัติตน ที่มีผลต่อสังคมและส่วนรวม ผู้เรียนเลือกปฏิบัติตนในพฤติกรรมที่เหมาะสม ตามกาลเทศะ และผู้เรียนปฏิบัติตนจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการ

นิเทศเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเวลารู้ แบบลงมือปฏิบัติ พบว่าผลการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเวลารู้ แบบ Active Learning ด้าน Heart การจัดกิจกรรม ส่วนใหญ่เน้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ตามกระบวนการ นักเรียนได้เห็นได้เรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยี จากการสาธิต ทุกกิจกรรมจะเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติตามแบบอย่างจนประสบความสำเร็จ ได้ทำงานเป็นทีม ได้ใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มในการทำงาน มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้เรียนรู้วิธีการแก้ไข ปัญหา มีความรับผิดชอบ รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันเพื่อน กล้าแสดงออกสามารถนำเสนอผลงานที่ได้ จากการลงมือปฏิบัติ มีการประเมินผลงานและนำผลการประเมินไปแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยมีครูและเพื่อน ๆ ช่วยกันให้ข้อเสนอแนะ พฤติกรรมของนักเรียนเป็นลักษณะของความรู้สึที่ดี มีความเต็มใจและความพึงพอใจต่อสิ่งที่ปฏิบัติ และเลือกปฏิบัติในกิจกรรมที่สังคมยอมรับจนเกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ครูมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมกระบวนการกลุ่ม ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ มีการสรุปรายงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มย่อยแล้วนำมาสรุปใน ภาพรวมของกลุ่มใหญ่ ครูได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นที่นักเรียนสรุปไม่ครอบคลุม ส่งผลให้นักเรียนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่จากการแบ่งหน้าที่กันทำงานจนงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จได้ด้วยดี และสอดคล้องกับ งานวิจัยของดอกไม้ ทองชัย (2560) ศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ผูกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผูกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ส่วนมีการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการถ่ายทอดความรู้และทักษะอาชีพจากชุมชนสู่ นักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากกิจกรรมการพัฒนาด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริงเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม ค้นพบความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตในด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ลงมือกระทำ กิจกรรมลักษณะต่าง ๆ ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ทักษะด้านต่าง ๆ จึงส่งผลให้การบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวทางทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom et al (1956) ซึ่งกล่าวถึงสมรรถนะ ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) อันเป็นพฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่าง คล่องแคล่ว เกิดชำนาญที่แสดงออกมาได้โดยตรง โดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้วัดระดับของพฤติกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของโรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา (2559) ซึ่งสรุปว่า ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง

เป็นทักษะการจัดกิจกรรมที่สร้างเสริมทักษะการดำรงชีวิตและทักษะชีวิต อันหมายถึงความสามารถของบุคคลอันประกอบด้วย การมีความรู้ มีเจตคติที่ดี และมีทักษะที่สามารถจะจัดการกับปัญหาด้านใดด้านหนึ่งของตนเองได้ เพื่อให้สามารถอยู่รอดได้อย่างมีความสุขในสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหาและความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันและและสามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเวลารู้ แบบลงมือปฏิบัติ พบว่า ผลการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเวลารู้ แบบ Active Learning ด้าน Hand โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ เลือกกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติจริงด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ตามบริบทของแต่ละโรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรม และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จากกระบวนการจัดกิจกรรมแบบลงมือปฏิบัติ พบว่า นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานจากกระบวนการ กลุ่ม รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองทั้งในบทบาทผู้นำและบทบาทผู้ตาม ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วางแผนระดม ความคิดเห็นในการทำงาน และแก้ปัญหาจากการคิดเองทำเองแล้วลงมือปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง มีความกระตือรือร้นในการทำงานและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ที่ดีภายในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม สามารถนำเสนอกระบวนการทำงานได้ กล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น มีพัฒนาการด้านทักษะการทำงานที่เป็นกระบวนการ นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น มีความรักความสามัคคี รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือ ปฏิบัติ มีโอกาสสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและปรับปรุงพัฒนาผลงานจากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มี การเติมเต็มจากเพื่อนและครู นักเรียนสามารถประยุกต์องค์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์เกิดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นเกิดองค์ความรู้ที่คงทน ทำให้บรรลุจุดหมายพฤติกรรมที่ต้องการของทักษะการปฏิบัติงานซึ่งพฤติกรรมอยู่ในระดับ 3 นั่นคือ ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของดอกไม้ ทองชัย (2560) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านสุขภาพ (Health) พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสดใส ร่าเริงและมีความสุขในการใช้ชีวิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรักและเห็นคุณค่าความสำคัญของสุขภาพ

ส่วนฝึกปฏิบัติให้นักเรียนมีทักษะในการป้องกันสุขภาพตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนั้น อาจเนื่องมาจาก สมรรถภาพทางกายเป็นส่วนหนึ่งแสดงถึงสุขภาพกาย ได้จากการออกกำลังกาย โดยผ่านกิจกรรมการเคลื่อนไหวต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมการออกกำลังกายนี้อาจจะเป็นกิจกรรม ออกกำลังกายต่าง ๆ ที่เป็นไปตามความสนใจ เหมาะสมกับเพศและวัย สภาพการณ์และเวลาที่มีอยู่โดย จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมด้านสุขภาพ (Health) เพราะสุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นสิ่งสำคัญ ในการชีวิต โดยต้องทำให้ร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ จิตใจมีความสุข ความพอใจ ผู้ที่มีสุขภาพกายและ สุขภาพจิตที่ดีย่อมมีการรับรู้และเรียนรู้ได้ดี ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การรู้จักบำรุงรักษาและส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตของทุกคน จึงส่งผล ให้การบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิด ของโรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา (2559) ซึ่งสรุปว่าแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาสุขภาพกาย มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติการออกกำลังกายโดยผ่านกิจกรรมการเคลื่อนไหวต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัย ซึ่งทำให้มีสุขภาพกายแข็งแรง และสุขภาพจิตที่ดี อันจะส่งผลให้ผู้เรียน มีการรับรู้และเรียนรู้ได้ดี แนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมจึงเน้นที่กระบวนการปฏิบัติตามหลักการ เรียนรู้ทักษะการเคลื่อนไหวและหลักการออกกำลังกายที่ถูกต้องอย่างปลอดภัย ตามลำดับขั้นตอนการ พัฒนาทักษะจนกระทั่งผู้เรียนปฏิบัติได้ด้วยตนเองตลอดจนการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง และเป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเวลารู้ แบบลงมือ ปฏิบัติ พบว่า ผลการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเวลารู้ แบบ Active Learning ด้าน ด้าน Health พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ เลือกกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามบริบทของโรงเรียน โดยเน้น การได้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่ครูออกแบบให้โดยกิจกรรมนั้น ๆ ครูได้นำสื่อมาใช้จัดกิจกรรม พร้อมอธิบายประกอบการสาธิตการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ครูมีบทบาท อำนวยความสะดวก คอยชี้แนะ ให้คำแนะนำ โดยนักเรียนให้ความสนใจในการอธิบายและการสาธิต ของผู้สอนเป็นอย่างดี จากการทำงานร่วมกัน ทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นทีม และสอดคล้อง กับงานวิจัยของดอกไม้ ทองชัย (2560) ซึ่งได้ศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่ม เวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า บุคลากรของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีตำแหน่งต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากในการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บุคลากรของโรงเรียนแต่ละตำแหน่งมีภารกิจตามบทบาทและหน้าที่ตามตำแหน่งหน้าที่และภาระงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ประสบผลสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของการจัดกิจกรรม ซึ่งต้องเกิดจากการร่วมมือกันของทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการมีส่วนร่วม การส่งเสริมและการสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างครอบคลุมในทุกด้าน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ นิเทศและติดตามผลส่งเสริมสนับสนุน และประเมินและรายงานผลต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสาธารณชน ส่วนครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ครูทุกคน) มีบทบาทหน้าที่ในการ ปฏิมนิเทศ เลือกตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดทำแผนงาน/โครงการ ประสานงาน ให้คำปรึกษา ประเมินผล และสรุปและรายงานผลต่อหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า บุคลากรของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นกรอบนโยบายด้านการศึกษา เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีแนวคิดสำคัญเรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย ทำให้บุคลากรของโรงเรียนดำเนินกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สูงขึ้นต่อไป บุคลากรของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน สอดคล้องกับแนวคิดของณัฐพงศ์ ปะนาสังข์ (2553 : 83 - 88) ซึ่งกล่าวว่า การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างมาก และนโยบายที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้จัดกิจกรรมได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมถึงมีการนิเทศกำกับติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องสร้างขวัญกำลังใจให้ครูมีพลังในการปฏิบัติการสอนมีการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามกรอบแนวทางการดำเนินงานทั้ง 6 ด้าน

คือด้านสื่อการบริหารกิจกรรม ด้านการบริหารด้านการบริหารบุคลากรด้านการบริหารกิจกรรมการเรียน การสอนด้านการวัดผลประเมินผลและด้านการนิเทศการบริหารกิจกรรมและสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558) ซึ่งกล่าวว่า บุคลากรเป็นเสมือนฟันเฟืองที่จะ ขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จลุล่วงได้นั้น ต้อง อาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกภาคส่วน

2.3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความพร้อม และศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ จึงส่งผลให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของคมสรพร บุญประโคน และ วรวัฒน์ พรหมเด่น (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของมุฮัมมัดซัลมาน อาจ่ออน (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 ด้านสติปัญญา (Heart) ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ ควรเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดเป็นทำเป็น ในแต่ละ กิจกรรมออกแบบให้มีการสอดแทรกการฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง ต้องใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้ทุกคนและทุกกลุ่มสามารถช่วยเหลือ และเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ ควรวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดกลุ่มที่เหมาะสม หากิจกรรมที่เหมาะสม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคน กิจกรรมที่โรงเรียนจัดควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับ ทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน กิจกรรมที่จัดควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้เลือก ได้คิด ได้ทำ

ในสิ่งที่นักเรียนอยากเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมที่นักเรียนสนุกและได้ความรู้ในเวลาเดียวกัน เพิ่มแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เช่น ห้องสมุด มุมอ่านหนังสือ มุมแหล่งเรียนรู้ การจัดพื้นที่ต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ให้โอกาสนักเรียนได้ไปศึกษาหาความรู้นอกห้องเรียนหรือนอกสถานศึกษา เชิญวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้แก่นักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ในสิ่งที่นักเรียนมีความสนใจ สอดคล้องกับแนวคิดของโรงเรียนโคกตะเคียนวิทยา (2559) ซึ่งสรุปว่า การเรียนรู้ที่จะประสบความสำเร็จต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพของครูในการออกแบบการเรียนรู้ที่สนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความพร้อมของโรงเรียน บริบทของชุมชน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมอง จึงต้องพิจารณาและดำเนินการภายใต้แม่มูมเหล่านี้ผ่านกิจกรรมที่ครูกำหนดร่วมกับผู้เรียน ผู้เรียนกำหนดเองหรือกำหนดร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียน หน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ เป็นต้น อาจจัดเป็นหมวดหมู่ความรู้ต่างกันหรือเหมือนกัน ในระดับชั้นเรียนเดียวกันหรือต่างระดับชั้นเรียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะเพื่อความเหมาะสม ถูกต้อง ปลอดภัย และเป็นไปตามเอกสารคู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หัวข้อแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม 2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม 4) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม และ 5) ทักษะการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นการจัดกิจกรรมที่พัฒนาต่อยอดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ สู่การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ เพื่อยกระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

3.2 ด้านทัศนคติ (Heart) ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ เพิ่มการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในทุกกิจกรรม ครูผู้สอนควรกระตุ้นความสนใจและการเห็นคุณค่าของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเข้าร่วมควรเพิ่มกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงจิตสาธารณะ และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียนสอดคล้องกับแนวคิดของณัฐพงศ์ ปะนาสังข์ (2553 : 83 - 88) ซึ่งได้อธิบายการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างมาก และนโยบายที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้จัดกิจกรรมได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมถึงมีการนิเทศกำกับติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องสร้างขวัญกำลังใจให้ครูมีพลังในการปฏิบัติการสอนมีการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามกรอบแนวทางการดำเนินงานทั้ง 6 ด้าน คือด้านสื่อการบริหารกิจกรรม ด้านการบริหารด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการนิเทศการบริหารกิจกรรม และสอดคล้องกับแนวคิดของเวชฤทธิ์ อังกะนัทพรขจร (2551 : 9 - 10) ซึ่งกล่าวว่า ครูผู้สอน ต้องลดบทบาทจากเดิมที่คอยสอนเนื้อหา สาระ ใช้เวลาในชั้นเรียนมาก สั่งการให้นักเรียนได้ทำตามที่ครูกำหนด มาเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ลดเวลาเรียนเนื้อหาในชั้นเรียนให้น้อยลง และส่งเสริม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มเพื่อนมากขึ้น เพิ่มเวลารู้จากสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่ครูจัดให้ทั้งในและนอกห้องเรียนตามความถนัดความสนใจและความต้องการของนักเรียน

3.3 ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ โรงเรียนควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติงานเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติจนเกิดเป็นทักษะความชำนาญ กิจกรรมต่าง ๆ ควรมีผู้ที่มีความรู้ในชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้านมาต่อยอดความรู้ให้แก่ นักเรียน ในบางกิจกรรมที่นักเรียนมีความสนใจแต่ไม่มีครูผู้สอน ควรให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้ากับผู้ที่มีความรู้ในชุมชน ในแต่ละกิจกรรมควรให้นักเรียนได้ผลิตผลงานหรือสร้างชิ้นงานด้วยตนเอง และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในงานสร้างผลงานด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของเวชฤทธิ์ อังกะนัทพรขจร (2551) ซึ่งสรุปว่าประเด็นสำคัญที่ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนรู้ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ คือ ครูผู้สอนต้องเข้าใจแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่ภายในเข้ากับการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรนำแนวคิดนี้ไปพัฒนาวางแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อีกเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ที่คงทนและเกิดทักษะที่ต้องการ ครูผู้สอนต้องตระหนักว่าในการจัดการศึกษาแก่นักเรียนนั้น ควรส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ และมีกำลังในการเรียนรู้ ไม่ใช่เน้นแต่เพียงเนื้อหา

ความรู้ที่จะสอนเท่านั้น ครูมีบทบาทเป็นผู้แนะนำ สร้างบรรยากาศและจัดสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มากกว่าการเรียนรู้จากคำบอกของผู้สอน ครูต้องจัดกิจกรรมให้เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับครู และครูภายในสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษาระหว่างสถานศึกษา และสถานศึกษากับชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอันจะก่อให้เกิดประสบการณ์ตรงกับนักเรียน ครูมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างนักเรียนกับครูและนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน เพื่อฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์

3.4 ด้านสุขภาพ (Health) ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ จัดกิจกรรมส่งเสริมความสำคัญในการดูแลสุขภาพจิต นักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตควรได้รับการดูแลที่เหมาะสม และมีกิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิตให้แก่ นักเรียน ในการจัดกิจกรรมควรสร้างจิตสำนึกในการรักสุขภาพให้แก่ นักเรียน และในการจัดกิจกรรมควรส่งเสริมให้นักเรียนเล็งเห็นความสำคัญของสุขภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของโรงเรียน โคกตะเคียนวิทยา (2559) ซึ่งกล่าวว่า การพัฒนาสุขภาพกาย (Health) ขั้นตอนการพัฒนาทักษะพิสัย 5 ขั้นตอน มาประยุกต์เป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของกิจกรรม ได้แก่ ระดับ 1 ผู้เรียนรับรู้วิธีปฏิบัติเพื่อดูแลรักษา พัฒนาสุขภาพกายในเรื่องที่สนใจด้วยวิธีการต่าง ๆ ระดับ 2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายตามที่ได้รับรู้โดยมีแบบอย่างจากสื่อ ต่าง ๆ หรือมีผู้ชี้แนะ ระดับ 3 ผู้เรียนปฏิบัติการดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องโดยไม่ต้องมีผู้ชี้แนะ และสามารถประเมินปรับปรุงการปฏิบัติของตนเองได้ ระดับ 4 ผู้เรียนปฏิบัติตนในการดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายอย่างถูกต้อง ต่อเนื่อง คล่องแคล่ว และระดับ 5 ผู้เรียนออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง และปฏิบัติในการดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยผู้เรียนต้องสามารถปฏิบัติการดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกาย ได้คุณภาพระดับ 3 ขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษา เรื่อง การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบายสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

1.1 ควรส่งเสริมการออกแบบและพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของบุคลากรในสถานศึกษา ให้สัมพันธ์เชื่อมโยงสอดคล้องกับสมรรถนะที่สำคัญ และทักษะการเรียนรู้ ของผู้เรียน โดยการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในแต่ละกิจกรรม อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความสุขและมีทักษะการคิดขั้นสูง

1.2 ควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของสถานศึกษา โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นผู้ที่มีความรู้ในชุมชน ท้องถิ่น หรือปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ สามารถปฏิบัติ และมีเจตคติที่ดีในการเรียนรู้และปฏิบัติจริง

2. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติสำหรับโรงเรียน

2.1 โรงเรียนควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะของครูในการออกแบบและพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยการสนับสนุนให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม จัดให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อเอื้อต่อการค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียน โดยเชิญวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายของกิจกรรม

2.2 โรงเรียนควรวางแผนและจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ให้เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย เพียงพอ และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

2.3 โรงเรียนควรจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมโดยผู้ที่มีความรู้ในชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

2.4 โรงเรียนควรบริหารจัดการให้มีกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และความต้องการของนักเรียน รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน เพื่อกำหนดแนวทางและรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถสนองความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนทุกคนได้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย

2. ควรศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และความสามารถของผู้เรียน

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม เช่น ความพร้อมของสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหาร รูปแบบของกิจกรรม เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน